ROK VI, Nr. 7-9
Lipiec-Wrzesień
1932

POLONIA-ITALIA

ORGAN IZBY HANDLOWEJ POLSKO-ITALSKIEJ
ORGANO DELLA CAMERA DI COMMERCIO POLACCO-ITALIANA

ANNO VI, N. 7-9
Luglio-Settembre
1932

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Wierzbowa 11, tel. 202-15.
Izba Handlowa Polsko-Italska:
Warszawa. Wierzbowa 11, tel. 202-15

Redazione ed Amministrazione:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15
Camera di Commercio Polacco-Italiana:
Varsavia, via Wierzbowa 11, tel. 202-15.

Założyciel — Fondatore:
Dr. ANTONIO MENOTTI CORVI

Redaktor Naczelny — Direttore Responsabile
Dr LEON PĄCZEWSKI

Komitet Redakcyjny — Comitato di Redazione

Franciszek Radziwiłł, Prezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej — Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana.

Marceli Frydman, Wiceprezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej — Vice-Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana

Inż. Renato Sambri, Wiceprezes Izby Handlowej Polsko-Italskiej — Vice-Presidente della Camera di Commercio Polacco-Italiana.

Dr. Wacław Olszewicz.

WARUNKI PRENUMERATY:
Cały rok: zł. 40, pół roku: zł. 20, kwartalnie zł. 10
Numer pojedyńczy: zł. 4.
Konto P. K. O. 14.614.

ABBONAMENTI:
Un anno: L. 100, Sei mesi L. 50, tre mesi L. 25.
Un numero separato: L. 10.
Conto-Corrente: P. K. O. 14.614 (Cassa Postale di Risparmio)

Treść:

Str.

L. P. Dr Antonio Menotti Corvi 126
Pożegnanie D-ra Antonio Menotti Corvi 129
ST. KONOPSKI: Nowa taryfa celna 134
I. N. E.: Marmury, granity i kamienie w Italji . . 139
I. N. E.: Italski przemysł barwników, farb i lakierów . 142

KRONIKA POLSKA: Stan gospodarczy Polski . . . 147
Przemysł i handel . . . 148
Ustawodawstwo celne . . . 151
Komunikacja 154
Kredyt i finanse . . . 155

KRONIKA ITALSKA: Przemysł i handel . . 156
Ustawodawstwo celne . . . 157
Wystawy i targi . . . 158
Kredyt i finanse . . . 159
Ceny 160
Turystyka 160

KRONIKA KULTURALNA 160
E. N. I. T.: Italja 162
Zapotrzebowania, oferty oraz przedstawicielstwa . 168

Sommario:

Pag.

L. P.: Dott. Antonio Menotti Corvi 126
Saluto al Dott. Antonio Menotti Corvi 129
ST. KONOPSKI: La nuova tariffa doganale . 134
I. N. E.: I marmi, i graniti e le pietre d'Italia . . 139
I. N. E.: L'industria italiana delle materie coloranti, dei colori e delle vernici 142

NOTIZIARIO POLACCO: Lo stato economico della Polonia 147
Industria e commercio . 148
Legislazione doganale . 151
Comunicazioni 154
Credito e finanze . . 155

NOTIZIARIO ITALIANO: Industria e commercio . 156
Legislazione doganale . 157
Esposizioni e fiere . . 158
Credito e finanze . . 159
Prezzi . . . 160
Turismo 160

RASSEGNA CULTURALE 160
E. N. I. T.: Italia 162
Domande ed offerte di merci e rappresentanze . 168

DR. ANTONIO MENOTTI CORVI.

Grono nasze opuścił jeden z najgorliwszych i najbardziej zasłużonych rzeczników zbliżenia kulturalnego i gospodarczego polsko-italskiego. Odszedł od nas po kilkunastu latach żywej i bliskiej współpracy w kierunku utrzymania i kontynuowania tradycyj przyjaźni między obu narodami, trwających od wieków i korzeniami tkwiących we wspólnocie interesów kulturalno - gospodarczych. Wśród tych wszystkich, którzy go poznali i zdołali ocenić jego niepożytą energję, zapał i szczere pragnienie służenia szczytnym celom pogłębienia węzłów przyjaźni i pokojowej współpracy dwóch bratnich Narodów — działalność jego utrwali się na zawsze w pamięci.

Skala zainteresowań D-ra Menotti Corvi w dziedzinie stosunków polsko - italskich była niezmiernie rozległa. Obejmowała ona, obok zagadnień czysto gospodarczych, różnorodne sprawy społeczne, sprawy, dotyczące kulturalnego współżycia obu Narodów, turystyki, i t. p. Od czasu wskrzeszenia państwowości polskiej nie było ważniejszego zdarzenia, ważniejszej manifestacji zbliżenia polsko-italskiego na terenie Polski, w której zabrakłoby osobistego udziału D-ra Menotti Corvi. Czy to, gdy Polskę odwiedzali wybitni przedstawiciele italskich sfer gospodarczych, nauki, sztuki, literatury, nie mówiąc już o mężach stanu, politykach, czy to, gdy przybywały do nas zbiorowe wycieczki dziennikarzy, wycieczki turystyczne, i t. p., czy to, gdy b. wolontarjusze italscy składali hołd prochom bohaterów italskich, którzy, walcząc za wolność Polski, znaleźli grób w polskiej ziemi, czy to, gdy gościły w kraju naszym różne italskie organizacje sportowe — wszędzie i zawsze obecny był Dr. Menotti Corvi, płomiennemi swemi przemówieniami zapalając serca słuchaczów i przypominając im o mocnych i niezniszczalnych węzłach przyjaźni, łączących dwa bratnie narody. Treść tych przemówień, z nieznacznemi wyjątkami, nie została nigdzie utrwalona. Pozostała jednak na zawsze w pamięci tych, co tych przemówień słuchali, mając możność podziwiać polot i zapał, z jakiemi były wygłaszane i obrazowość zwrotów, w jakie obfitowały. Te przemówienia okolicznościowe zmierzały wszystkie do jednego celu: wzmacniania i potęgowania przyjaźni polsko-italskiej.

Rozpoczynając swą działalność, dążącą do zbliżenia Italji i Polski, Dr. Menotti Corvi był niemal sam jeden. Wówczas nie było jeszcze organizacyj gospodarczych i kulturalnych polsko - italskich, nie istniały żadne niemal prace, obrazujące w języku italskim życie nowoczesne Polski, a w języku pol-

Ha lasciato il nostro Paese uno dei piu entusiastici e benemeriti iniziatori dell'avvicinamento culturale ed economico fra la Polonia e l'Italia. E' partito da noi dopo circa tredici anni di intensa e cordiale collaborazione per il mantenimento e la continuazione delle secolari tradizioni di amicizia fra le due Nazioni consorelle, tradizioni radicate nei comuni interessi culturali ed economici. Quanti l'hanno conosciuto, quanti hanno potuto apprezzare la sua inesauribile energia, il suo costante entusiasmo, il suo sincero desiderio di servire l'alta idea di rendere piu stretta tale amicizia e perfezionare la pacifica collaborazione polacco - italiana, serberanno sempre il ricordo dell'attivita da Lui svolta a tal uopo.

La cerchia dell'interessamento del Dott. Menotti Corvi nei rapporti polacco - italiani era quanto mai vasta, comprendendo, oltre ai problemi puramente economici, anche varie questioni culturali, sociali, turistiche, ecc. Dal momento della restaurazione dello Stato polacco, non c'era avvenimento, non c'era manifestazione di qualche importanza non mirante all'avvicinamento polacco-italiano, che non avesse la partecipazione personale del Dott. Menotti Corvi. Ogni qual volta la Polonia ospitava noti rappresentanti delle sfere italiane economiche, scientifiche, artistiche e letterarie — senza parlare delle personalita governative e politiche — ogni qual volta visitavano il nostro Paese gite collettive di giornalisti, di turisti, ecc., e quando furono tra noi i Volontari italiani, venuti a porgere il loro omaggio alle salme degli eroi italiani che, lottando per la liberta della Polonia, trovarono morte gloriosa sui campi polacchi di battaglia e sepoltura in terra polacca, o durante le visite di numerose organizzazioni sportive italiane, era sempre presente il Dott. Menotti Corvi ad elevare con entusiastici discorsi i cuori di quanti l'ascoltavano, insistendo sui saldi ed immutabili legami che uniscono le due Nazioni consorelle, la Polonia e l'Italia. Il tenore di tali discorsi non e stato conservato per iscritto, salvo rare eccezioni, ma esso e restato per sempre nella memoria di quanti l'ascoltavano e potevano ammirarne lo slancio, l'entusiasmo e la ricchezza delle immagini oratorie. Questi discorsi di circostanza miravano ad un solo scopo, di rafforzare ed incrementare l'amicizia polacco - italiana.

Iniziando tale attivita, il Dott. A. Menotti Corvi si trovò quasi isolato dinnanzi all'ingente lavoro da svolgere. Mancavano allora organizzazioni economiche e culturali polcco-italiane, mancavano quasi del tutto pubblicazioni italiane sulla vita del-

skim życie nowoczesne Italji. Trzeba było rozpocząć pracę od podstaw.

Z chwilą, gdy zaczęto tworzyć zręby odrodzonej państwowości polskiej, dał się odczuć brak organizacyj, mających na celu pośredniczenie w nawiązywaniu stosunków handlowych międzypaństwowych oraz ułatwianie zawierania tranzakcyj handlowych. Jednym z pierwszych, który wystąpił z inicjatywą powołania do życia tego rodzaju instytucji na terenie Polski, był Dr. Menotti Corvi. Jego zasługom i jego energji należy przypisać powołanie do życia w lipcu 1920 r. Izby Handlowej Polsko - Italskiej, jednej z pierwszych Izb obcojęzycznych, jakie powstały w Polsce po wskrzeszeniu jej państwowości. Założenie tej Izby przypadło na rok, w którym szalała zawierucha polsko - bolszewickiej wojny i naród cały trwał w wysiłku pokonania wroga. Pomimo tych niesprzyjających warunków politycznych Dr. Menotti Corvi nie zwlekał z wcieleniem swej inicjatywy w życie, wierzył bowiem, iż Naród polski upora się z nawałą bolszewicką i zwycięsko stawi jej czoła.

W trzy lata później Dr. Menotti Corvi ogłasza drukiem wyczerpującą książkę o Polsce p. t. „La Polonia Economica", wydaną w Rzymie i stanowiącą pierwszą w języku italskim pracę o całokształcie życia gospodarczego Polski. W 1929 r. ukazuje się drugie obszerne dzieło jej autora, p. t. „Italja Współczesna", następnie zaś co rok pojawiają się w druku nowe publikacje D-ra Menotti Corvi, jako to:

ITALJA PRZY PRACY.
L'ITALIA AL LAVORO.
(w językach polskim i italskim)
Warszawa 1926.

LA VALUTA ORO IN POLONIA E LE SUE RIPERCUSSIONI SULLA VITA ECONOMICA.
Medjolan 1927.

TRADIZIONI STORICHE DEI RAPPORTI ECONOMICI ITALO - POLACCHI.
TRADYCJE HISTORYCZNE STOSUNKÓW GOSPODARCZYCH POLSKO - ITALSKICH.
(po polsku i po italsku)
Warszawa 1927.

IL PRIMO LUSTRO DELL'ERA FASCISTA.
PIĘCIOLECIE ERY FASZYSTOWSKIEJ.
(po polsku i po italsku)
Warszawa 1928.

NOWE DROGI POLITYKI ITALSKIEJ.
Warszawa 1929.

USTRÓJ FASZYSTOWSKI W ITALJI.
Warszawa 1930.

PAŃSTWO KORPORACYJNE.
LO STATO CORPORATIVO.
(po polsku i italsku)
Warszawa 1932.

la Polonia attuale, e pubblicazioni polacche sulla vita dell'Italia contemporanea. Occorreva iniziare il lavoro dalle basi.

Al momento della costruzione delle basi del risorto Stato Polacco si faceva profondamente risentire la mancanza di organizzazioni destinate ad agire quali mediatrici nell'allacciamento di rapporti commerciali internazionali. Il Dott. A. Menotti Corvi è tra i primi iniziatori della costruzione di tali organizzazioni in Polonia. A suoi meriti ed alla sua energia si deve attribuire la creazione, nel luglio 1920, della Camera di Commercio Polacco - Italiana, una delle prime Camere binazionali della Polonia risorta. Tale Ente iniziò la sua attivita proprio nell'anno della guerra polacco - bolscevica, quando tutte le energie nazionali erano dirette all'unico scopo di vincere. Nonostante tali sfavorevoli circostanze politiche il Dott. Menotti Corvi realizzò senz'altro la sua iniziativa, con la piena fede della vittoria della Polonia sugli eserciti invasori.

Tre anni dopo il Dott. Menotti Corvi pubblicò un'esauriente opera sulla Polonia intitolata „La Polonia Economica", edita a Roma, il primo studio sull'intiera vita economica polacca, che sia apparso in lingua italiana. Nel 1925 fu pubblicata in polacco un'altra opera dello stesso autore, l'„Italja Współczesna" (L'Italia Contemporanea), e poi ogni anno vengono pubblicate dal Menotti Corvi altre opere, quali:

ITALJA PRZY PRACY.
L'ITALIA AL LAVORO.
(in polacco ed in italiano)
Varsavia 1926.

LA VALUTA ORO IN POLONIA E LE SUE RIPERCUSSIONI SULLA VITA ECONOMICA.
Milano 1927.

TRADIZIONI STORICHE DEI RAPPORTI ECONOMICI ITALO - POLACCHI.
Varsavia 1928.

IL PRIMO LUSTRO DELL'ERA FASCISTA.
PIĘCIOLECIE ERY FASZYSTOWSKIEJ.
(in polacco ed in italiano)
Varsavia 1928.

NOWE DROGI POLITYKI ROLNEJ ITALJI.
LE NUOVE VIE DELLA POLITICA AGRARIA ITALIANA.
(in polacco)
Varsavia 1929.

USTRÓJ FASZYSTOWSKI W ITALJI.
IL REGIME FASCISTA IN ITALIA.
(in polacco)
Varsavia 1930.

PAŃSTWO KORPORACYJNE.
LO STATO CORPORATIVO.
(in polacco e in italiano)
Varsavia 1932.

Cała ta działalność pisarska Dra Menotti Corvi miała na celu pouczenie rodaków jego o tem, czem jest Polska odrodzona, Polaków zaś o tem, czem jest Italja Mussoliniego. Dziś, zarówno w Polsce, jak i w Italji, rzeczników zbliżenia gospodarczego i kulturalnego między obydwoma krajami jest już cały legjon. Ideję zacieśnienia stosunków polsko-italskich głoszą nietylko poszczególne jednostki, lecz również liczne koła, towarzystwa i instytucje; jednak Dr. Menotti Corvi był jednym z pierwszych, który zaraz niemal po przywróceniu Polsce państwowości osiadł u nas i dał się poznać zarówno w Polsce, jak i w Italji, ze swych szczerych intencyj służenia tej ideji.

W 1927 r. Dr. Menotti Corvi występuje z ideją założenia oddziału Izby Handlowej Polsko-Italskiej w Katowicach, wybudowania Pawilonu Polskiego na terenie Targów Medjolańskich oraz założenia organu Izby Handlowej Polsko-Italskiej „Polonia-Italia".

W 1929 r. Izba Handlowa Polsko-Italska, mając na uwadze niepożyte zasługi, jakie Dr. Menotti Corvi położył w zakresie zbliżenia gospodarczego między Polską a Italją oraz dla rozwoju Izby, wobec przypadającego w tym czasie 10-lecia jego pracy dyplomatyczno-gospodarczej w Polsce, odpowiednio uczciła ten moment, wydając na cześć jego bankiet i publikację zbiorową p. t. „Dziesięć lat działalności Dra A. Menotti Corvi w Polsce", na którą złożyły się artykuły pióra najwybitniejszych przedstawicieli rządu, sfer gospodarczych, świata politycznego i prasy. Publikacja ta, rozpowszechniona w Polsce, Italji i innych krajach, odbiła się wszędzie głośnem echem, wywołując szereg artykułów w prasie polskiej i italskiej. Również bardzo żywo komentowana była w prasie polskiej i italskiej praca Dr. A. Menotti Corvi p. t. „Ustrój Faszystowski w Italji", (w języku polskim), co stanowi dowód, jak wielkie zainteresowanie faszyzmem w Italji obudził jej autor wśród społeczeństwa polskiego.

Bezpośredni i b. ożywiony kontakt ze społeczeństwem polskiem nawiązał Dr. A. Menotti Corvi drogą licznych odczytów, wygłaszanych we wszystkich większych miastach Polski, wywiadów w prasie, przemówień przez radjo, wreszcie b. rozgałęzionych stosunków towarzyskich, jakie utrzymywał z przedstawicielami wszystkich sfer społeczeństwa.

Prasa polska, wysoko ceniąc działalność, jaką od kilkunastu lat rozwijał Dr. Menotti Corvi w Polsce oraz w Italji w kierunku zbliżenia polsko-italskiego, interesowała się żywo każdem jego wystąpieniem publicznem i każdą jego publikacją. Niema w Polsce poważniejszego dziennika ani czasopisma gospodarczego, które nie omawiałoby tej jego działalności, dając wyraz najwyższemu swemu uznaniu dla jego zasług.

Kończąc ten krótki zarys działalności D-ra Menotti Corvi na terenie Polski, nie można nie wspomnieć jeszcze o jednym niezmiernie znamiennym i do-

Questa attivita pubblicistica del Dott. Menotti Corvi aveva per iscopo di far conoscere ai suoi connazionali la realta della Polonia risorta e di rivelare ai lettori polacchi il vero volto dell'Italia di Mussolini. Oggi esiste gia, sia in Polonia che in Italia, tutta una schiera di sostenitori dell'avvicinamento economico e culturale fra i due Paesi. L'idea del consolidamento dei rapporti polacco-italiani e propugnata non solo da persone singoli, ma altresì da numerose associazioni ed Enti. Ma il Dott. A. Menotti Corvi, stabilitosi fra noi quasi all'alba stessa della Polonia risorta può dirsi il primo che abbia manifestato in Polonia ed in Italia la sua sincera volonta di servire questa idea.

Nel 1927 il Dott. Antonio Menotti Corvi avanzò l'iniziativa di istituire una filiale a Katowice della Camera di Comercio Polacco - Italiana, di costruire un padiglione polacco alla Fiera di Milano, nonche di fondare la rivista mensile „Polonia - Italia", organo della Camera stessa.

Nel 1929 la Camera, in base alle memorabili benemerenze del Dott. A. Menotti Corvi nell'opera dell'avvicinamento economico fra la Polonia e l'Italia e per l'incremento della Camera stessa, colse l'occasione del decennio della sua attivita diplomatico - economica in Polonia per porgergli il dovuto omaggio. Fu organizzato da essa in suo onore un banchetto e pubblicato un opuscolo collettivo intitolato „Un decennio dell'attivita del Dott. A. Menotti Corvi in Polonia", composto di articoli dovuti ai piu eminenti rappresentanti del Governo, dei ceti economici e politici e della stampa. Tale pubblicazione, diffusa in Polonia, in Italia e altrove, ha avuto ovunque una vasta eco, con l'apparizione di numerosi articoli nella stampa italiana e polacca. Si e anche molto parlato nella stampa dei due Paesi sull'opera del Dott. A. Menotti Corvi „Il Regime fascista in Italia" (in lingua polacca), il che e una nuova prova del vasto interessamento che si e destato in Polonia per il Fascismo italiano.

Il Dott. A. Menotti Corvi ha preso contatto diretto ed efficace con l'ambiente polacco, mediante numerose conferenze che ha tenuto in tutte le maggiori citta polacche, interviste alla stampa, conferenze trasmesse per radio, e infine mediante le piu ampie relazioni mondane nelle varie sfere della societa polacca.

La stampa polacca ha apprezzato nel suo giusto valore l'attività svolta in quasi tredici anni dal Dott. A. Menotti Corvi sia in Polonia che in Italia, per l'avvicinamento polacco - italiano, e s' e vivamente interessata dei singoli suoi discorsi e conferenze, di ogni nuova opera da lui pubblicata. Nessun quotidiano, nessuna rivista economica polacca di qualche importanza ha mai mancato di commentare tale sua attività e di esprimere il suo piu alto riconoscimento delle sue benemerenze.

Terminando il nostro breve cenno sull'attivita del Dott. Antonio Menotti Corvi in Polonia, non possiamo non ricordare un fatto di speciale importanza. Oltre alle numerose iniziative nel campo economico, egli e stato l'iniziatore della sostituzione

niosłym fakcie. Obok licznych inicjatyw w dziedzinie gospodarczej, Dr. Menotti Corvi zainicjował zastąpienie wyrazów „Włochy", „włoski" wyrazami „Italja" — „italski". Uczynił to po raz pierwszy w pracy swej „Italja Współczesna". Powołując się w przedmowie na autorytet prof. Kryńskiego, uzasadnił konieczność tej zmiany za pomocą argumentów naukowych. Inicjatywa ta powiodła mu się w znacznej mierze. Obecnie można stwierdzić, iż wyrazy „Italja" i „italski" zyskują sobie coraz powszechniejsze prawo obywatelstwa zarówno w prasie, literaturze i pracach naukowych, jak i w mowie potocznej.

Oto w najzwięźlejszym skrócie zarys działalności Dra Menotti Corvi w czasie jego blisko trzynastoletniego pobytu w Polsce. Działalność ta, niezmiernie płodna i pożyteczna, świadczy o jego wybitnej indywidualności i o szczerem umiłowaniu ideji zbliżenia polsko-italskiego, do realizacji której dążył szczerze i wytrwale. Wpływ tej działalności na gruncie naszym utrwali się na długie lata.

L. P.

dei termini polacchi „Włochy" (affine al termine „Valacchia") e „włoski" (affine alla parola „valacco") con quelli piu propri di „Italja" e „italski", da lui introdotti per la prima volta nella sua opera „Italja Współczesna" (L'Italia contemporanea). Riferendosi all'autorita del filologo prof. Kryński, egli nella prefazione ha sostenuto la necessita di un tale cambiamento con argomenti scientifici. Questa iniziativa ebbe largo successo; attualmente si può constatare che i termini „Italja" ed „italski" vanno conquistandosi sempre maggior terreno nella stampa, nella letteratura, nelle opere scientifiche, come nel linguaggio corrente.

Questa, nel piu breve riassunto, l'attivita svolta dal Dott. A. Menotti Corvi durante il suo soggiorno di quasi tredici anni in Polonia. Attivita eccezionalmente feconda ed efficace, che testimonia la sua eminente individualita, la sua sincera devozione all'idea dell'avvicinamento polacco - italiano, alla cui realizzazione egli ha diretto i suoi migliori e perseveranti sforzi, attivita i cui effetti perdureranno lungamente nel nostro Paese.

L. P.

POŻEGNANIE D-RA ANTONIO MENOTTI CORVI.

Jak już donieśliśmy w poprzednim numerze n/Wydawnictwa, Dr. Antonio Menotti Corvi, który prawie trzynaście lat pełnił funkcje Radcy Handlowego Ambasady Italskiej w Warszawie, opuścił to stanowisko, mając powierzoną przez Rząd italski misję zorganizowania analogicznego urzędu w Pradze.

Izba Handlowa Polsko-Italska, pragnąc zamanifestować swe uznanie dla niepożytych zasług, jakie położył Dr. Menotti Corvi dla dzieła zbliżenia polsko-italskiego oraz dla jej rozwoju, zwołała w dniu 11 sierpnia r. b. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, w którem wzięli udział, prócz Członków Izby, przedstawiciele świata politycznego, sfer gospodarczych, kolonji italskiej w Polsce oraz prasy.

Prezes Izby Handlowej Polsko - Italskiej ks. **Franciszek Radziwiłł**, w serdecznych słowach żegnając opuszczającego Polskę Dra Antonio Menotti Corvi, wygłosił przemówienie treści następującej:

„Zebraliśmy się tutaj, celem pożegnania p. Dra Antonio Menotti Corvi, który po prawie 13-letniem piastowaniu stanowiska Radcy Handlowego Królewskiej Ambasady Italskiej w Warszawie, powołany został na inne stanowisko.

Już przed dwoma niespełna laty, gdy obchodziliśmy 10-lecie działalności p. Dr. Menotti Corvi w Polsce, cały długi szereg najpoważniejszych mężów w Polsce dał wyraz swemu uznaniu dla zasług jubilata, jakie położył On dla dzieła zbliżenia gospodarczego między Polską a Italją.

Dwa dalsze lata dały możność p. Dr. Menotti Corvi znakomicie jeszcze powiększyć dorobek swej pracy.

SALUTO AL DOTT. ANTONIO MENOTTI CORVI.

Come abbiamo gia accennato nel precendente fascicolo della nostra Rivista, il Dott. Antonio Menotti Corvi, dopo aver tenuto per quasi tredici anni la carica di Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia di Varsavia, ha avuto dal Governo Italiano la missione di ogranizzare un analogo ufficio a Praga.

Desiderando esprimere il proprio riconoscimento per le alte benemerenze del Dott. Menotti Corvi nell'opera dell'avvicinamento fra la Polonia e l'Italia e dell'incremento della Camera di Commercio Polacco - Italiana, quest'ultima ha convocato in data 11 agosto u. s. una Assemblea Generale straordinaria, nella quale presero parte i Soci della medesima al completo, nonche numerosi rappresentanti delle sfere politiche ed economiche, della collettivita italiana di Varsavia e della stampa.

Il Principe **Francesco Radziwiłł**, Presidente della Camera, ha pronunciato il seguente discorso di saluto:

Siamo riuniti in questa sede per porgere il nostro saluto al Dott. Antonio Menotti Corvi, che dopo aver ricoperto per quasi 13 anni la carica di Addetto Commerciale alla R. Ambasciata d'Italia in Varsavia, è stato chiamato ad una nuova alta missione.

Gia circa tre anni or sono, quando festeggiavamo il decennio dell'attivita dell Dott. Antonio Menotti Corvi in Polonia, tutta una serie di eminenti uomini di stato polacchi pose in rilievo i meriti del festeggiato nella diuturna opera di ravvicinamento economico tra la Polonia e l'Italia.

I dzisiaj, gdy stoimy u kresu działalności p. Dr. Menotti Corvi w Polsce, jaśniej niż kiedykolwiek staje przed nami całokształt tejże.

Zaiste prawdziwy ogrom pracy, pracy najszlachetniejszej, bo zrodzonej z entuzjazmu, przepojonej wiernością i miłością idei, pracy mądrej, opartej na głębokiej znajomości historji naszej, naszej psychiki i naszych stosunków politycznych nietylko doby powojennej, lecz i czasów niewoli.

Gorący patrjota italski, godny syn i spadkobierca bohaterów wyzwolenia Italji, gdy Ojczyzna nasza zdobyła niepodległość, dla powstania której w miarę swych sił gorąco w czasie wojny światowej współdziałał, wezwany przez swoją Ojczyznę, z radością stanął do apelu i krzyknął: „Presente". Tak, przybywszy do Polski, natychmiast stanął na powierzonym Mu posterunku i krzepko objął nadany Mu obowiązek z największym zapałem i niezłomną wiarą, że go dokona. Polskę łączyły z Italją od wieków więzy tradycji, najgłębszej łączności duchowej, istotnych przeszkód politycznych nie było, lecz do tej dawnej łączności duchowej należało w Państwie nowoczesnem dodać nową — materjalną, a mianowicie zbliżenie gospodarcze, wymianę dóbr materjalnych.

I dzisiaj po trzynastu prawie latach, gdy los od nas żąda, byśmy ostatnią kreskę pod działalnością Dra Menotti Corvi w Polsce przeciągnęli, widzimy, w jak niezwykle wysokim stopniu zadanie Swoje On wykonał: pozostawia On po sobie imponujący dorobek, kilkanaście większych prac z zakresu życia gospodarczego Polski, bardzo liczne mniejsze, ogromny poczet artykułów w prasie tak polskiej, jak i italskiej, cały szereg odczytów wygłoszonych w różnych miastach Polski, dalej, powołanie do życia Izby Handlowej Polsko - Italskiej oraz jej organu „Polonia-Italia", inicjatywę wybudowania pawilonu polskiego na terenie Targów Medjolańskich, inicjatywę udziału Polski na licznych wystawach w Italji, niesłabnącą propagandę turystyczną i niewyczerpaną energję w usuwaniu trudności celem osiągnięcia możliwie intensywnej wymiany towarów między obydwoma krajami.

Oto w największym skrócie obraz wielostronnej, niezmordowanej działalności Dra Menotti Corvi w Polsce. Wszyscy, którzy się z Nim stykali, doznawali od Niego zawsze największej życzliwości. Mimo rozlicznych i rozległych zajęć znajdował On zawsze czas, by współdziałać we wszystkich ważniejszych poczynaniach, mających na celu zbliżenie między obu Narodami, zawsze spieszył z radą, opinją i pomocą.

Szanowny p. Doktorze Menotti Corvi! Po trzynastu prawie latach żywej współpracy z nami żegnamy Ciebie, świadomi, że te trzynaście lat naprawdę wiele zdziałały w kierunku rozszerzenia zasięgu stosunków polsko-italskich i utrwalenia przyjaźni między obu naszemi Narodami, a także świadomi, że Twoją to jest zasługą. Ziarno przez Ciebie zasiane wydało już plon i w dalszym ciągu kiełkować będzie. W sercach naszych zachowamy głębo-

Due ulteriori anni di attivita hanno reso ancora possibile al Dott. A. Menotti Corvi di accrescere egregiamente i frutti del suo lavoro.

Ed oggi, al termine dell'attivita del Dott. Menotti Corvi in Polonia, sta dinanzi a noi piu evidente che mai il complesso delle sue opere.

Mole veramente cospicua di lavoro nobilissimo, perche nato dall'entusiasmo e pregno di fede e d'amore ideale, di lavoro saggio fondato su di una profonda conoscenza della nostra storia, della nostra mentalita e dei nostri rapporti politici non solo postbellici ma altresì dei tempi della servitù.

Ardente patriota italiano, degno figlio ed erede degli eroi della Redenzione italica, quando la nostra Patria riacquistò l'indipendenza, a cui egli ha pure contribuito nella misura delle sue forze nella guerra mondiale, ed Egli fu chiamato dalla sua Patria, nulla Gli parve piu ambito che rispondere „Presente" all'appello. Così giunto in Polonia, si accinse al compito affidatogli con massimo entusiasmo ed incrollabile fede.

Da secoli la Polonia è unita all'Italia da vincoli tradizionali e da profondi legami spirituali. Effettivi impedimenti politici non vi erano, agli antichi vincoli spirituali bisognava però nello Stato moderno aggiungere uno scambio di beni materiali, avvicinare cioe la due Nazioni anche in campo economico.

Ed oggi dopo quasi tredici anni, quando la sorte vuole che noi poniamo la parola „fine" all'attività del Dott. Menotti Corvi in Polonia, constatiamo quanto egregiamente Egli abbia assolto il suo compito; egli lascia dietro a se un imponente complesso di opere: una diecina di pubblicazioni nel campo della vita economica polacca, numerosi scritti minori, un numero infinito di articoli apparsi nella stampa sia polacca che italiana, una serie di conferenze pronunciate in varie citta polacche, ed inoltre la creazione della Camera di Commercio Polacco-Italiana e del suo organo „Polonia-Italia", l'iniziativa della costruzione del Padiglione Polacco alla Fiera di Milano, quella della partecipazione polacca a numerose esposizioni in Italia, l'indefessa propaganda turistica e l'instancabile energia dedicata alla rimozione delle difficolta intralcianti gli scambi commerciali tra le nostre due Nazioni, al fine di renderli quanto mai intensi.

Questo a grandi tratti, il quadro della poliedrica incessante attivita del dott. Menotti Corvi in Polonia. Quanti lo avvicinavano, incontravano sempre la Sua migliore benevolenza. Nonostante il copioso lavoro, Egli trovava sempre tempo per collaborare a tutte le iniziative piu importanti miranti ad avvicinare i nostri due Paesi, e sempre fu largo di consigli, di pareri e di aiuti.

Egregio Dottor Menotti Corvi! Dopo tredici anni di stratta collaborazione con noi Vi salutiamo, consci che questi tredici anni hanno veramente molto influito sull'ampliamento dei rapporti italo-polacchi e sul consolidamento dell'amicizia tra le nostre due Nazioni, e consapevoli altresì che questo è vostro merito. Il granellino da voi seminato ha gia da-

ką wdzięczność, że uczyniłeś to w wielkiej mierze powodowany uczuciami przyjaźni dla naszego kraju i Narodu i żeś po tej drodze kroczył przez cały czas Swego pobytu w Polsce wytrwale, powiem — uparcie, nie zrażając się żadnemi przeciwnościami, albowiem przyświecał Ci jeden wielki cel — Twoja wielka Ojczyzna i przyjaźń Polski.

W imieniu Izby Handlowej Polsko - Italskiej, której jesteś zasłużonym założycielem, niech mi wolno będzie złożyć Ci dzisiaj podziękowanie, wyraz hołdu oraz życzenia dalszej owocnej pracy na nowej nader odpowiedzialnej placówce. Lecz dołączę jeszcze jedną prośbę, abyś zachował w Swem sercu przyjaźń dla naszego kraju, tak, jak trwałemi zgłoskami w pamięci naszej zapisze się doniosła działalność Twoja w Polsce.

W uznaniu niezapomnianych Twych zasług, położonych dla naszej Instytucji, Izba Handlowa Polsko-Italska w Warszawie pragnie zamianować Cię swym członkiem honorowym, o przyjęcie której to godności niniejszem Cię prosimy.

W odpowiedzi na to przemówienie zabrał głos **Dr. Antonio Menotti Corvi**, oświadczając, co następuje:

Panie Prezesie, Szanowni Panowie!

W październiku r. b. upłynie lat trzynaście, od chwili, kiedy celem objęcia stanowiska Radcy Handlowego przy Poselstwie Italskiem w Warszawie przybyłem do Polski. Przybyłem do kraju, który nie był mi obcy i przybyłem do stolicy Państwa, w której w czasach, kiedy kraj wasz był skuty kajdanami niewoli, spędziłem swe lata szkolne. Wspomnienie tych lat młodzieńczych utkwiło głęboko w mej pamięci. Po latach wojny wróciłem nietylko do tych wspomnień, lecz również do waszej szlachetnej Ojczyzny, by skromną mą pracą przyczynić się do wzmocnienia więzów, łączących od wieków obydwa nasze kraje.

Trzeba było rozpocząć pracę od podstaw, trzeba było zburzyć cały gmach fałszywych pojęć o życiu kulturalnem i gospodarczem obydwu naszych krajów, trzeba było usunąć z lamusa tych pojęć różne uprzedzenia i poglądy, jakie nagromadziły się przez długie dziesiątki lat odgrodzenia Polski od Italji murem państw ościennych. Musieliśmy poznać się bliżej. Zadanie było bardzo rozległe i wymagające ogromnego wysiłku. Jeżeli teraz rzucić okiem na okres miniony, porównać stan wiedzy o Polsce w Italji oraz o Italji w Polsce w latach po wojnie światowej i w chwili obecnej — z prawdziwem zadowoleniem, z głęboką radością będziemy musieli sobie powiedzieć, iż zrobiliśmy imponujący krok naprzód, iż coraz głębszą i coraz dokładniejszą staje się wzajemna znajomość naszych krajów oraz wszelkich przejawów ich życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego, że dziś znajomość ta zamyka się nietylko w kręgu wiadomości teoretycznych, lecz dzięki licznym bezpośrednim kontaktom, jakie zostały nawiązane w ciągu kilkunastu lat po wskrzeszeniu Państwa Polskiego, uwidoczniła się w szeregu do-

to frutto ed anche in seguito germogliera rigogliosamente. Nei nostri cuori serbiamo una gratitudine profonda perchè voi avete fatto tutto ciò, mosso da sentimenti di amicizia per il nostro Paese e la nostra Nazione ed avete seguito tale strada durante tutto il tempo della vostra permanenza il Polonia — con animo saldo e tenace, non cedendo di fronte a nessuna difficolta, poichè soprattutto Vi guidava un grande fine: la vostra Patria e l'amicizia per la Polonia.

A nome della Camera di Commercio Polacco - Italiana di Varsavia, di cui siete il benemerito fondatore, mi sia permesso porgerVi oggi il nostro grazie, il nostro omaggio, il fervido augurio di proficuo lavoro nella nuova delicata missione.

Voglio però aggiungere ancora la preghiera che Voi abbiate a conservare nel Vostro cuore l'amicizia per il nostro Paese così come a caratteri indelebili restera nel nostro ricordo la preclara attivita da Voi svolta in Polonia.

In segno dei Vostri indimenticabili meriti verso il nostro Ente, la Camera di Commercio Polacco - Italiana di Varsavia desidera nominarVi Membro Onorario e Vi prega di accettare tale distinzione.

Il Dott. **Menotti Corvi** prese la parola per rispondere, come segue:

Signor Presidente, egregi Signori!

Nell'ottobre di quest'anno si compiranno 13 anni dal giorno in cui giunsi in Polonia per assumere il posto di Addetto Commerciale alla Legazione d'Italia a Varsavia. Arrivavo in un Paese che non mi era estraneo ed alla capitale dello Stato, nella quale ai tempi della vostra dura schiavitu avevo trascorso una serie d'anni. Il ricordo di quegli anni giovanili era profondamente impresso nella mia memoria E dopo la guerra ritornai non solo a quei ricordi ma anche alla vostra nobile Patria, per poter con la modesta mia opera contribuire a rinsaldare i vincoli che da secoli uniscono i nostri due Paesi.

Bisognava iniziare l'opera dalle basi, occorreva abbattere tutto un edificio di false concezioni sulla vita culturale ed economica di ambedue i nostri Paesi, necessitava rimuovere dal complesso di tali concezioni vari pregiudizi e punti di vista ammucchiatisi durante le lunghe decine di anni in cui Polonia ed Italia erano separate dagli Stati limitrofi. Dovemmo conoscerci piu da vicino. Il compito fu molto vasto ed esigette un enorme sforzo. Se vogliamo ora gettare uno sguardo al periodo trascorso e confrontare lo stato delle cognizioni sull'Italia in Polonia e viceversa negli anni immediatamente susseguenti alla guerra mondiale e nel momento presente, con sincera soddisfazione e con profonda gioia potremo dire che abbiamo fatto un immenso passo avanti, che la conoscenza dei nostri Paesi e di tutte le manifestazioni della loro vita culturale, sociale ed economica diviene ognora piu profonda ed esatta, che oggi tale reciproca conoscenza non si

nioslych momentów praktycznych współżycia. To coraz częstsze, we wszystkich dziedzinach życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego występujące obcowanie bezpośrednie, — to niewątpliwie najczynniejszy, najbardziej wartościowy rezultat wysiłków obydwu naszych społeczeństw w kierunku zacieśnienia węzłów przyjaźni i wzajemnego zbliżenia.

Z uczuciem szczerej radości usłyszałem z ust Pana Prezesa zapewnienie, że również i moja skromna działalność w czasie mego pobytu w Polsce przyczyniła się do zacieśnienia i wzmocnienia tych węzłów, że zatem wolno mi spoglądać na to dzieło, w którem tkwi również jakaś cegiełka, pracą moich rąk położona, że trud mój przyniósł plon, który nie okazał się bezużyteczny. Pomimo, iż z powodu panującego na całym świecie kryzysu rozwój stosunków handlowych polsko - italskich napotkał obecnie na trudności, które spowodowały zwolnienie tempa i rozwoju, to jednak wierzę, że okres ten jest przemijający, że wysiłki lat prawie trzynastu nie będą daremne, że rozwój tych stosunków w latach pomyślniejszej konjunktury nabierze dawnego rozpędu i przyniesie plon, który będzie mógł być zapisany na dobro interesów obydwu krajów.

Żegnając Panów, pragnę dać wyraz zapewnieniu, że opuszczam kraj wasz z uczuciem szczerego żalu. Uczucie to jest podyktowane nietylko przywiązaniem do warsztatu pracy, przy którym czynny byłem przez lat kilkanaście, lecz również usprawiedliwione okolicznością, iż będę musiał rozstać się z wielu przyjaciółmi, których zdołałem sobie zjednać w czasie mego pobytu w Polsce. Rozstaję się wreszcie z Instytucją, którą dane mi było powołać do życia oraz z jej organem „Polonia - Italia", który stał się jedną z największych moich trosk i w którym współpracowałem z zapałem, na jaki tylko stać mnie było i z szczerem umiłowaniem celów, którym organ ten służył.

Pamięć o latach, które spędziłem w Polsce, utrwali się we mnie na zawsze. Wciąż będę wracał myślą do tych poczynań, które zainicjowałem w waszej Ojczyźnie i z któremi duchem zawsze będę związany.

Składając serdeczne podziękowanie na ręce Pana Prezesa za udzielenie mi zaszczytnej nominacji na członka honorowego Izby, pozwalam sobie dać wyraz zapewnieniu, iż tytuł ten stanie się niejako symbolem tej więzi, jaka na zawsze połączyła mnie z Waszą Instytucją.

Ze swej strony życzę Panom dalszej owocnej i pożytecznej pracy ku dobru obopólnych interesów naszych krajów i życzę, aby towarzyszyły jej najpomyślniejsze warunki, które pozwoliłyby na pełne zrealizowanie tych celów, którym Instytucja wasza służy.

Izba Handlowa Polsko - Italska niech żyje!"

limita a semplici cognizioni teoretiche, ma grazie ai numerosi diretti contatti stabiliti nel corso di questi ultimi anni dopo la risurrezione dello Stato polacco si è manifestata in una serie di momenti di pratica collaborazione e convivenza di elevata importanza. Il contatto diretto, sempre più frequente, in tutti i campi della vita culturale ed economica costituisce indubbiamente il più importante risultato degli sforzi di ambedue le nostre nazioni intesi a rinserrare i legami di amicizia e ad accostarci reciprocamente.

Con senso di sincera gioia ho udito da Lei, Signor Presidente, l'assicurazione che anche la mia modesta attività durante la mia permanenza in Polonia ha contribuito a rinsaldare e rinserrare tali vincoli; che quindi mi è permesso guardare a quest'opera, in cui una piccola pietra è stata posta con il lavoro delle mie mani, e che la mia fatica ha dato un frutto che non si è palesato inutile.

Se lo sviluppo dei rapporti economici tra la Polonia e l'Italia in seguito alla crisi dominante sul mondo intiero ha incontrato presentemente delle difficoltà che hanno allentato il ritmo di tale espansione, io ritengo tuttavia che questo periodo sia transitorio, che gli sforzi di 13 anni di lavoro non saranno spesi invano, e che l'incremento di tali rapporti negli anni di più favorevole congiuntura riprenderanno l'antico ritmo ed arrecheranno frutti utili al bene di ambedue i Paesi.

Nel prender congedo, desidero assicurarLi che lascio il Loro Paese con un sentimento di sincero rammarico, sentimento questo dettato non solo dall'ufficio in cui ho lavorato per oltre due lustri, ma giustificato altresì dalla circostanza che dovrò separarmi da molti amici acquistati durante il mio soggiorno il Polonia. Mi divido infine dall'Ente, che sono riuscito a costituire, nonchè dal suo organo „Polonia-Italia", che è stato oggetto della mia massima cura ed al quale ho collaborato con tutto entusiasmo e con sincero amore per gli scopi, cui questo organo ha mirato.

Il ricordo degli anni che ho trascorso in Polonia resterà impresso sempre nel mio animo. E sempre ritornerò con il mio pensiero a quelle opere che ho iniziato nelle vostra Patria ed alle quali rimarrò sempre legato in spirito.

Nel ringraziare cordialmente a mezzo del Signor Presidente per il conferimento dell'onorifica nomina di membro onorario di questa Camera, mi permetto di esprimere l'assicurazione che tale titolo resterà come un segno del vincolo che mi ha sempre unito alla vostra Istituzione.

Da parte mia auguro Loro anche in avvenire un lavoro utile e fruttuoso per il bene dei comuni interessi di ambedue i nostri Paesi e mi auguro che tale lavoro sia accompagnato dalle condizioni più favorevoli atte a realizzare gli scopi della Vostra Istituzione.

Viva la Camera di Commercio Polacco-Italiana!"

W dniu 12 b. m. Izba Handlowa Polsko - Italska wydała na cześć D-ra Menotti Corvi bankiet z udziałem przedstawicieli polskich sfer gospodarczych oraz kolonji italskiej w Warszawie. W czasie tego bankietu zabrał głos szereg mówców i m. in. Ks. Fr. Radziwiłł w imieniu własnem oraz Izby Handlowej Polsko - Italskiej i bar. Józef Dangel w imieniu Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie. W odpowiedzi na te przemówienia Dr. Menotti Corvi w gorących i serdecznych słowach zapewnił o szczerej przyjaźni, jaką żywi dla Polski, podyktowanej względami wielowiekowych tradycyj oraz przywiązaniem do kraju, w którym spędził swe lata młodzieńcze i kilkanaście lat po wskrzeszeniu jego niepodległości.

Jak już zaznaczyliśmy, Izba Handlowa Polsko-Italska w uznaniu doniosłych zasług D-ra Menotti Corvi położonych dla dzieła zbliżenia gospodarczego polsko-italskiego, mianowała go swym członkiem honorowym. Jednocześnie Dr. Menotti Corvi spotkał się z całym szeregiem objawów uznania ze strony innych organizacyj, jak Polski Touring Klub, który mianował go swym członkiem honorowym, wręczając mu odpowiednią odznakę, Rada Związku Woluntarjuszy w Rzymie, która mianowała go członkiem zasłużonym, uchwalając wręczyć mu dyplom i odznakę, Akademja Pontyfikalna w Rzymie, która zaliczyła go w poczet swych członków rzeczywistych, Italski Czerwony Krzyż oraz inne instytucje, których był on reprezentantem w Polsce.

In data 12 agosto u. s. la Camera di Commercio Polacco-Italiana ha organizzato in onore del Dott. A. Menotti Corvi un banchetto, in cui presero parte numerosi rappresentanti delle sfere economiche polacche, nonche della collettivita italiana di Varsavia. Furono pronunciati numerosi discorsi; il Principe Fr. Radziwiłł salutò il Partente a nome della Camera di Commercio Polacco-Italiana ed il barone Dangel a nome della Camera dell'Industria e Commercio di Varsavia. Rispondendo, il Dott. A. Menotti Corvi esternò con cordiali espressioni i propri sentimenti di vera e sincera amicizia per la Polonia, basati sulle secolari tradizioni e sui personali ricordi della sua giovinezza trascorsa nel nostro Paese, nonchè dell'opera che vi ha svolto nello spazio di oltre un decennio dopo la risurrezione della libertà polacca.

La Camera di Commercio Polacco - Italiana, a riconoscimento degli alti meriti del Dott. A Menotti Corvi nell'avvicinamento economico fra la Polonia e l'Italia, l'ha nominato suo Membro Onorario. Nel contempo, numerosi altri Enti ed organizzazioni gli hanno pure espresso il loro riconoscimento. Il Dott. Menotti Corvi fu nominato Membro Onorario del Touring Club polacco che gli ha rimesso il relativo distintivo, Membro Benemerito del Consiglio dell'Associazione dei Volontari di Guerra Italiani risiedenti a Roma, che ha deliberato di rimettergli il proprio distintivo con il diploma, Membro effettivo dell'Accademia Tiberina Pontificia di Roma. Egli ricevette riconoscimento dalla Croce Rossa Italiana e da altri Enti, di cui era rappresentante in Polonia.

LA NUOVA TARIFFA DOGANALE.*)

(NOWA TARYFA CELNA).

In data 8 luglio c. a. e stato deliberato dal Consiglio dei Ministri il progetto del decreto presidenziale sull'introduzione della tariffa doganale d'importazione con il progetto annesso della nuova tariffa. Il 23 agosto c. a. la disposizione in parola e stata firmata dal Presidente della Repubblica e verra prossimamente pubblicata nel „Giornale delle Leggi della R. P." L'emissione della nuova tariffa doganale ha per base giuridica l'articolo 44 alinea 6 della Costituzione, e l'art. 1 lett. a) della legge del 17/III/1932 che autorizza il Presidente della Repubblica ad emettere decreti con forza di legge (Giorn. delle Leggi R. P. No. 22, pos. 165).

La prima tariffa doganale del 4/XI/1919, entrata in vigore in base alla deliberazione del Consiglio dei Ministri in data 26.6.1919 ed a quella della Dieta Legislativa in data 1/VIII/1919, era modellata, con qualche modifica, sulla tariffa doganale russa del 1903 ed aveva un carattere piuttosto transitorio, il che può anche spiegarsi con la circostanza che essa fu elaborata in breve tempo dopo la ricostituzione dello Stato polacco e prima dell'annessione dell'Alta Slesia e della Citta Libera di Danzica al territorio doganale polacco. La tariffa successiva del 26/VI/1924, tuttora in vigore, introdotta in base alla legge sul risanamento delle Finanze statali e la riforma valutaria, non era molto diversa da quella del 1919 per quanto riguarda la costruzione ed il numero delle posizioni. Le differenze consistevano unicamente nel parziale ordinamento della nomenclatura, nella eliminazione di alcuni errori e difetti della tariffa precedente, nella parziale divisione dei quadri delle relative posizioni ed infine nella modifica di una serie di tassi doganali. Nonostante le due importanti revisioni della tariffa effettuate nel 1925, e l'introduzione di ulteriori modifiche — particolarmente negli anni 1930 — 1932 — che hanno causato numerosi cambiamenti fondamentali sia nella nomenclatura stessa delle posizioni che nell'ammontare dei dazi — la struttura come tale, cioè la ripartizione della tariffa in gruppi e posizioni e rimasta immutata, il che ha creato la necessità di sovraccaricare di punti e di sottopunti le poco numerose posizioni esistenti (217). Il mantenimento dei vecchi quadri della tariffa doganale rendeva in molti casi impossibile effettuare razionali revisioni nella tariffa stessa. A parte tutto ciò, il sistema della tariffa restò immutato, era sempre una tariffa doganale autonoma ad una sola colonna, su cui venivano accordate riduzioni convenzionali mediante stipulazione di trattati commerciali.

*) „Polska Gospodarcza" Nr. 36, 1932.

Quanto alla costruzione della nomenclatura, e ad una certa logica strutturale della sua divisione in sezioni, gruppi, posizioni ecc., la nuova tariffa doganale diferisce totalmente da quella sinora in vigore. Come si e detto sopra, quest' ultima e caratterizzata dalla mancanza di una ripartizione in gruppi, e da uno scarso numero di posizioni, diramate queste, invece, in numerosi punti e sottopunti. In seguito alla mancanza di un'opportuna divisione della tariffa, una sola posizione, se non anche un solo punto, comprendeva in molti casi una serie di merci eterogenee e di differente valore, ma che assolvevano lo stesso tasso doganale, e perciò la protezione doganale calcolata per merci a prezzo medio costituiva talvolta un gravame doganale esageratamente alto per le merci di valore inferiore ed un gravame troppo lieve per gli articoli di valore superiore, compresi in una determinata posizione o in un determinato punto. Citiamo la sezione „tessuti di cotone" quale esempio di un tale primitivo sistema seguito nella tariffa doganale vigente. Questo suo difetto fondamentale si manifestava anzitutto in occasione delle varie trattative commerciali, allorche, accordandosi riduzioni convenzionali su di una data posizione o punto—comprendente talora persino più di una decina di differenti articoli — era molto difficile escludere certi articoli da una tale posizione o da un tale punto, oppure indurre il contraente a consentire alla limitazione delle riduzioni convenzionali da applicare. La ripartizione della tariffa doganale è strettamente connessa con la tendenza ad adattare la protezione doganale ai bisogni delle singole merci, e particolarmente di fronte alla continua creazione di nuovi rami della produzione.

Nella costruzione della nomenclatura stessa e da distinguere la ripartizione fondamentale in sezioni e gruppi, nonche la ripartizione di questi ultimi in posizioni e di queste in punti e sottopunti. Benche la ripartizione in sezioni non sia dell'importanza di quella in gruppi, e particolarmente di quella in posizioni (con la loro costruzione interiore) nell'opportuna differenziazione e gradazione della protezione doganale, tuttavia e da tener presente che le sezioni raggruppano prevalentemente i rami di produzione tecnologicamente ed economicamente affini, e perciò introducono nella tariffa un certo sistema logico. La nuova tariffa doganale comprende 20 sezioni, suddivise complessivamente in 90 gruppi. I singoli gruppi di merci sono distinti in una serie di posizioni (complesivamente 1.276) e queste in punti, ecc. La nuova tariffa in parola comprende complesivamente circa 4.500 tassi doganali. Partendo dal principio che solo un'opportuna distinzione

della tariffa doganale in posizioni ed in punti rende possibile una più giusta gradazione ed adattamento dell'ammontare della difesa doganale al valore delle merci — il che è di particolare importanza in caso di dazi specifici, e non „ad valorem" — si è provveduto ad introdurre nella nuova tariffa doganale una distinzione possibilmente esatta della nomenclatura, considerando in numerosi casi le proprieta tecnologiche od altre caratteristiche delle merci, quali: il peso (ad es. il tasso doganale per le macchine è stabilito in proporzione inversa al loro peso), il peso delle merci insieme ad altre caratteristiche, come ad es. la quantità dei fili nella trama, caratterizzante la densità del tessuto, ecc.

In confronto con la vigente tariffa doganale il numero delle sezioni, dei gruppi, delle posizioni e dei tassi doganali nella nuova tariffa si presenta come segue:

TARIFFA DOGANALE ATTUALE

Sezioni Nr.	Denominazione	Gruppi	Quant. di pos.
I.	Prodotti alimentari ed animali	—	40
II.	Prodotti animali e loro fabbricati	—	17
III.	Materiali e manufatti di legno	—	7
IV.	Materiali da costruzione ed articoli di ceramica	—	14
V.	Combustibili, asfalto, catrame e loro derivati	—	10
VI.	Materiali ed articoli chimici	—	49
VII.	Ferro greggio, metalli e loro manufatti	—	38
VIII.	Carta, articoli di carta, articoli di tipografia	—	3
IX.	Materiali ed articoli tessili	—	30
X.	Vestiti, bottoni, perline, articoli di fantasia, articoli da cancelleria ecc.	—	8
XI.	Esplosivi ed articoli da caccia	—	1
Totale 11			217 circa 1.900 tassi

TARIFFA DOGANALE NUOVA

Sezioni Nr.	Denominazione	Quant. di Gruppi	Quant. di pos.
I.	Prodotti di provenienza vegetale	9	104
II.	Animali vivi e prodotti di provenienza animale	4	43
III.	Prodotti minerali	4	55
IV.	Cera, grassi ed oli vegetali e animali, eccettuati quelli separatamente nominati	3	23
V.	Prodotti alimentari, tabacchi	8	69
VI.	Articoli chimici e farmaceutici, colori	10	197
VII.	Pelli, pellicce, articoli di cuoio	3	69
VIII.	Tessili greggi e loro manufatti	9	160
IX.	Caucciù, guttaperca, loro succedanei, ed. articoli di tali materiali	2	27
X.	Legname, sughero e loro manufatti, lavori da cestaio	3	45
XI.	Carta e manufatti di carta	3	56
XII.	Articoli di pietra, di ceramica, di vetro	4	77
XIII.	Metalli ed articoli di metalli	4	112
XIV.	Macchine ed apparacchi, arredamenti elettrotecnici	4	96
XV.	Veicoli	2	20
XVI.	Bilance: strumenti ed apparecchi di precisione, apparecchi per usi scientifici, apparecchi ottici, macchine da scrivere, orologi, strumenti musicali	3	26
XVII.	Armi e munizioni	2	4
XVIII.	Cappelli, ombrelli, bastoni, articoli di moda	3	31
XIX.	Articoli vari non compresi nelle altre sezioni	9	65
XX.	Opera d'arte, oggetti di museo	1	1
Totale 20		90	1.276 circa 4.550 tassi

La più dettagliata ripartizione della nuova tariffa doganale assicura una serie di reali vantaggi tanto dal punto di vista della stabilizzazione di una opportuna protezione doganale, quanto anche per la creazione di tariffe quali più adatti strumenti di negoziati.

In relazione alla stipulazione di nuovi trattati commerciali, e con la definizione di dazi doganali convezionali, la nomenclatura doganale può subire in seguito ancora una più dettagliata distinzione. In genere, quanto alla costruzione di tale tariffa doganale in se stessa, si può constatare che questa parte della medesima è stata elaborata con la massima esattezza e che ha pochi modelli analoghi nelle tariffe doganali di altri Stati. Nell'elaborazione della nomenclatura doganale, e particolarmente nella sistemazione dei rami dell'industria in sezioni e gruppi, è stato preso in considerazione, per quanto possibile, il progetto della nomenclatura doganale elaborato dalla Commissione degli Esperti in seno al Comitato Economico della Società delle Nazioni, sorto in seguito alle decisioni della Conferenza Economica Internazionale di Ginevra nel 1927.

Per quanto concerne la protezione doganale, e cioè i tassi doganali in sè stessi, è da rilevare che la nuova tariffa doganale ha un carattere eminentemente protettivo. Di fronte a quella attualmente in vigore, il livello della protezione doganale è particolarmente alto per una serie di sezioni. Senza analizzare i dazi nè la loro importanza dal punto di vista protettivo, educativo, fiscale, ed in certi casi anche organizzativo, problemi questi che essigono una

illustrazione particolare, vogliamo intanto rilevare in genere che la nota caratteristica della nuova tariffa e costituita dalla protezione generale della produzione nazionale industriale ed agricola, con speciale riguardo alle merci che si trovano in buone condizioni naturali di sviluppo o che hanno importanza per la difesa dello Stato. Indipendentemente dalla necessita di estendere la protezione doganale ad una serie di articoli per adattarla alla situazione economica attuale, l'ammontare dei dazi ha senza dubbio fortemente subito l'influenza di numerosi fatti di eminente importanza, realizzatisi nel terreno internazionale in questi ultimi anni, e particolarmente nell'anno corrente. La rinascita generale della politica protezionistica, la tendenza ad un'autarchia economica, con l'ausilio dei mezzi piu vari come i dazi e la regolamentazione delle merci, la limitazione delle divise, i monopoli commerciali, le disposizioni di carattere cosiddetto protezionistico-amministrativo, ecc., e, d'altra parte, il forzamento dell'esportazione con le piu diverse forme di „dumping", costringono pure la Polonia ad entrare su questa via, anzitutto perche—dato che alcuni dei mezzi soprammenzionati, come la limitazione delle divise e i monopoli commerciali, non sono seguiti dallo Stato Polacco, e che in parte praticamente non vengono da esso applicati molto rigorosamente i divieti d'importazione — la tariffa doganale può essere considerata per la Polonia strumento unico di lotta sia offensiva che difensiva. In dipendenza dello sviluppo della situazione economica internazionale, nonche dei rapporti dei contraenti con la Polonia, esiste la possibilita di ridurre i dazi della tariffa doganale, mediante sia accordi plurilaterali che trattati commerciali bilaterali. I tassi doganali compresi nella tariffa hanno carattere di dazi autonomi, sui quali, in misura della necessita, possono accordarsi riduzioni convenzionali.

Per stabilire l'ammontare dei dazi doganali era da tener presente l'influenza che hanno in molti casi i dazi sulla formazione dei prezzi interni. Il rialzo del livello della protezione doganale, risultato dalle necessita naturali del Paese, o dalla situazione economica internazionale accennata, non dovrebbe mai costituire regione di aumento dei prezzi sul mercato interno, e specie su quelli degli articoli, in cui un tale aumento fosse privo di qualsiasi fondamento economico e contrario alle intenzioni del Governo. Esso in tal caso e in grado di reagire mediante opportune riduzioni doganali che servendosi di altri mezzi.

Quanto alle industrie d'esportazione, considerando da un lato l'importanza dello sviluppo dell'esportazione polacca, del movimento, perche le imprese nazionali siano mantenute in attivita e sia mantenuta attiva la bilancia commerciale del Paese, e d'altra parte data l'influenza della protezione doganale, in certi casi, sull'aumento dei prezzi degli articoli indispensabili alla produzione d'esportazione, dovrebbero esser prese anche delle misure per reagire agli eventuali risultati negativi — in certe branche della produzione — di una eccessiva protezione doganale. Fra tali mezzi si possono noverare — accanto a certe riduzioni di dazio — fra gli altri anche una maggiore liberalita nella applicazione del traffico di perfezionamento attivo, nonche nei rimborsi di dazio nel vero senso del termine.

La protezione del commercio marittimo, nonche la tendenza a privileggiare il porti marittimi polacchi, trovano espressione nel sistema dei dazi marittimi preferenziali, stabiliti nella nuova tariffa doganale. I dazi marittimi preferenziali erano gia praticati nell'anteguerra da alcuni Stati per alcune merci ed avevano il compito di dirigere l'importazione verso i porti nazionali mediante la specificazione dei tassi doganali (tassi superiori per le merci trasportate via terra ed inferiori per quelle trasportate via mare). Così ad es. i dazi preferenziali per i trasporti marittimi erano applicati dall'Impero russo per i porti nazionali, e dall'Austro — Ungheria per quelli di Fiume e di Trieste. Nel dopoguerra furono introdotti i dazi marittimi nella Russia Sovietica per alcune decine di merci e nella Iugoslavia per certe merci coloniali. Tale sistema di favorire i porti polacchi e di data recente e costituisce una nuova tappa nella politica marittima nazionale. I dazi marittimi preferenziali vennero introdotti in Polonia il 14 gennaio c. a. in base al decreto del 13 decembre 1931 (Giorn. delle Leggi della R. P. No. 112, pos. 885) e comprendono i seguenti articoli: alcune frutta, caffe, te, cacao, scorie Thomas, cotone, juta, sisal, canapa di manilla e simili, e lana. I dazi marittimi preferenziali iniziati col ricordato decreto trovano il loro ulteriore sviluppo nella nuova tariffa doganale, la quale, introducendo accanto a quelli esistenti (ad eccezione della canapa di manilla, del sisal, e simili), nuovi dazi marittimi, conferma con ciò che questo sistema sta per divenire uno dei piu durevoli metodi della politica commerciale polacca. I dazi marittimi introdotti nella nuova tariffa doganale comprendono le merci seguenti: mele fresche (pos. 53), pere (pos. 54), banane (pos. 60 p. 2), arance e mandarini (pos. 60 p. 3), limoni (pos. 60 p. 4), erbe marine (pos. 105 p. 3), aringhe e sprotte (pos. 116 p. 3), aringhe salate, sprotte ed acciughe salate (pos. 118 pp. 1 e 2), scorie Thomas e Martin e sim. (pos. 477), olio di fegato di merluzzo, grassi non purificati di pesci e di foca, di balena e di altri animali di mare (pos. 216), estratto di quebracho insolubile nell'acqua fredda (pos. 424 p. 3a), lana non lavata e lavata (pos. 590), cotone greggio (pos. 607), juta (pos. 625), caucciu greggio, lavato (pos. 721), legno — tranne quello separatamente nominato — non lavorato, legno tagliato, segato, (pos. 751) e corteccia di sughero (pos. 780).

Il problema dei cosiddetti „dazi organizzativi", che si riporta principalmente a quello della protezione delle materie prime tessili nazionali, alla questione di assicurarne lo smercio ed alla tendenza ad indurre gradatamente l'industria a servirsi delle materie prime nazionali, e che e sorto nel corrente anno in base al decreto del 19 dicembre 1931 sulla parziale modifica della tariffa doganale — ha trovato la sua espressione anche nella nuova tariffa. Citiamo ad esempio il dazio sul cotone greggio, nel-

l'ammontare di zl. 45.— per 100 kg. [pos. 607], compresa la nota, in base alla quale il dazio ridotto può venire applicato esclusivamente con il permesso del Ministero delle Finanze, e viene inoltre distinto a seconda di importazione via mare o via terra. Tale dazio ha carattere organizzativo, poiche, mediante esso il Governo e in grado di esercitare la sua influenza per mantenere salda l'Associazione dei Produttori di filati di cotone, sorta allo scopo di regolare i rapporti nell'industria cotoniera. Nella stessa categoria dei dazi organizativi rientra pure il dazio sul sisal, sulla canapa di manilla ecc. (pos. 626), fissato a zl. 125.— per 100 kg. con la nota sull'importazione in esenzione dal dazio con il permesso del Ministero delle Finanze). Questo dazio mira a limitare l'importazione di tali materie prime soltanto alle quantita indispensabili alla produzione di certi articoli, quali ad es. i cordami per navi, che non possono prodursi con materie prime locali, e quindi ad indurre le aziende polacche che lavorano il sisal ad adoperare materie prime di provenienza nazionale.

Quanto alla forma dei tassi doganali, quelli figuranti nella nuova tariffa sono i cosiddetti tassi „specifici". Unica eccezione e costituita dai tassi sulle automobili (pos. 1.137), sui trattori (pos. 1.139), per cui sono stati per la prima volta introdotti i cosiddetti „dazi composti", combinati, cioe, col tasso specifico (sul peso) e col dazio ad valorem. I dazi specifici si calcolano secondo le basi di misura indicate nella tariffa, cioe secondo il peso, la quantita dei pezzi, il tonnellaggio, (balle), ecc. Per il computo del dazio sul peso serve di base (eccettuati speciali casi previsti) il peso di 100 kg. netto, vale a dire il peso netto della merce senza alcun imballaggio. In base al peso lordo (cioe al peso della merce con l'aggiunta di tutti i suoi imballaggi, sia interni che esterni, eccettuato però il peso dell'imballaggio supplementare, destinato esclusivamente a proteggere la merce nel trasporto), sono sdoganate le merci per cui nella tariffa e espressamente previsto lo sdoganamento in base al peso lordo, nonche quelle che assolvono un tasso doganale non superiore a zl. 15.— per 100 kg. nella colonna I, ed in tutti gli altri casi non superiore a zl. 12.a per 10 kg. In relazione all'introduzione dei menzionati dazi parzialmente ad valorem per alcuni articoli, l'art. 5 del decreto del Presidente della Repubblica sull'introduzione della tariffa doganale d'importazione prevede che come base della fissazione del valore della merce venga preso in considerazione il prezzo di mercato per la merce, praticato nel paese in cui essa e stata prodotta. Tale prezzo, calcolato in valuta estera, viene convertito in quella polacca in base al corso delle divise della relativa valuta nel terzo giorno anteriore al termine della scadenza della regolazione doganale, tale corso verra stabilito in base alle quotazioni ufficiali della Borsa di Varsavia, o, in mancanza di tali quotazioni, dal Ministro delle Finanze. Le precise disposizioni concernenti le basi di calcolazione dei dazi, nonche i relativi problemi formali — doganali, trovansi negli art. 4 e 5 del Decreto Presidenziale sull'introduzione della tariffa doganale d'importazione e modificano parzialmente gli alinea 2—5 dell'art. 7, nonche l'art. 8, che sono tuttora in vigore, del decreto dell'11/VI.1920 sulla tariffa doganale.

Una caratteristica della nuova tariffa doganale che la rende diversa da quella tuttora vigente, e il sistema stesso della tariffa. A parte gli scopi che ne hanno determinata l'introduzione, la tariffa doganale deve costituire pure un opportuno strumento nell'ambito della politica commerciale o, per esser esatti, della politica dei trattati. In quest'ultimo caso particolarmente e di primissima importanza la scelta di un adeguato sistema di tariffa (a colonna unica o a due colonne, con la seconda colonna rigida oppure elastica, ecc.) ove trovassero il loro riflesso i problemi concernenti le relazioni della protezione doganale tanto con gli Stati con cui vennero stipulati trattati commerciali, quanto con gli altri. Se infatti uno Stato tende a mantenere, nei limiti del possibile, i suoi dazi protettivi, a rendere difficile, od anche impossibile, una loro riduzione nei trattati in rapporto a tutta o ad una parte della tariffa doganale, inoltre si tende ad influire con opportuna pressione sugli Stati che non vogliono regolare con esso i rapporti commerciali, creando preventivamente nella tariffa stessa difficili condizioni di concorrenza, ed infine se vuol garantirsi, per quanto possibile, dalla denuncia dei trattati, pur tenendo a privilegiare gli Stati a trattato — può dare a tutto questo un'espressione generale con un adeguato sistema doganale. A tali riguardi, la scelta di un opportuno sistema doganale e spesso di primissima importanza. La nuova tariffa doganale inizia in Polonia il passaggio dal vigente sistema della tariffa autonoma a colonna unica (elastica), a quello della tariffa a due colonne, con la colonna elastica dei dazi minimi (col. II). Conforme l'art. 2 del Decreto del Presidente della Repubblica sull'introduzione della tariffa doganale d'importazione, la tariffa in parola comprende due colonne di dazi: la colonna I e la II. I dazi della col. I. concernono le merci provenienti da qualsiasi Paese, eccettuati quelli con cui sono stati stipulati e posti in vigore trattati commerciali ed eccettuate altresì (in tutto od in parte) le merci importate da Paesi con i quali siano stati stipulati accordi escludenti o limitanti l'applicazione della colonna I. I dazi della colonna II si applicano quindi nei casi in cui manchi una base per l'applicazione dei dazi della colonna I. Da tali disposizioni risulta, che: 1) i dazi compresi nella colonna I (cioe quelli piu elevati) si applicano automaticamente agli Stati con cui non siano stipulati trattati di commercio; 2) i dazi della colonna II (quelli inferiori) trovano applicazione; a) per gli Stati con cui siano stati stipulati ed applicati trattati commerciali e b) per gli Stati con cui siano stati stipulati ed applicati accordi concernenti la non applicazione, o l'applicazione parziale della colonna I (in tal caso può venire applicata solo una parte della colonna II, oppure anche l'intera colonna II).

Il passaggio dall'attuaule sistema di tariffa do-

ganale a colonna unica alla tariffa a due colonne e l'espressione della tendenza a creare nella nuova tariffa uno strumento piu adatto a negoziati. Come si e gia detto sopra, il sistema della nuova tariffa, introducendo la specificazione dei dazi verso gli Stati non aventi trattati commerciali con la Polonia o quelli che li hanno, crea condizioni piu difficili d'importazione per quegli Stati che non hanno stipulato trattati commerciali con la Polonia (ovvero per quelli che, in caso di estinzione e di mancata rinnovazione dell'acordo, vengono a far parte degli Stati non aventi trattato), e privilegia automaticamente (senza tener conto delle eventuali ulteriori riduzioni convenzionali sulla colonna II) gli Stati aventi trattato, per cui crea sul mercato polacco condizioni piu favorevoli di concorrenza nei limiti stessi dei tassi doganali autonomi. Il livello dei dazi della colonna I e in generale superiore del 25% a quelli della colonna II. Fanno eccezione soltanto i dazi sul legname (pos. 748, 749, 750), sulle traverse delle rotaie di ferrovia (pos. 753), sui dadi di legno per pavimentazione, sui cerchi, sulle doghe non squadrate, sulle tegole di legno (pos. 758), per cui i tassi doganali compresi nella colonna I hanno un piu considerevole aumento; seguono poi i cosiddetti „dazi organizzativi" che, grazie al loro carattere stesso, hanno in ambedue le colonne un uguale ammontare, ed infine tutte le merci esenti da dazio (eccettuato il legname nella posizione 748). Dato che la maggiore elevatezza dei dazi della colonna I è relativamente poco importante, quest'ultima non porta il carattere di dazi di rappresaglia. A questo fine servono in Polonia i cosiddetti dazi massimi, che possono venire introdotti in caso di necessita, in base alle facoltà governative rimaste sempre in vigore, e risultanti dell'art. 7 lett. g) della legge del 31.VII.1924 sulla regolazione dei rapporti doganali, nonche dall'art. 5 del decreto dell'11.VI.1920 sulla tariffa doganale. Quanto alla colonna II, questa ha invece un carattere di elasticita, rendendo cioe possibile, in caso di necessita, la riduzione dei dazi nel corso di negoziati commerciali. Le riduzioni doganali convenzionali costituiranno praticamente una specie di III colonna di dazi della tariffa doganale. Il sistema suddetto della nuova tariffa differisce quindi da quello della tariffa a due colonne rigida (tipo francese) e somiglia piuttosto alla tariffa a due colonne del tipo cosiddetto iugoslavo.

La nuova tariffa doganale, come s'e detto prima, costituisce un annesso al Decreto del Presidente della Repubblica sull'introduzione della tariffa doganale d'importazione. Questo decreto non costituisce la vera legge sulla tariffa doganale (il decreto dell'11.VI.1920 e la legge del 31.VII.1924 sulla regolazione dei rapporti doganali restano sempre in vigore, mentre i lavori attualmente in corso sulla nuova tariffa doganale sono stati affidati ad una Commissione apposita presso il Ministero delle Finanze), e contiene alcune decisioni indispensabili in materia di applicazione della tariffa doganale, come la questione del sistema delle due colonne, la stabilizzazione dei dazi oro, le basi per il calcolo dei dazi, gli imballaggi, il termine dell'entrata in vigore, ecc.

E' da notare che il decreto sull'introduzione della tariffa doganale concerne esclusivamente la tariffa doganale d'importazione. La tariffa doganale d'esportazione rimane invece immutata nel suo tenore attuale e non può subire modifiche, se non in base ai diritti esistenti, contenuti nell'art. 7 lett. a) della legge del 31.VII.1924. Con l'introduzione della nuova tariffa si presentera la necessita di modificare la numerazione delle posizioni della tariffa d'esportazione (le posizioni attuali sono la continuazione dei numeri consecutivi della tariffa d'importazione ora vigente), nonchè di concordarne eventualmente la nomenclatura con quella, modificata, della tariffa nuova.

La nuova tariffa doganale verra integrata con chiarimenti alla tariffa, i quali avranno la stessa forza obbligatoria; saranno elaborati prima dell'entrata in vigore della tariffa e verranno pubblicati in base all'articolo 1 del decreto dell'11.VI.1920 sulla tariffa doganale.

Il termine dell'entrata in vigore della nuova tariffa è stato stabilito ad un anno dal giorno successivo a quello della pubblicazione della medesima nel „Dziennik Ustaw". La fissazione del termine di un anno è resa indispensabile, poichè da un lato la Polonia dovrà adattare alla nuova tariffa tutta una serie di trattati a tariffa, oppure stipulare nuovi tratati commerciali in base alla medesima, ciò che per natura di cose richiede un lungo tempo, e d'altro lato necessita dare il tempo richiesto agli uffici doganali polacchi per studiar a fondo tale tariffa, e per educare adeguatamente le relative forze professionali, adattando le loro conoscenze alle nuove esigenze, create dalla notevole specificazione della tariffa doganale e dalle basi della sua costituzione interna poggiate su principi diversi da quelli della tariffa attuale.

La nuova tariffa doganale costituisce un vero passo avanti nell'organizazione della vita economica polacca. Essa è il frutto di lunghi ed intensi lavori intrapresi dal Governo con la preziosa collaborazione degli enti economici autarchici e delle sfere economiche nazionali. Non e dato oggi prevedere in quali limiti verranno realizzate le speranze riposte nella tariffa in parola. I suoi effetti si mostreranno solo in avvenire, dopo la sua entrata in vigore, e particolarmente dopo il suo adattamento ai vigenti trattati, o la conclusione di trattati commerciali stipulati sulla sua base.

St. Konopski.

MARMURY, GRANITY I KAMIENIE W ITALJI

(I MARMI, I GRANITI E LE PIETRE D'ITALIA).

Italja słynie od wieków z najpiękniejszego białego marmuru, wydobywanego od dwóch tysięcy lat z niewyczerpanych pokładów w Alpach Apuańskich i wysoko cenionego na całym świecie.

Również italskie marmury kolorowe nie mają, rzec można, równych sobie. Znana jest ponadto ogromna produkcja licznych rodzajów i gatunków alabastru, granitu, kamieni budulcowych i ozdobnych oraz pumeksu.

Niżej zamieszczone zestawienie zawiera dane cyfrowe, dotyczące produkcji największych kopalń italskich w ostatnich kilku latach, na podstawie obliczeń dokonanych przez Ministerstwo Korporacyj:

	1928	1929	1930	1931 (liczby przybli[illegible])
	(t	o	n	n)
Marmur . . .	583.223	42,8511	471,364	372,500
Alabaster . . .	13,177	54,525	10,900	8,300
Granit	212,018	159,650	314,950	245,000
Porfir	152,490	134,000	186,970	153,000
Syjenit	10,650	11,500	10,500	10,000
Serpentyna . .	18,660	20,600	43,000	35,000
Trawertyn . .	44,000	46,700	37,000	32,000
Lawa	[illegible]	5,200	5,200	2,000
Łupek	18,650	19,900	18,840	15,000
Pumeks . . .	27,500	53,228	51.335	49,000

MARMUR.

Według ostatnio dokonanych obliczeń, Italja posiada obecnie ok. tysiąca kopalń marmuru, zatrudniających ogółem ok. 15 tysięcy robotników.

Największe pokłady znajdują się w Toskanji, w strefie Alp Apuańskich; inne kopalnie rozrzucone są na całej przestrzeni półwyspu. Obfituje w nie zwłaszcza prow. Wenecka (okolice Vicenzy i Werony), Lombardji, (prow. Brescii), Ligurja i Piemont.

Z poniższego zestawienia wynika, iż głównym przedmiotem produkcji krajowej jest marmur biały:

		Marmur biały	Marmury kolorowe
1927 . . .	tonn.	505,817	116,930
1928 . . .	„	468,592	114,591
1929 . . .	„	462,150	80,701
1930 . . .	„	406,463	64,901
1931 . . .	„	327,600	44,900

Największe ilości marmuru białego: (w 1929 r. 435.770 tonn, w 1930 — 386.253 tonn, w 1931 — przeszło 307.000 tonn.) wydobyto w strefie Alp Apuańskich (Carrara, Massa, Versilia, Garfagnana).

Marmury kolorowe znajdują się przedewszystkiem w okolicach Werony, Vicenzy, Spezii. Prowincja Werony dostarcza ponadto odpadków marmurów gruboziarnistych, wyrzucanych z kopalń (w 1929 roku 42.600 tonn. w 1930—48.100, w 1931—31.900 tonn.)

Z pośród licznych odmian marmurów italskich zasługują w pierwszej linji na uwagę:

a) **Marmury piemonckie:** Do najcenniejszych należą: zielony marmur alpejski, wydobywany z łomów w Suza pod Turynem, w Châtillon pod Aostą, o zielonem zabarwieniu, wpadającem w odcień turkusowy; marmur „verde antico" (zielony starodawny) z Verello pod Vercelli, przypominający zielony marmur grecki; zielony marmur z Cezany pod Turynem, „il verde della Roja" z miejscowości Tenda pod Cuneo; „Zielony onyks" z doliny Aosta, pół przezroczysty dający niezwykle piękne efekty dekoracyjne; żółtawo złoty „cipollino" o zielonkawo - błękitnych żyłkach z kopalń w Valdieri, Frabosa i Acceglio (prow. Cuneo); czarny marmur alpejski żyłkowany z Miroglio, Ormea i Garessio (również Cuneo), różowe marmury z miejscowości Crevola d'Ossola i Candoglia w okolicach Novary, które użyto w znacznych ilościach do budowy katedry medjolańskiej, wreszcie marmur purpurowo - fjoletowy z miejscowości Pampareto i Mondovi w prov. Cuneo.

Marmuru białego dostarczają w Piemoncie kopalnie w Ponti pod Aostą, w Crevola d'Ossola pod Novarą, w Valdieri, gdzie znajdują się również liczne i piękne odmiany błękitnawego „bardiglio".

b) **Marmury lombardzkie.** Lombardja posiada bogate pokłady marmuru w północnej części prowincyj Brescia, Bergamo i Como.

Kopalnie z okolic Brescia dostarczają ciemnozielonawej odmiany „occhialino", wydobywanej z łomów w Volcanica oraz „breccia aurora" (łomy w Gallione Sopra) o żółtawo-ceglastych odcieniach.

Prow. Bergamo obfituje w czarny marmur, wydobywany z łomów w Iseo i w Riva di Solto.

W Castro nad jeziorem Iseo znajdują się pokłady t. zw. ceppo di Gre; w Val Seriana — pokłady różnych odmian marmuru różowego i szarego; w San Giovanni Bianco — (Val Brembano) — odmiany „arabescato rosso antico" o żywem zabarwieniu, o żyłkach purpurowych, szarych i różowych, efektownie cieniowanych. Łomy w Valle del Cherio dostarczają marmuru żółtego gładkiego, w Zandobbio-żółtego żyłkowanego, w Entratico — żółtego w ciemniejsze smugi i plamy.

Łomy w Varenna, na wschodniem wybrzeżu

jeziora Como, naprzeciwko Bellagio, słyną z wysokich gatunków marmuru czarnego gładkiego i biało żyłkowanego. W miejscowości Musso, również nad jez. Como, znajdują się obfite pokłady marmuru białego i niebieskiego.

Zasługuje ponadto na uwagę biało-różowy marmur w szkarłatne smugi, wydobywany z łomów w Brenno Useria (Varese).

c) **Marmury weneckie.** Najznaczniejsze pokłady znajdują się w okolicach Verony i Vicenzy oraz w górach Karsu.

Pokłady pod Veroną i Vicenzą dostarczają licznych odmian marmurów kolorowych, o rozległej gamie odcieni czerwonej i żółtej barwy. Na przeciętną produkcję, obracającą się w granicach 40—50 tys. tonn. rocznie, składają się głównie następujące odmiany: czerwony marmur veroneński z Sant'Ambrogio, marmur żółty z Torri del Benaco i z Sant' Ambrogio, marmur z Chiampo (pod Vicenzą) o pięknych odcieniach-szaro perłowych, białych, czerwonawych-czarny w białe smugi i t. p.; czerwony i żółty marmur Asiago, wydobywany z kopalni w Ronna pod Vicenzą, wreszcie t. zw. „scaglia rossa" (czerwona łuska) o żyłkach purpurowych i żółtych.

Z pośród kopalń w prow. Karsu i w Istrji zasługują na uwagę: łomy w Aurisina pod Tryjestem, w Opicina, dostarczające t. zw. „ciemnego stalaktytu" o bogatej skali odcieni przechodzących od barwy złotawo-żółtej do ciemno-purpurowej, przypominającego onyks; w Santo Stefano, w Orsera (Pola), w Repeno pod Tryjestem (marmur jasny o delikatnych, perłowo-błękitnych tonach.)

Marmury liguryjskie. a) Portoro: żyłkowany złotawy na czarnem tle. Dość obfite pokłady w okolicach Spezii i na sąsiedniej wyspie Palamaria. Odmiana biało-żyłkowana nosi nazwę „bianco e nero dalla Spezia".

Marmur zielony Polcevera, wydobywany w Pietra Lavezzara pod Genuą, jako posiadający wybitne zalety dekoracyjne, jest bardzo poszukiwany dla ornamentacji budynków. Na dnie potoku Verenna wydobywany jest pokrewny gatunek, t. zw. verde di Pegli".

Zasługują ponadto na uwagę; czerwony marmur lewantyński wydobywany w łomach Levanto i Bonassola w okolicach Spezii oraz piękne i bardzo cenione odmiany o matowem, ciemno - czerwonem tle.

W Capo di Noli pod Albissolą (Savona) znajduje się t. zw. „marmur cielisty" (carnicino), zaś w Nava (pod Imperia) odłamy: portoro, persichino (w odcieniu brzoskwiniowym), Seravazza, Nava ciemno szary i Nava czarny.

Marmury toskańskie. Toskanja słynie od wieków jako ojczyzna licznych odmian marmuru kararyjskiego (apuańskiego), wydobywanych z łomów w Carrarze, w Massa, w Versilji i w Garfagnana, i odznaczających się niezwykłą trwałością, podatnością rzeźbiarską, łatwością czyszczenia i szlifowania, pięknem zabarwieniem i bogactwem odcieni.

Z pośród marmurów apuańskich największem powodzeniem cieszy się marmur „posągowy" (statuario) oraz „biały zwykły".

Pierwszy, o wybitnie zaznaczonej krystalizacji, istnieje w dwóch odmianach: a) czysto białej (szczególnie cenny, jeżeli wpada w odcień złotawy), służący głównie jako materjał na posągi i pomniki, i b) żyłkowanej stosowanej na szeroką skalę do wyrobu architektonicznych ozdób i płyt komemoracyjnych.

Marmur „biały zwykły", czysty lub żyłkowany, znany jest w handlu w czterech odmianach, cieszących się z różnych względów wielkiem powodzeniem na rynkach światowych.

Specjalną odmianę stanowi marmur „biały P." o doskonale białem zabarwieniu, bez skaz.

Zasługują ponadto na uwagę: dwie odmiany szaro-błękitnego bardiglio: a) „kwiecisty" („bardiglio fiorito) o gęstej a koronkowo delikatnej sieci ciemnych żyłek, na tle szarawo-perłowem, i b) „kwiat brzoskwini" („fior di pesco" lub „persichino") nakrapiany purpurowo i fjoletowo; „Skyros", marmur medycejski, Castelpoggio (zwany również „rosso antico"), „viola antico", „paonazzo viola" (pawiowo — fjoletowy) i. i.

Kopalnie, położone za strefą apuańską dostarczają odmian: Porta Santa (Gavorano, prow. Grosseto) o fantastycznych, białych i różowych odcieniach; czarnego i białego marmuru z Montieri (pod Grosseto) — odmiany ponsowej, biało żyłkowanej, z łomów Vecchiano pod Pizą; białe i kolorowe odmiany Campiglia Marittima (pod Livorno). Jest to cenny żółtawy marmur sjeneński (żółto - złotawy, gładki lub czarno żyłkowany), t. zw. „broccatello"); „serpentyna zielona", o ciemnych tonach, rozpowszechniona w górzystych okolicach Toskanji i Emilji, zwłaszcza w Prato pod Florencją.

Marmury umbryjskie. Miejscowość Lucagnano pod Perugją dostarcza marmuru czarnego, Monte Balbo zaś — szarego. Z łomów w Asyżu wydobywane są odmiany: „Alberese" o tonacjach brunatno — zielonkawych, „pomato" żółtawo - czerwony, „carnagione" — barwy cielistej. W Subasio znajdują się liczne gatunki o zabarwieniu różowem, czerwonem, ciemnem, wreszcie słynne Karnjole.

Italja południowa. Prow. Basilicata posiada w Alpi di Latronico (Potenza) kopalnie marmuru białego o szarawo - błękitnych żyłkach, oraz licznych odmian o barwie czerwonej, cytrynowo żółtej, czarnej i i.

Pokłady w Murgia (Apulja) i w Corato (w okolicach Bari) obfitują w żółty i czerwony marmur żyłkowany.

Marmury sycylijskie. Marmury sycylijskie odznaczają się dużą zawartością wapna, a tem samem podatnością do polerowania. Do najwięcej cenionych należą: marmur biały żyłkowany z Trapani, żółty z Castronovo (w okolicach Palermo), z Balata di Biada i z Segesty, szary żyłkowany z Palermo i z Trapani, szaro-perłowy z Cefalu (Palermo); wielobarwny z Trapani, czerwony żyłkowany z Piana dei Greci (Palermo), z Alcamo (Trapani) i z Taorminy.

ALABASTER I ONYKS.

Już w starożytności znane były liczne kopalnie alabastru i onyksu na półwyspie Apenińskim.

Dostarczają one alabastru wapiennego (łomy w Piemoncie, w prow. Weneckiej, w Toskanji i w Lacjum) oraz kredowego, w odmianach mleczno-białych lub kolorowych (w Toskanji). W te ostatnie obfitują przedewszystkiem kopalnie w Santa Luce i w Castellina Marittima oraz w Montecatini, w Livorno, w Rosignano, w Riparbella.

Do najwięcej cenionych odmian zaliczają się: alabaster biały przezroczysty, alab. „agatowy" przypominający chalcedonit, (z okolic Volterry), wreszcie biały żyłkowany i szarawo - perłowy.

Alabaster służy jako podatny materjał do wyrobu posążków, wazonów i t. p., wykonywanych w artystycznych warsztatach i pracowniach w Volterra, w Pizie, we Florencji i w Livorno.

Góra Monte Amiata pod Montalcino (w okolicach Sieny) kryje łomy pięknej odmiany alabastrytu, t. zw. „onice di Porzia".

W San Felice Circeo (Terracina) wydobywane są dwie odrębne odmiany alabastru - jasna i ciemna, w znacznych ilościach eksportowane zagranicę w blokach lub w postaci wyrobów gotowych, wykonywanych w Rzymie.

GRANIT.

Zasłużoną sławą cieszą się italskie kopalnie granitu w Piemoncie, Toskanji, Kalabrji i Sardynji.

Ośrodkiem ich produkcji w Piemoncie jest prow. Novara. Kopalnie w Mergozzo dostarczają granitu szarego, zielonego i zielono - czerwonawego, kopalnie w Alzo zaś — odmiany białej, odznaczającej się zwartością i trwałością. W prow. Vercelli znajdują się łomy granitu szarego i oliwkowo - zielonego, t. zw. „quarona", szarej odmiany „Borgosesia" i syjenitu (w miejscowościach Balma i Quittango, prow. Biella), nie zawierającej kwarcu.

Toskanja posiada łomy granitu w Campiglia Marittima (Livorno), w Gavorrano i w Ravi (prow. Grosseto). Z łomów na wyspie Elbie oraz na wyspach Montecristo i Giglio wydobywane są piękne odmiany granitu jasno - różowego, niezmiernie podatnego do polerowania.

Najbogatsze pokłady granitu znajdują się w Sardynji. Mieszczą się one przeważnie w pobliżu morza, w miejscach dostępnych dla przybijania statków, i dostarczają najlepszych gatunków, z powodzeniem współzawodniczących z granitem szwedzkim.

Średnia produkcji wynosi około ¼ ogólnej produkcji kopalń italskich, wahającej się w granicach 200 - 300 tysięcy tonn. rocznie.

Najznaczniejszych ilości granitu sardyńskiego dostarczają łomy w Cala Francese, na wyspie Maddalena (pod Sassari) oraz w Capo Bellavista, w sąsiedztwie Arbatas di Tortoli (Nuoro). Istnieją ponadto kopalnie w Monte Maggiore (Terranova Pausania w prow. Sassari), na wyspach Santo Stefano, Caprera i Arsinara (Sassari), w Tempio Pausania (Sassari), w Lanusei (Nuoro), w Donori, w Siliqua, w Muravera i w Villasimius (Cagliari), w Monte Idu pod Teuladą (Cagliari) i. i.

Sardynja dostarcza również pięknych odmian porfiru, wśród których słynie zwłaszcza porfir zielony z łomów w miejscowości Pula. Z kopalń w Osieri, w Alghero, w Oschiri, w Porto Torres, w Pozzomaggiore, (Sassari), w Bosa (Nuoro), w Serrenti, w Carloforte (Cagliari) wydobywane są znaczne ilości trachitu. Kopalnie bazaltu znajdują się w Borone (Nuoro) i w kilku innych miejscowościach. Sycylja i Sardynja dostarczają pięknych odmian porfiru różowego i złotawego.

KAMIENIE BUDOWLANE.

Italja obfituje w wyborowe gatunki kamieni, służących jako materjał do budowy i do ozdób architektonicznych. Kopalnie lombardzkie w Mazzano, w Virle Treponti (Brescia), a zwłaszcza w Botticino, dostarczają szczególnie pięknej odmiany barwy kości słoniowej, przybierającej z czasem połyskującą patynę o bogatej gamie odcieni bronzu, i stanowiącej przedmiot nieznacznego, lecz rozwijającego się stopniowo eksportu.

Specjalnością prow. Weneckiej jest „kamień miękki" („pietra tenera"), wydobywany z pokładów w Costozza, w Lumignano, w Villabelzana, w Soghe, w S. Giovanni di Barbazano, w Zorencado, w San Gottardo (Vicenza).

Jest to wapień jednorodny, zwarty, drobnoziarnisty, o delikatnie kremowym odcieniu, nadający się jako materjał do robót dekoracyjnych, rzeźb, kolumn, pilastrów, gzymsów i t. p.

W Lacjum, w Toskanji i w Umbrji znajdują się liczne odmiany trawertynu, stanowiącego dziś przedmiot dość znacznego eksportu zagranicę, m. i. do Ameryki i Japonji. Trawertyn jest bardzo poszukiwany ze względu na piękny, ciepły, złotawy koloryt i na wytrzymałość na zmiany pogody. Znaczniejsze kopalnie znajdują się w Orte (Viterbo), w Tivoli i we Fiano Romano, w Orvieto (Terni), w Santa Sabina, w Asyżu i w Rapolano (Siena).

Lacjum posiada ponadto kopalnie odmiany trawertynu t. zw. „peperino" o szaro-perłowym odcieniu.

Z pośród znajdujących się w Italji kamieni budowlanych twardych zasługują na uwagę: serpentyn Oira - ciemno - zielony, djoryt, gnejs i wiele innych.

PUMEKS.

Sycylja jest ośrodkiem wysoko rozwiniętego przemysłu pumeksowego. Produkt ów jest wydobywany z pokładów na archipelagu Lipari i wyspach Eolskich (pod Mesyną). Jest to gąbczasty kamień pochodzenia wulkanicznego, o niskim ciężarze gatunkowym, porowaty, składający się z krzemu i aluminjum, z nieznaczną domieszką tlenku żelaza, pota-

su i sody. Stanowi on przedmiot eksportu do wszystkich krajów świata, zwłaszcza do Stanów Zjednoczonych A. P., Francji, Anglji, Niemiec i Belgji.

Poniższe dane dotyczą eksportu marmuru i kamieni z Italji w ciągu trzechlecia 1929 — 1931 r.

		1929	1930	1931
		—	—	—
Marmur surowy w blokach	tonn.	199,751	151,589	114,709
	L.	91.716,102	64 525,958	36.633,425
Alabaster surowy w blokach	tonn.	2,119	1,299	708
	L.	1.165,227	689,676	350,777
Marmur i alabaster obrobiony	tonn.	156,309	136,823	112,264
	L.	171.823,879	150.199,653	115.984,157
Kamień budowlany	tonn.	71,250	51,002	45,048
	L.	13 151,668	11.218,887	8.563,379
Łupek	tonn.	9,111	6,741	6,317
	L.	3.255,774	2,972,748	4.395,698
Pumeks	tonn.	45,981	40,824	35,681
	L.	7.384,631	6.060,732	4.934,540

Do najważniejszych odbiorców marmuru italskiego w blokach zaliczają się: Stany Zjednoczone A. P. Francja, Niemcy, Anglja i Belgja.

Natomiast wyroby z marmuru italskiego w pierwszej linji zasilają rynek angielski; drugie miejsce, jako importer, zajmuje Argentyna. Artykuły te cieszą się również wybitnem powodzeniem w Szwecji, Niemczech, Indjach Brytyjskich, Egipcie, Stanach Zjednoczonych A. P., Holandji, Belgji, Francji, Indjach Holenderskich, Marokko i Kanadzie.

ORGANIZACJE PRZEMYSŁOWE.

Zgodnie z korporacyjnem rozporządzeniem państwowem, wszyscy producenci marmuru i kamieni są zrzeszeni w „Narodową Federację Faszystowską przemysłu marmurowego, granitowego, kamiennego i przemysłów pokrewnych" („Federazione Nazionale Fascista dell'Industria del marmo, granito, pietre ed affini") mającą siedzibę w Rzymie, Piazza Venezia 11.

Federacja rozciąga swą opiekę nad sprawami syndykalistycznemi, jak również nad zagadnieniami natury gospodarczej, będącemi w związku z krajowym przemysłem marmurowym. Wydaje ona dwa własne organy; miesięcznik: „Il marmo, la pietra, il granito" i rocznik „Annuario dei marmi italiani", zawierający: a) artykuły treści technicznej, b) adresy wytwórców i eksporterów, c) kolorowe reprodukcje różnych odmian marmuru italskiego.

I. N. E.

ITALSKI PRZEMYSŁ BARWNIKÓW, FARB I LAKIERÓW.

(L'INDUSTRIA ITALIANA DELLE MATERIE COLORANTI, DEI COLORI E DELLE VERNICI).

Przemysł farbiarski w Italji już w ostatnich latach ubiegłego stulecia osiągnął wysoki poziom rozwoju, największe jednak postępy poczynił w okresie powojennym, co należy przypisać w pierwszej linji rozwojowi przemysłu organicznych barwników syntetycznych, posiadających dlań niezmiernie doniosłe znaczenie.

Dziś — rynek italski nietylko uniezależnił się zupełnie w tej dziedzinie od zagranicy, lecz dał początek ożywionemu, wzmagającemu się nieustannie eksportowi tych produktów.

Organiczne farby syntetyczne i produkty pośrednie.

Produkcja barwników syntetycznych i farb t. zw. smołowych rozpoczęła się w Italji dopiero po wojnie europejskiej.

Stosowane w niej surowce, w pierwszej linji węglowodory aromatyczne (benzol, fanol, toluol, ksylol, naftalina, antracen) za pomocą siarkowania, nitrowania, chlorowania, utleniania i t. p. pozwalają wytwarzać produkty pośrednie i w następstwie rozległą skalę barwników.

Są one częściowo importowane, częściowo zaś wyrabiane w kraju, drogą racjonalnego spożytkowywania węgla kamiennego, sprowadzanego dla stosowania w przemyśle gazowym.

Z destylacji olejów smołowych oraz z przemywania gazu, wydobywającego się z pieców koksowych, jak również gazu świetlnego, italskie zakłady przemysłowe wydobyły w ciągu ostatnich kilku lat znaczne ilości: a) olejów lekkich (w 1929 r. 83.630 kwint., w 1930 — 87.560); olejów średnich (w 1929— 70.200, w 1930 — 63.720 kwint.) i ciężkich (w 1929 108.690, w 1930 — 97.600), z których otrzymano: benzol oczyszczony (w 129 r. 31.040, w 1930 — 45.590 kwint.), naftalinę (w 1929 r. 23.800, w 1930 — 29.100 kwint.) i fenol (w 1929 r. 1.670, w 1930 — 1.313 kwint.) etc. Pomimo znacznego rozwoju, produkcja ta nie pokrywa jednak dotychczas zapotrzebowania rynku miejscowego.

Z produktów pośrednich Italja wytwarza przedewszystkiem: olej anilinowy (w ilości 1,3 miljonów kg. rocznie), chlorobenzol z chloru, otrzymywanego przy sporządzaniu ługu elektrolitycznego, binitrochlorobenzol i binitrofenol z chlorobenzolu, kwas H, betanaftol, benzydynę (metodą stanowiącą wyłączną własność chemików italskich), paranitroanilinę, tolidynę, alfanetylaminę, kwas gamma, kwas naftjonowy i sulfanilowy, bezwodnik ftalowy, antrachinon i t. p.

Najważniejsze fabryki w Cengio (Savona), zostały przekształcone z fabryk materjałów wybucho-

wych. — Istnieją ponadto fabryki w Cesano Maderno i w Rho (prow. medjolańska).

Według danych „Narodowej Federacji Faszystowskiej Przemysłu Chemicznego i Przemysłów Pokrewnych", italska wytwórczość produktów pochodnych wyraziła się w ciągu ostatnich czterech lat następującemi liczbami:

1928 r.	71.000 kwint.
1929 „	74.000 „
1930 „	70.000 „
1931 „	65.000 „

Przeciętna cyfra eksportu wynosi przeszło 20.000 kwint. rocznie.

W parze z rozwojem wytwórczości produktów pośrednich szedł wybitny rozwój przemysłu organicznych farb syntetycznych. Niektóre z nich wyrabiane są już w ilościach, znacznie przewyższających zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

Obecnie Italja wytwarza w znacznych ilościach najważniejsze **barwniki syntetyczne.** Przeważają tu barwniki siarczane, łącznie z barwnikiem czarnym, produkcja którego w ostatnich latach wyraziła się stosunkiem ok. 60% italskich barwników syntetycznych wogóle.

W 1926 r. fabryka w Cesano Maderno (pod Medjolanem) zaczęła wyrabiać indygo syntetyczne, zaś w 1927 zakłady w Conca Fallata (pod Medjolanem) przygotowały grunt dla rozwoju przemysłu **barwników kadziowych.**

Fabryki **indygo syntetycznego** istnieją zaledwie w liczbie ośmiu na całym świecie. Zdolność produkcyjna zakładu w Cesano Maderno (ok. 6.000 kg. masy indygo dziennie), przewyższa znacznie zapotrzebowanie rynku krajowego, obliczone na 400—500 kg. rocznie. Produkt ten stanowi przedmiot eksportu do Chin, Indyj Brytyjskich i Japonji.

Natomiast produkcja italska farb antrachinowych utrzymuje się dotychczas w szczupłych granicach.

Produkcję ogólną organicznych barwników syntetycznych w ostatnich czterch latach ilustrują następujące liczby:

1928 r.	74.000 kwint.
1929 „	75.000 „
1930 „	58.000 „
1931 „	54.000 „

Italja posiada około dziesięciu fabryk barwników syntetycznych, z których najważniejsze znajdują się w Medjolanie (w liczbie pięciu), w Turynie i w Bergamo.

Glinki barwiące.

Produkt ten należy odróżnić zasadniczo od farb mineralnych o składzie chemicznym.

Glinki barwiące znane już były od bardzo dawna, rozpowszechnienie ich stosowania datuje jednak dopiero od połowy XIX w.

Bogactwa podziemne Italji umożliwiły wykorzystanie obfitych pokładów glinek, składających się po większej części z gliny zabarwionej tlenkiem żelaza, jako to: różne gatunki ochry, glinka sjeneńska, glinka zielona, i t. p.

Największe kopalnie glinek barwiących, znajdujące się w prowincji Grosseto, dostarczają glinek żółtych i glinek zwapnionych o bogatej skali tonacyj barwnych. Kopalnie w Gualdo Tadino (Perugja) zawierają tlenki, dające, po poddaniu ich procesowi zwapnienia, glinkę czerwoną; kopalnie w Subiaco pod Rzymem obfitują w liczne gatunki ochry, które przez zwapnianie i mielenie nabierają różnorodnych odcieni barw mineralnych: żółtawej, jaskrawo - żółtej, koralowej, szkarłatnej, morelowej i t. p. Przez mielenie białego wapnia otrzymuje się gatunek glinki t. zw. „bianco santo". Kopalnie manganu w Carloforte (Cagliari — Sardynja) dostarczają ochry żółtej, czerwonej i fioletowej, kopalnie zaś w okolicach Werony — glinki zielonej i ochry naturalnej przybierającej po zmieleniu i zwapnieniu żółtą lub czerwoną barwę.

Produkcja glinek barwiących w Italji wyrażała się w 1913 r. ogólną liczbą 75.000 kwint., w pierwszych zaś latach okresu powojennego utrzymywała się na przeciętnym poziomie 100.000 kwint. rocznie. W 1929 r. zwiększyła się do 108.520, kwint., w 1930 natomiast spadła do 103.090 a w 1931 do ok. 99 tys. kwint.

Produkcjaześrodkowuje się w prow. Weneckiej, Toskanji, Sardynji, Piemoncie, Lacjum, Umbrji, Kampanji, Wenecji Julijskiej i prow. Trydenckiej. Ilości wydobywane z poszczególnych kopalń zmieniają się z roku na rok, zależnie od zapotrzebowania przemysłu budowlanego i od warunków przemysłu mineralnego, z którym przemysł glinek barwiących ściśle jest związany.

Surowe glinki przerabiane są w ok. 10 firmach, posiadających 15 odpowiednich zakładów, w okolicach: Werony, Sjeny, Grosseto, Livorno, Genui i Triestu.

Produkt ów zasila znaczny eksport, wahający się w granicach 30—40 tys. kwint. rocznie.

Glinka zielona znana jest ogólnie pod nazwą glinki weroneńskiej, ze względu na to, iż najlepszego gatunku dostarczają stoki Monte Baldo pod Weroną. Gatunki mniej cenione, o zabarwieniu matowem, zbliżonem jednak niekiedy do oliwkowego odcienia glinki weroneńskiej, znajdują się w Tyrolu i w prow. Trydenckiej.

Kopalnie należą przeważnie do drobnych właścicieli. Spożycie glinki zielonej ogranicza się niemal wyłącznie do rynku krajowego.

Ochra żółta i glinka „bolo" wydobywana jest w znacznych ilościach z pokładów rodzimych i zasila rozwijający się nieustannie eksport.

Przeważnie jednak glinki te są ubogie w sześciotlenek żelaza.

Najwięcej poszukiwane i cenione odmiany są wydobywane na przestrzeni między Sieną a Grosseto oraz w Carloforte pod Cagliari. Prowincja Werony obfituje w ochrę z domieszką glinki piaskowcowej.

Przeszło $1/3$ tej produkcji znana jest w handlu pod nazwą **glinki czerwonej.**

Na wyspie Elbie istnieją kopalnie ochry żółtej w postaci hematytu i limonitu, sprzedawanych po zwapnieniu pod nazwą **glinki sjeneńskiej palonej.**

Przed kilku laty uruchomiono na nowo nieczynne od pewnego czasu kopalnie glinki, podobnej do weroneńskiej, w Viterbo.

Najważniejszy jednak dział tej produkcji stanowią słynne na całym świecie odmiany glinek żółtych i „boli" za Sjeny i z Grosseto, sprzedawane pod ogólną nazwą **glinek sjeneńskich palonych.** Są one cenione i poszukiwane przedewszystkiem przez artystów malarzy fresków, ze względu na nieporównaną przejrzystość i żywość barw, upodobniającą je niekiedy do najwyższych gatunków laki.

Ochra z Carloforte w Sardynji cieszy się powodzeniem w kraju i zagranicą dzięki intensywności barw. Przy wydobywaniu jej z kopalni stosowane są najnowsze zracjonalizowane metody. Pokłady utworzone są po większej części z następujących po sobie od powierzchni w głąb, warstw: jasno - żółtej ochry, jasno - żółtego jaspisu, ochry ciemno - żółtej lub czerwonej, jaspisu tej samej barwy, wreszcie manganu, pod którym znajduje się niekiedy warstwa ochry i jaspisu fioletowego.

Inne glinki. Oprócz wymienionych odmian, niektóre kopalnie w Italji dostarczają, w mniejszych ilościach, **glinek czerwonych naturalnych i glinek brunatnych.**

Farby mineralne.

Jeszcze przed trzydziestu laty Italja pokrywała swe zapotrzebowanie farb mineralnych, wyrabianych metodami chemicznemi, wyłącznie importem z zagranicy; obecnie zaś produkcja krajowa nietylko wystarcza całkowicie, lecz zasila rozwijający się z każdym rokiem eksport.

Produkcja ta waha się obecnie w granicach 180—190 tys. kwint. rocznie. Italskie farby mineralne są wyrabiane w przeszło 100 fabrykach rozrzuconych po całym kraju. Niektóre z nich sporządzają jednocześnie i lakiery; w innych ów produkt bywa wytwarzany ubocznie, na użytek własny.

Według obliczeń „Narodowej Federacji Faszystowskiej Przemysłu Chemicznego i Przemysłów Pokrewnych" italska produkcja farb mineralnych wyrażała się w ciągu ostatnich czterech lat następującemi liczbami:

1928 r.	170.000 kwint.
1929 „	190.000 „
1930 „	180.000 „
1931 „	140.000 „

Głównym ośrodkiem tej produkcji są: w Ligurji— Genua i Spezia, w Piemoncie—Turyn, Nowara i Aleksandrja; w Lombardji — Medjolan, Bergamo i Brescia, w prow. Weneckiej — Wenecja, Werona i Padwa; w Toskanji — Florencja, Siena, Arezzo, Piza i Livorno; w Lacjum — Rzym; w Umbrji — Perugia; w Abruzzach — Pescara; w Kampanji — Neapol; w Sardynji — Cagliari.

Produkcja **ceruzjum** (węglanu ołowiu) została zapoczątkowana w 1860 r. w Genui. W 1880 r. istniało już tam 13 fabryk, wytwarzających ok. 16.000 kwint. rocznie.

Wytwórcy italscy stosują tu przeważnie 2 systemy fabrykacji: system t. zw. kameralny, wybitnie ceniony z przyczyn natury technicznej, oraz, w mniejszej mierze, system strącania.

Istnieje dziś ogółem 7 fabryk ceruzjum — w okolicach Genui, Medjolanu, Neapolu i Cagliari.

Ogólna produkcja wyrażała się w 1926 r. liczbą 34.200 kwint., w 1929 — 29.130, w 1930 — 18.700 kwint.

Biel cynkowa wyrabiana jest w Italji od 1926 r., t. j. od czasu racjonalnego spożytkowania kopalń w Iglesias (Cagliari—Sardynja), obfitujących w blendę i w kalaminę oraz w srebrnonośny siarczek ołowiu (galenę). W założonej wówczas pierwszej fabryce wydobywano biel cynkową bezpośrednio z kalaminy, otrzymując w ten sposób produkt zupełnie matowy, o lekko słomkowem zabarwieniu.

Później nieco powstało kilka na szeroką skalę prowadzonych fabryk, wydobywających biel cynkową z metalu i z popiołów cynku.

Biel cynkowa znajduje zastosowanie, jako farba, przedewszystkiem do wyrobu emalji oraz w przemyśle gumowym.

Z jej produktów pochodnych wyrabiane są farby szaro - perłowe o licznych, niekiedy b. pięknych odcieniach.

Obecnie Italja posiada 7 fabryk bieli cynkowej, zatrudniających ogółem ok. 200 robotników.

Siedzibą ich są okolice Genui, Turyn, Medjolan, Perugia i Cagliari.

Ogólna produkcja, wynosząca w 1913 r. zaledwie 17,200 kwintali, osiągnęła w r. 1926 liczbę 49.200 kwint., w 1929 zmniejszyła się do 44.300; w 1930 nastąpiło ponowne zwiększenie do 48.150 kwintali.

Produkcja **bieli tytanowej** zapoczątkowana w Italji w 1925 r., rozwija się coraz pomyślniej, w jedynej fabryce w Medjolanie, stosującej metodę działania na minerały tytanjum kwasem siarczanym. W 1930 r. wyraziła się ona liczbą 14.000 kwint.

Biel tytanowa cieszy się znacznem powodzeniem dzięki swej nieszkodliwości i trwałości i znajduje coraz szersze zastosowanie w przemysłach: farbiarskim, ceratowym, linoleum, celuloidowym i kosmetycznym.

Litopon stosowany w przemyśle farbiarskim, gumowym, oraz do wyrobu linoleum i lakierów na celulozie, wyrabiany jest w Italji w znacznych ilościach (w 1926 r. 36.000 kwint., w 1929 — 24.750, w 1930 27.600).

Minjum i litargyrjum. Pierwsze fabryki tych produktów powstały w Genui przed 50 laty; zaś od lat 20 przemysł ten, dzięki szybkiemu rozwojowi nietylko pokrywa zapotrzebowanie rynku miejscowego, lecz zasila znaczny i wzmagający się nieustannie eksport.

Obecnie istnieje w Italji 6 fabryk: w Genui, w Spezii, w Medjolanie, w prow. Weneckiej, w Padwie i w okolicach Perugji.

Produkcja: W 1913 r. 23.430 kwintali, w 1926—64.700, w 1929 — 48.850, w 1930 — 36.460 kwint.

Biel trwałą (bianco fisso) wyrabiają 3 fabryki: w Bergamo, we Florencji i w Medjolanie. Przeciętna produkcja roczna wynosi ok. 8.000 kwint.

Czerwień cynabrowa nie cieszy się powodzeniem, ze względu na nadmiernie wysoką cenę.

Rozległe zastosowanie znajduje natomiast **czerwień angielska.**

Fabryka w Pescarze wyrabia błękit ultramarynowy.

Wyrób farb **chromowych**, otrzymywanych z kombinacji soli chromowych dwuchromków alkalicznych, jak również chromowo-anilinowych, osiągnął w Italji wysoki stopień rozwoju. Największem uznaniem i powodzeniem w handlu cieszą się różnorodne odcienie farb żółtych, pomarańczowych i zielonych.

Lakiery.

Italja wyrabia w znacznych ilościach zwykłe lakiery olejne, jak również odmiany specjalne: emaljowe, lakowe, nitrocelulozowe, kopalowe i t. p.

Lakiery olejne wytwarzane są wprowadzoną od wieków metodą mieszania odpowiednich glinek z olejem lnianym, w licznych większych i mniejszych fabrykach, rozrzuconych po całym kraju.

Natomiast przemysł **lakierów emaljowych** został zapoczątkowany w Italji dopiero w 1890 r., z chwilą założenia pierwszej odpowiednio urządzonej fabryki w Rzymie. Obecnie znajduje się on w fazie rozwoju.

Najważniejsze fabryki znajdują się w okolicach Medjolanu, Genui i Triestu, w Turynie, Rzymie, Pizie, Padwie, wreszcie w prow. Bergamo i Como.

Jeszcze przed 20 laty Italja sprowadzała **lakiery kopalowe** wyłącznie z zagranicy, obecnie jednak uniezależniła się od importu, wyrabiając je w znacznych ilościach, we własnych fabrykach, założonych w Medjolanie, Genui, Brescii i Bergamo.

Ponadto rozwija się wybitnie produkcja **lakierów i emalij na celulozie**, wytwarzanych w ok. 25 fabrykach w Piemoncie, Ligurji i Lombardji, zdolność wytwórcza których nietylko pokrywa zapotrzebowanie rynku miejscowego, lecz i zasila rozpoczęty od niedawna eksport.

Wybitny rozwój osiągnęła produkcja lakieru, zwłaszcza lakieru anilinowego wyrabianego we wszystkich znanych kolorach.

Według obliczeń „Narodowej Federacji Faszystowskiej przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych", italska produkcja lakierów osiągnęła w ostatniem czteroleciu następujące cyfry:

w 1928 r.	180.000 kwint.
w 1929 r.	200.000 kwint.
w 1930 r.	190.000 kwint.
w 1931 r.	205.000 kwint.

Handel eksportowy przedstawiał się w ciągu ostatniego trzechlecia, jak następuje:

Farby organiczne syntetyczne:		1929	1930	1931
		—	—	—
siarczane	q.li	507	502	433
	L.	630.908	483.926	453.507
inne	q.li	5.476	7.112	5.008
	L.	10.985.705	13.015.296	9.973.809
Cynki barwiące naturalne				
surowe	q.li	14.364	10.935	9.247
	L.	1.147·207	847.322	779.293
inne	q.li	30.129	19.706	16.068
	L.	4.424.214	2.108.233	1.618.912
Biel ołowiana (węglan ołowiu)	q.li	3.532	3.471	5.540
	L.	1.181.204	1.088.180	1.348.795
Biel cynkowa (tlenek cynku)	q.li	945	227	914
	L.	79.051	69.611	139.207
Biel tytanowa (dwutlenek tytanjum)	q.li	(1)	(1)	4.955
	L.			3.045.513
Litopon	q.li	4.759	9.021	4.293
	L	1.222.200	919.585	1.082.973
Minium e litergyrjum (czyli tlenek ołowiu)	q.li	11.959	7.391	15.023
	L.	4.102.838	2.340.566	8.940.282
Cynaber i wermilion (siarczan rtęci)	q.li	378	91	129
	L.	1.930.986	476.185	640.703
Ultramaryna	q.li	1.171	1.703	1.412
	L	412.201	646.235	458.432
Czerń dymna, czerń kostna, i t. p.	q.li	347	1.066	2.241
	L.	205.922	530.543	794.297
Inne farby	q.li	10.072	14.235	5.569
	L.	9.462.169	10.751.644	3.838.976
Lakiery, emalje i t. p.	q.li	2.820	2.323	1.706
	L.	2.577.885	1.584.754	1.211.615

1) nie wyszczególnione

Rynki zbytu.

Do najważniejszych rynków zbytu farb syntetycznych pochodzenia italskiego należą: Indje Brytyjskie, Chiny, Japonja i Francja.

Poniższa tabela obejmuje dane, dotyczące eksportu italskich farb syntetycznych w 1931 r. (w kwintalach):

Francja	643
Grecja	223
Portugalja	378
Rumunja	115
Hiszpanja	168
Szwajcarja	261
Związek Rep. Sowieckich	216
Brazylja	103
Chiny	963
Japonja	606
Indje Bryt. i Ceylon	1.837
Inne kraje	619
Razem kwint.	6.132

Do najważniejszych importerów naturalnych glinek barwiących surowych, mielonych, mytych i obrobionych na różne sposoby, należą Stany Zjednoczone A. P. i Anglja, drugie miejsce zajmuje Argentyna, trzecie — Niemcy.

Eksport glinek barwiących z Italji wyraził się w 1931 roku następującemi liczbami (w kwintalach):

Austrja	650
Belgja	738
Francja	719
Niemcy	1.732
Anglja	6.763
Niderlandy	920
Szwajcarja	323
Argentyna	1.800
Kanada	474
Stany Zjedn. A. P.	7.047
Indje Bryt. i Ceylon	366
Federacja Australijska	315
Egipt	510
Trypolitanja i Cyrenaika	814
Inne kraje	2.142
Razem kwint.	25.313

Eksport bieli ołowianej kieruje się przedewszystkiem do Anglji, Holandji, Grecji, Turcji i Indyj; eksport bieli cynkowej do Egiptu i Niemiec, bieli tytanowej zaś do Anglji.

Najdawniejszym i największym odbiorcą litoponu italskiego jest Szwajcarja, odbiorcą minjum i litargyrjum — Niemcy, następnie zaś Holandja i Indje brytyjskie; cynabru i wermiljonu — Stany Zjednoczone A. P., ultramaryny — Argentyna, Węgry, Anglja i Kanada.

Eksport czerni dymnej, czerni kostnej i t. p. rozwija się b. wydatnie w kierunku Argentyny, Niemiec, Szwajcarji, Holandji i Hiszpanji, inne zaś farby italskie, zwłaszcza olejne sproszkowane, znajdują zbyt w Anglji, Niemczech, Grecji, Francji, Argentynie, Indjach i Japonji.

Zapotrzebowanie na farby i na lakiery italskie istnieje przedewszystkiem w Egipcie, Grecji, Turcji i Francji.

Organizacja przemysłowa.

Wszyscy italscy wytwórcy barwników, farb i lakierów połączeni są w „Narodową Federację Faszystowką Przemysłu Chemicznego i przemysłów pokrewnych" w Rzymie, via delle Maratte 43, w skład której wchodzą dwie grupy: 1) farb organicznych syntetycznych i 2) farb mineralnych i lakierów. Wspomniana organizacja zajmuje się rozstrzyganiem zagadnień natury syndykalistycznej i gospodarczej w związku z italskim przemysłem farbiarskim.

I. N. E.

NOTIZIARIO

Lo stato economico della Polonia

(Stan gospodarczy Polski)

SPECIFICA	1931						1932							
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Produzione, migl. di tonn.														
Carbone	3,197	3.301	3,482	3,767	3,740	3,184	2,713	2,134	2 379	2,264	1,969	2,127	2,354	.
Ferro greggio	[illegible]	30	30	24	22	18	12	9	13	11	12	15	15	.
Acciaio	109	100	93	68	47	37	30	35	39	38	29	44	49	.
Zinco	10	9	9	9	9	8	8	8	8	8	8	7	7	.
Energia elettrica in mil. di Kwh.	190	187	197	213	205	197	183	172	180	160	150	154	153	.
Industria														
Operai occupati in migl.	569	568	568	590	557	475	471	469	460	468	473	473	471	.
Lavoro														
Occupati	255	246	246	256	266	312	338	350	360	340	307	264	218	.
Disoccupati	10,4	10,1	10,1	10,8	11,7	14,3	15,6	16,3	16,9	16,0	14,4	12,4	10,3	.
parziali %	22,7	21,9	25,1	28,8	32,8	32,7	40,4	40,6	47,7	38,2	40,0	34,4	36,0	.
Comunicazioni														
Ferrovie, migliaia di vagoni per giorno. Totale	13,1	13,4	13,9	14,0	13,8	11,2	9,2	8,5	8 9	9,0	8,1	9,4	10,4	.
Traffico marittimo:														
Danzica	739	755	727	[illegible]	727	662	532	398	400	401	405	384	447	.
Gdynia	523	486	476	528	502	454	411	322	343	439	472	449	472	.
Commercio estero mil. di zl. oro														
Esportazione totale	175	150	171	158	156	118	93	98	96	96	78	78	81	86
Prodotti agricoli	56	44	61	60	70	46	35	43	36	40	32	26	56	[illegible]
Carbone	31	29	32	34	30	26	22	18	14	16	15	17	18	17
Importazione totale	128	109	113	119	97	91	80	64	66	79	73	72	69	67
Macchine totale	10	9	8	7	6	5	4	3	3	4	3	4	5	3
Tessili greggi	21	20	16	17	12	14	15	11	11	15	11	13	13	13
Saldo	+ 47	+ 41	+ 58	+ 39	+ 59	+27	+ 13	+ 34	+ 30	+17	+ 5	+ 6	+ 12	+ 19
Prezzi indici														
Ingrosso:														
Generale	83	82	79	79	81	79	76	77	76	77	78	73	72	71
Prodotti agricoli	77	76	73	73	79	75	68	71	71	77	80	70	67	64
Prodotti industriali	90	87	85	84	84	83	83	82	80	79	78	76	76	78
Costi della vita	100	98	98	96	97	97	93	93	92	95	98	95	91	90
Costi di alimenti	106	103	102	99	101	101	95	95	94	99	104	99	92	90
Credito														
Dollaro, indice	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,0	+ 0,0	+ 0.1	−0,0	+ 0,0	− 0,1	− 0,2	− 0,1	+ 0,1	+ 0,1
Azioni industriali	4,6	4,9	4,4	4.3	3,9	4,0	3,6	.	.	.	.	.	.	.
Circolazione bancaria } milioni	1,491	1,485	1,467	1,498	1,449	1,460	1388	1 394	1 383	1,416	1,360	1,369	1,357	1,360
Bigl. di banca } di zl.	1,254	1,245	1,225	1,254	1,211	1,218	1152	1 151	1 131	1,148	1,103	1,105	1,089	1,082
Banca di Polonia														
Valute ed oro mil. di zl.	864	849	818	804	809	814	788	782	765	732	711	643	625	624
Sconto	643	644	634	652	636	670	667	645	642	693	638	671	682	658
Tasso d'interesse	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Banche per azioni														
Sconto	708	668	635	607	585	571	557	555	538	531	515	516	506	.
Depositi } a termine	353	335	316	286	283	[illegible]	261	256	254	247	242	233	232	.
Depositi } a vista	531	515	495	470	460	452	454	448	451	428	414	400	411	.
Tassa d'interesse	10,8	10,9	10,9	11,0	11,0	11,0	10,9	10,9	10,0	10,9	10,9	10,9	.	.
Cassa postale di Risparmio														
Depositi, milioni di zl.	286	289	232	297	308	332	347	357	370	378	383	386	395	.
Protesti cambiari	110	101	104	118	109	105	96	88	87	77	73	64	66	.
Fallimenti	66	38	58	77	57	65	87	61	50	59	44	48	45	.

INDUSTRIA E COMMERCIO

L'ESPORTAZIONE DEL CARBON FOSSILE IN AGOSTO 1932

(Wywóz węgla kamiennego w sierpniu 1932).

si presentava, secondo i dati provvisori, come appresso (in migliaia di tonnellate):

Paesi	Agosto			Giugno 1932	Luglio 1932	Aumento (+) o diminuzione (—) di fronte al luglio 1932
	1929	1930	1931			
Mercati di licenza	522	311	265	162	149	− 13
Austria	306	182	174	130	117	„ 13
Cecoslovacchia	75	64	54	30	28	„ 2
Jugoslavia	32	6	4	1	1	—
Germania	—	—	—	1	—	„ 1
Ungheria	111	59	33	—	3	+ 3
Mercati compresi nella convenzione d'esportazione	777	698	904	592	690	„ 98
Danimarca	168	138	166	110	119	„ 9
Norvegia	63	34	36	65	82	„ 17
Svezia	271	279	333	224	272	„ 18
Estonia	—	—	5	2	2	—
Finlandia	68	70	83	34	41	+ 7
Lettonia	67	45	39	7	5	− 2
Lituania	6	8	11	1	1	—
Memel	7	4	5	3	3	—
Islanda	4	4	7	—	3	+ 3
Belgio	—	—	6	5	18	„ 15
Francia	74	79	123	64	64	—
Olanda	5	6	14	10	3	− 7
Italia	54	29	54	67	77	„ 10
Altri mercati europei	22	21	23	10	35	+ 25
Svizzera	10	11	5	8	7	− 1
Rumenia	12	9	3	2	6	+ 1
Unione Repubbliche Sovietiche	—	—	12	—	—	—
Irlanda	—	—	—	—	22	„ 22
Mercati extra-europei	9	—	15	117	6	− 11
Algeria	—	—	13	10	6	„ 4
Turchia Asiatica	—	—	2	—	—	—
Brasile	9	—	—	—	—	—
Argentina	—	—	—	7	—	„ 7
Carbone per navi	61	86	56	20	18	„ 8
Esportazione totale all'estero	1.391	1.116	1.263	807	898	+ 91
Città libera di Danzica	38	25	35	30	27	− 3
Totale	1.429	1.141	1.298	837	925	+ 88
Scarico del carbone nei porti di:						
Danzica	528	462	564	286	317	„ 31
Gdynia	242	274	395	404	389	− 15
Totale	770	736	959	690	706	+ 16

Rimasto uguale di fronte al luglio il numero delle giornate lavorative (26), l'esportazione del carbone segnò un aumento di 88 mila tonn., ed ammontò a 925 mila tonn.

Tale aumento si riferisce alle due regioni esportatrici. L'esportazione dalla regione slesiana era di 775 mila tonn., cioè di 56 mila t. in più di fronte al mese precedente; quella dalla regione di Dąbrowa era di 150 mila tonn., cioè di 32 mila in più.

Dalle sudette quantità vennero complessivamente esportate 149 mila tonn., cioè 13 mila in meno di fronte al luglio. Tale diminuzione si riferisce principalmente all' Austria. L'esportazione in Cecoslavacchia, nonostante la notevole diminuzione segnatasi nel luglio, venne ulteriormente diminuita di 2 mila tonn. In connesso con la finalizzazione di alcune transazioni compensative, vennero esportate in Ungheria erca 3 mila tonn.

L'esportazione verso i mercati compresi nella Convenzione segnò un aumento di 98 mila tonn., essendo stata di 690 mila tonn., Tale aumento si riferisce in primo, luogo alla Svezia, alla Norvegia e alla Danimarca, e si spiega con una certa animazione stagionaria su questi mercati. Segnò pure un certo aumento l'esportazione del carbon polacco verso il Belgio — fatto questo dovuto allo sciopero dei minatori belgi, nonchè quella verso l'Italia, in connesso con i favorevoli tassi di franchigia vigenti nell'agosto. Le spedizioni verso gli altri Paesi compresi nel questo gruppo di mercati si sono approssimativamente mantenuti al livello del mese precedente.

Verso altri mercati europei vennero complessivamente esportate 35 mila tonn., cioè 25 mila in più di fronte al mese di luglio, in seguito alla conquista del mercato d'Irlanda.

L'esportazione verso i mercati extra-europei segnò invece una diminuzione di 11 mila tonn (6 mila contro 17 mila nel luglio), dovuta principalmente alla cessazione delle spedizioni verso l'Argentina.

E' pure diminuita l'esportazione del carbone per navi (18 mila contro 26 mila tonn.) e quella verso la Città Libera di Danzica (27 mila tonn.).

La partecipazione complessiva dei singoli mercati nell'esportazione del carbon polacco in agosto si presenta di fronte al precedente mese, come segue:

	Luglio	Agosto
Mercati di licenza	19.35	16.11
Mercati compresi nella convenzione	70.73	74.59
Altri mercati europei	1.20	3.78
Mercati extra - europei	2.03	0.65
Carbone per navi	3.11	1.95
Città Libera di Danzica	3.58	2.92
Totale	100.00	100.00

LEGGE DEL 18 MARZO 1932 SULLA REGOLAMENTAZIONE DELL'INDUSTRIA PETROLIFERA

(Ustawa z 18 marca 1932 o reglamentacji przemysłu naftowego).

Art. 1. Al fine di regolare l'estrazione e la lavorazione del petrolio greggio e del gas terrestre, il traffico con queste materie greggie ed i prodotti da esse derivati, il Ministro dell'Industria e Commercio ha il diritto di emettere decreti e disposizioni aventi lo scopo di:

a) introdurre, in caso di giustificato bisogno, divieti d'importazione e d'esportazione di petrolio greggio e divieti d'importazione di prodotti petroliferi;

b) aumentare e diminuire le tariffe doganali nonchè di esentare da dazio le materie greggie ed i derivati sopra menzionati, d'intesa con il Ministro delle Finanze;

c) concentrare l'intiero traffico con l'estero sia del petrolio greggio che dei prodotti petroliferi in un'organizzazione omogenea;

d) regolare i prezzi del petrolio greggio, previa consultazione dei gruppi interessati, mediante un arbitrato stabilito dal Ministro dell'Industria e Commercio; questa prescrizione non concerne il petrolio greggio acquistato dalla Fabbrica Statale di Olii Minerali „Polmin" in base alla legge del 1 maggio 1923 (Dz. U. R. P., Nr. 55, pos. 387), che viene mantenuta in vigore;

e) regolare il traffico del petrolio greggio mediante l'organizzazione dei produttori — raffinatori e delle raffinerie da una parte, e dei produttori di petrolio greggio dall'altra, con parità di diritti per ambedue i gruppi, fatta riserva per il caso in cui sorgano tra loro delle divergenze circa l'arbitrato stabilito dal Ministro dell'Industria e Commercio; questa prescrizione non concerne il petrolio greggio acquistato dalla Fabbrica Statale di Olij Minerali „Polmin" in base alla legge del 1 maggio 1923 citata al punto d);

f) fissare, previa consultazione dei gruppi interessati, la ripartizione dei contingenti di petrolio greggio fra le singole raffinerie, tenuto conto della loro capacità di trasformazione ed in particolare delle imprese che possiedono propria produzione di petrolio greggio, ed infine delle speciali condizioni degli stabilimenti minori attualmente attivi: i contingenti ripartiti non possono essere trasferiti ad altre imprese ed organizzazioni, eccettuati quelli non oltrepassanti per una sola impresa le 1.000 tonn annue, che sara lecito trasferire per giustificati motivi ad altre imprese od organizzazioni, dietro permesso rilasciato di volta in volta dal Ministro dell'Industria e Commercio, per un periodo tuttavia non superiore a 4 anni; dopo il decorso di tale termine anche questi contingenti non potranno essere trasferiti; il petrolio greggio è considerato come produzione propria della Fabbrica „Polmin";

g) fissare i contingenti globali dei prodotti petroliferi destinati allo smercio sia all'interno che all'estero e ripartire detti contingenti fra le singole raffinerie, tenuto particolare conto della situazione più difficile delle imprese minori; le imprese aventi una capacità produttiva complessiva non superiore alle 6.000 tonn. annue, potranno esimersi dall'esportare qualora versino a favore dell'incoraggiamento delle ricerche petrolifere delle tasse speciali sulla quantità dei prodotti venduti nel Paese in piu del contingente interno loro assegnato; tali tasse saranno fissate dal Ministro dell'Industria e Commercio in un ammontare non oltrepassante il margine tra il prezzo interno e quello d'esportazione del determinato prodotto; le imprese però il cui contingente complessivo di petrolio non superi singolarmente le 1.000 tonn. oppure la cui capacità produttiva di gazolina non superi le 300 tonn. annue, possono vendere i loro prodotti interamente sul mercato interno;

h) stabilire le norme penali per chi oltrepassi i contingenti di vendita — assegnati ai singoli stabilimenti — di prodotti petroliferi per il mercato interno nei limiti dell'ammontare del prezzo locale dei determinati prodotti; questa prescrizione non tocca la validità della disposizione di cui al punto g) del presente articolo, relativo all'esenzione dall'esportazione; i fondi provenienti da tali sanzioni saranno dal Ministro dell'Industria e Commercio destinati all'incoraggiamento delle ricerche petrolifere;

i) creare dei depositi sia di olio greggio che di prodotti petrolieri in rapporto uguale ai contingenti assegnati per la lavorazione del petrolio, riconoscendo tali depositi come un equivalente dell'esportazione;

j) creare delle organizzazioni obbligatorie dell'industria petrolifera, comprendenti sia l'intiera industria che singoli suoi rami, nel qual caso a tali organizzazioni devono essere applicati i principi sopra esposti; alla predetta prescrizione non è soggetto il commercio interno dei prodotti petroliferi; però un'organizzazione obbligatoria per il commercio con l'estero dovrà essere costituita al più tardi entro sei mesi dall'entrata in vigore della presente legge, qualora entro questo termine non sorgesse un'omogenea organizzazione volontaria di tale tipo, corrispondente al principio contenuto nel punto c) del presente articolo; gli statuti delle organizzazioni obbligatorie sono emessi e approvati dal Ministro dell'Industria e Commercio;

k) prevenire lo sperpero delle riserve naturali di petrolio greggio in caso di scoperte di nuovi giacimenti di petrolio greggio o di gas terrestre e l'eccessivo sfruttamento dei medesimi mediante l'assicurazione di un razionale impiego possibilmente dell'intiera produzione e l'opportuna applicazione di un piano economico;

l) esaminare e controllare la produzione, il commercio ed i depositi sia delle materie petrolifere greggie che dei loro derivati;

m) disporre dei fondi sorti in base alle prescrizioni della presente legge e destinati all'incoraggiamento delle ricerche petrolifere.

Art. 2. I decreti e le disposizioni regolanti il commercio di altri combustibili liquidi, diversi da quelli compresi nell'art. 1. ed in particolare delle miscele alcooliche, saranno emessi d'intesa con i Ministri delle Finanze e dell'Agricoltura.

Art. 3. 1) Le direzioni delle imprese petrolifere, produttrici, trasformatrici e commerciali e delle imprese commercianti con altri combustibili liquidi sono tenute, su richiesta del Ministro dell'Industria e Commercio, ad esibire tutti i libri i conti e la corrispondenza, a fornire informazioni ed a mostrare gli impianti degli stabilimenti ed i piani, che abbiano attinenza alla produzione, alla trasformazione, alla conservazione allo smercio ed alla fornitura di materie greggie e di loro derivati sia dal punto di vista della quantità che da quello della qualità, come pure ai metodi industriali applicati, ai costi di produzione sopportati ed ai prezzi ottenuti.

2) Circa lo stato degli interessi delle imprese esaminate nonchè circa qualsiasi fatto costituente un segreto dell'impresa, dev'essere mantenuta la massima riservatezza; tali dati possono essere resi noti soltanto qualora per natura di cose ciò divenga indispensabile per la creazione delle organizzazioni nominate nell.art. 1 punto j).

3) Le informazioni ottenute nel corso degli esami e dei controlli non possono in nessun caso servire per scopi fiscali.

Art. 4. Le spese inerenti all'applicazione dei punti j) ed l) dell'art. 1 della presente legge, possono dal Ministro dell'Industria e Commercio essere addossate sulle imprese o sulle loro organizzazioni.

Art. 5. 1) Chi trasgredisce le prescrizioni dell'art. 3 della presente legge oppure i decreti e le disposizioni emesse in base ad essa è punito con una multa fino a 3.000 zl. o con l'arresto fino a 3 mesi oppure con ambedue le pene congiuntamente.

2) Le pene sono commisurate dall'Ufficio Minerario Superiore, se la trasgressione si è verificata nell'ambito degli obblighi gravanti sulle miniere, o delle autorità di amministrazione generale, se la trasgressione si è verificata nell'ambito degli obblighi gravanti sugli stabilimenti industriali o commerciali.

Art. 6. 1) Con l'entrata in vigore della presente legge si abolisce la legge del 10 aprile 1924 sul divietto d'esportazione del petrolio greggio fuori del territorio doganale dello Stato (Dz. U. R. P., N. 41, pos. 435).

2) La presente legge non tocca la legge del 2 maggio 1919 sull'esclusività spettante allo Stato per la posa di tubi per il trasporto di gas terrestri per la regolazione della produzione ed il suo impiego (Dz. U. R. P., N. 39, pos. 292) nè il decreto del Presidente della Repubblica del 22 marzo 1928 (Dz. U. R. P., N. 38, pos. 362) che reca alcune modifiche alla legge precedente.

Art. 7. L'esecuzione della presente legge è affidata al Ministro dell'Industria e Commercio.

Art. 8. La presente legge entra in vigore il giorno stesso della sua pubblicazione ed è valida fino al 1. aprile 1937.

„Dziennik Ustaw", del 12 aprile 1932, N. 30, pos. 306.

IL MERCATO DEI CONCIMI CHIMICI.

(Handel nawozami sztucznemi).

Lo smercio dei concimi chimici, già notevolmente diminuito nel 1931, s'è ancora alquanto ristretto nella stagione primaverile di quest'anno. Piu fortemente colpito è stato lo smercio dei concimi alcalini e fosfatici. Mentre i prezzi per i concimi potassici sono rimasti invariati, i prezzi per la farina Thomas, si sono abbassati del 20—25%, per il perfosfato del 40—50%. Ciononostante in confronto alla fine della stagione è subentrata una certa rianimazione sul mercato e perciò si spera che il delcredere fissato dal Governo per le fabbriche polacche di fertilizzanti in ragione di 6 milioni di zloty porterà con sè un alleggerimento delle condizioni di credito per i compratori.

Nel 1931 (1930) sono stati consumati in Polonia (migliaia di tonn.): perfosfati 100 (187); scorie Thomas 105 (134); fertilizzanti d'ossa 8 (10); sali potassici 108 (219); concimi nitrici d'ogni specie 42 (88); calciocianamide 39 (82); solfato ammonico 20 (20); concimi misti 34 (19). La farina Thomas ha dovuto essere completamente importata, mentre tutti gli altri concimi sono stati prodotti anche nel paese, precisamente in quantità che coprono ormai da due anni il totale fabbisogno interno. Per singole voci valgono

quivi le seguenti cifre: 1) Produzione del perfosfato 1931 (1930) 60.000 (297.000) tonn., delle quali esportate 20.000 (58.000) tonn.; 2) la produzione dell'industria dei fertilizzanti potassici ha raggiunto 271.000 (306.000) tonn. accanto a una capacita delle 3 fabbriche in esercizio di annue 400.000 tonn.; l'esportazione e giunta a 70.000 tonn. di sali alcalini; 3) la produzione dei concimi azotati ha compreso: calcio - cianamide 36.000 (84.000) tonn., nitrofos 6.000 (50.000) tonn., nitrato sodico 9.000 (7.000) tonn., nitrato ammonico 2.000 (4.000) tonn., nitrato calcico 32.000 (0) tonn., fertilizzanti misti di calce e nitrato ammonico 41.000 (10.000) tonn., kalkammon 2.000 (0) tonn., solfato ammonico 48.000 (68.000) tonn. Molte fabbriche hanno dovuto esser chiuse durante il 1931 per le cattive condizioni di smercio.

PRODUZIONE DEL CATRAME.

(Produkcja smoły).

In Polonia sono stati prodotti nel 1931 (1930) — in 1000 tonn. — catrame greggio 70 (80); benzolo greggio 22 (25); catrame preparato 19 (21); pece 34 (41); olii del catrame esenti da benzolo 17 (18); naftalina greggia 1 (2); fenolo e cresolo 1 (1); benzolo raffinato 8 (13).

IMPORTAZIONE DI COLORI DEL CATRAME.

(Import farb smołowych).

Nel 1931 (1930) la Polonia ha importato 400 (500) tonn. di colori del catrame concentrati.

ANDAMENTO DELL'INDUSTRIA CHIMICA.

(Rozwój przemysłu chemicznego).

In seguito al rallentamento della produzione dei concimi naturalmente anche l'industria dell'acido solforico ha scarsamente lavorato; la produzione ha raggiunto nel 1931 (1930) 200.000 (308.000) tonn. d'acido a 50° Bè; la produzione dell'acido cloridrico ha raggiunto 10.000 (15.000) tonn., quella della soda ammoniacale 78.300 (90.000) tonn., della soda caustica 15.200 (16.500) tonn. La produzione del cemento di alluminio è stata ora iniziata. Di colori del catrame sono state prodotte in complesso 1200 tonn.; la produzione dei composti organici intermedi ha potuto essere persino incrementata, mentre di prodotti farmaceutici sono state fabbricate solamente 1000 (1250) tonn. Le tre fabbriche di seta artificiale del paese di Tomaszów, Myszków e Chodakow hanno fornito 3400 (2700) tonn. Anche la produzione dei saponi s'è ristretta. La produzione delle lacche e giunta a sole 4000 (5000) tonn. L'industria dei cosmetici è limitata in ragione del 25%.

NUOVA FABBRICA D'ACIDO ACETICO

(Nowa fabryka kwasu octowego).

Poco fa e stato attivato a Hinówka un impianto per la produzione diretta d'acido acetico concentrato secondo il metodo del Prof. Dr. Swida, ordinario della Scuola Tecnica Superiore di Vienna. Il processo riduce notevolmente i costi di produzione.

IL COMMERCIO POLACCO - ITALIANO NEGLI ANNI 1930-31 CONFORME LE STATISTICHE ITALIANE.

(Handel polsko - italski w latach 1930-31 w/g statystyki italskiej).

Nonostante la forte riduzione (circa il 35%) segnata durante lo scorso anno dal commercio d'importazione della Polonia, le vendite italiane a tale mercato, secondo le statistiche si sono mantenute, in valore, allo stesso livello del 1930.

PROGETTATA SOCIETA PER LA PRODUZIONE DI CELLULOSA.

(Projekt założenia Spółki dla produkcji celulozy).

Tra circoli industriali belgi e polacchi fervono attualmente trattative per la costituzione di una Societa che dovrebbe avere per oggetto la produzione di cellulosa secondo il processo belga di Linde, Birke ed altri.

Passando a considerare le variazioni verificatesi nel 1931 nei principali prodotti esportati dall'Italia in Polonia, e da rilevare anzitutto, nel gruppo delle materie prime o semplicemente lavorate, come appare dai seguenti dati, il favorevole andamento delle forniture italiane di tabacchi greggi che, come e noto, costituiscono all'incirca annualmente un quarto delle vendite italiane a tale mercato.

Esportazione verso la Polonia.

	1930	1931	1930	1931
	quantita		lire	
	Totale —	—	97.526.000	97.410.000
Principali voci:				
Tabacchi greggi Q.li	14.640	28.545	24.737.561	32.889.981
Agrumi . . . . . „	140.315	146.214	18.292.379	16.432.213
Seta tratta . . . „	657	1.017	10.803.729	12.080.809
Cascami di seta e filati di cascami di seta . Q.li	368	775	3.516.993	6.517.960
Filati di lana . . . „	1.154	844	4.774.564	3.027.996
Pneumatici e camere d'aria per ruote da veicoli Q.li	782	1.509	1.690.507	2.531.085
Canapa e stoppa di canapa Q.li	5.342	9.443	2.400.033	2.360.551
Rayon . . . . Kg.	43.302	51.792	1.823.965	2.146.268
Tessuti ed altri manufatti di cotone . . . . . . Q.li	253	828	733.030	2.116.963
Macchine, apparecchi e loro parti . . . . Q.li	2.581	1.157	3.032.450	1.579.869

Tra i prodotti frutticoli hanno segnato un lieve aumento in quantita gli agrumi (per maggiori vendite di limoni).

Nel gruppo dei prodotti tessili, hanno segnato un aumento, tanto in quantità che in valore, la seta tratta, i cascami di seta, il rayon, i tessuti di cotone, mentre si sono invece ridotte le vendite italiane di filati di lana.

FILATI E TESSUTI IN POLONIA.

(Przędza i tkaniny w Polsce).

I tipi di filati maggiormente richiesti dal mercato polacco sono i filati per calze e maglierie, i filati per stoffe, in particolare tipo „cheviot". In generale i filati di qualità scelta, che sono prodotti in Paese, presentano maggiori possibilità di collocamento.

I tessuti più richiesti sono quelli inglesi, che si importano però in quantità non troppo notevoli, dato che l'industria locale copre all'incirca il 95% del fabbisogno interno.

Per i filati detta industria, che produce circa il 90% del consumo, è la concorrente più forte sul mercato polacco.

Inoltre il sistema di credito praticato dagli importatori esteri costituisce pure un notevole fattore di concorrenza.

La Francia, l'Inghilterra, la Cecoslovacchia e la Germania, grazie alla loro organizzazione commerciale, sono i Paesi meglio introdotti sul mercato polacco.

Gli imballaggi piu in uso sono i seguenti:

filati di lana: 30 pacchi da 5 Kg. l'uno, per balla;

tessuti di lana: 50 pezze da 30-35 metri l'una, per cassa.

Le vendite sono effettuate comunemente a mezzo di rappresentanti con depositi in consegna. E' in uso però anche il sistema dell'importazione diretta. I maggiori centri di consumo sono Varsavia e Lodź.

Per quanto concerne i pagamenti, è in uso la concessione di credito cambiario, con scadenza da 6 a 8 mesi, senza interessi.

LEGISLAZIONE DOGANALE

CIRCOLARE DEL MINISTERO DELLE FINANZE L. D. IV. 17677/3/32 DEL 12 AGOSTO 1932 CIRCA L'APPLICAZIONE DEI DAZI MASSIMI.

(Okólnik Ministra Skarbu L. D. IV 17677/3/32 z 12 sierpnia 1932, w sprawie stosowania cel maksymalnych):

In relazione ai dubbi sorti in relazione in alcuni uffici doganali nell'applicazione dei dazi massimi, si chiarisce quanto segue:

1. Conformemente al § 4 p. „a" del decreto del Ministero delle Finanze del 29 marzo 1932 circa l'applicazione dei dazi massimi („Monitor Polski" N. 75, poz. 105, N. 81, pos. 114 e NN. 103 e 105), non si applicano i dazi massimi alle merci di origine tedesca comprese nelle liste A e B, qualora tali merci si siano trovate prima del 1. aprile c. e. in depositi ufficiali, ferroviari, postali e in depositi non ufficiali sottoposti a sorveglianza doganale.

A tali merci, per quanto riguarda il dazio massimo, non si applica del pari il termine di 14 giorni, previsto dal § 6 alinea 1 del decreto del Ministro delle Finanze sul procedimento doganale (Dz. U. R. P. N. 17, pos 105 del 1932).

2. Conformemente alle disposizioni del § 4 punti „c" e „d" il dazio massimo non dev'esser applicato:

a) agli oggetti trasportati da viaggiatori, che non possono esser esentati dal dazio in base all'art. 10 p. 11 del decreto sulla tariffa doganale, a condizione che tali oggetti non abbiano carattere commerciale e non vi sia il sospetto che il viaggio sia stato intrapreso solamente allo scopo d'introdurre tali oggetti senza pagare il dazio massimo;

b) a piccoli quantitativi di merci importati nel Paese dagli abitanti di frontiera per proprio uso.

3. Analogamente alle disposizioni del § 1 della circolare del 24 giugno 1930 L. D. IV 1141/3/30 non occorre esigere i certificati d'origine allo scopo di non applicare il dazio massimo ai modelli ed ai campioni di merci provenienti da Paesi aventi trattati con la Polonia, in pacchi postali non aventi carattere commerciale.

4. I certificati d'origine previsti nel § 2 lett „a" riguardano i certificati rilasciati soltanto dagli uffici doganali di quegli Stati, per i quali è stato stabilito uno speciale modello di certificato, annunciato nel § 4 p. c. della circolare L. D. IV. 1141/3/30.

Tali modelli sono stati finora stabiliti con i seguenti Stati: Inghilterra, Bulgaria, Danimarca, Estonia, Francia, Italia, Jugoslavia, Norvegia, Svezia e Svizzera.

5. Qualora si tratti di merci provenienti da uno degli Stati (all'infuori del-

DECRETO DELL'8 SETTEMBRE 1932 SULLA MODIFICA PARZIALE DELLA TARIFFA DOGANALE.

(Rozporządzenie z dn. 8 września 1932 r. o częściowej zmianie taryfy celnej).

In base all'art. 7 punto i) della legge del 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. Nr. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. La posizione 36 della tariffa doganale del 26 giugno 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 54, pos. 540) assume il seguente tenore e i dazi doganali s'intendono nella nuova unità monetaria (Dz. U. R. P. del 1928 Nr. 26, pos. 241):

Posizione della tariffa doganale	Denominazione della merce	Dazio per 100 kg. in złoty
36	Burro di vacca e di pecora	200.—

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il giorno stesso della sua pubblicazione. Esso non concerne le merci dichiarate per l'importazione diretta nel territorio doganale polacco al più tardi nel giorno dell'entrata in vigore del presente decreto, qualora siano presentate allo sdoganamento entro 14 giorni dell'entrata in vigore del medesimo.

„Dziennik Ustaw" Nr. 78 del 15 settembre 1932. Pos. 697.

DECRETO DEL 3 SETTEMBRE 1932 SULLA RIDUZIONE DOGANALE PER LE ARINGHE IN SALSA.

(Rozporządzenie z dn. 3 września 1932 o zniżkach celnych na śledzie w sosie korzennym).

In base all'art. 7 punto b) della legge del 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. Nr. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. La merce sotto specificata pagherà un dazio ridotto, il cui ammontare in rapporto percentuale al dazio normale (autonomo) viene fissato come segue:

Posizione della tariffa doganale	Denominazione della merce	Dazio ridotto in % del dazio normale (autonomo)
ex 37 ex p. 2 b	Aringhe in salsa con spezie, dietro permesso del Ministero delle Finanze	1

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il giorno stesso della sua pubblicazione e resta in vigore fino al 31 dicembre 1932 inclusivamente.

„Dziennik Ustaw" Nr. 77 del 12 settembre 1932, pos. 692).

DECRETO DEL 17 AGOSTO 1932 SULLA MODIFICA PARZIALE DELLA TARIFFA DOGANALE.

(Rozporządzenie z 17 sierpnia 1932 o częściowej zmianie taryfy celnej).

In base all'art. 7 punto i) della legge del 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. Nr. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1 I punti sotto specificati, punto 2 ex pos. 4, nonchè i punti 3 e 4 ex pos. 68 della tariffa doganale del 26 giugno 1924 (Dz. U. R. P. N. 54, pos. 540) nel tenore attualmente in vigore, assumono il seguente tenore e i dazi doganali s'intendono nella nuova unità monetaria (Dz. U. R. P. del 1928 N. 26, pos. 241):

Posizione della tariffa	Denominazione della merce:	Dazio per 100 kg. in złoty
ex 4 p. 2	Farina di granturco e di riso: amido non particolareggiato, tutto in imballaggi pesanti:	
	a) più di 2 kg	65.—
	b) 2 kg. e meno	100.—
ex 68 p. 3	Celluloide non lavorato, anche tinto, in pezzi, scaglie; cascami	200.—
	Nota: Celluloide in cascami, in scaglie—dietro permesso del Ministero delle Finanze	10.—
p. 4	Celluloide in blocchi, lastre, fogli, barre e tubi:	
	a) non lavorati, anche se sgrossati, levigati o macerati	240.—
	b) incollati, con impresso un disegno . . .	300.—
	c) coperti o inframmezzati da tessuti . . .	400.—

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il settimo giorno dopo la sua pubblicazione.

„Dziennik Ustaw" N. 76 del 7 settembre 1932 Pos. 686.

la Germania), che non abbia stipulato con la Polonia un accordo commerciale ed in cui non esista una reppresentanza polacca nè diplomatica nè consolare, il certificato d'origine attestante che la merce non proviene dalla Germania, può esser vistato dalla rappresentanza polacca accreditata nella Stato piu vicino al posto di provenienza della merce.

6. Gli imballaggi speciali, qualora costituiscano essi stessi merce soggetta ai dazi massimi, devono essere sdoganati con l'applicazione dei dazi massimi senza riguardo al fatto se la merce in essi contenuta sia sottomessa al dazio massimo o no.

7. Negli sdoganamenti condizionati la garanzia doganale per le merci di origine tedesca sottoposte ai dazi massimi, dev'esser riscossa per l'ammontare del dazio massimo.

8. L'elenco A delle merci sottoposte ai dazi massimi è stato compilato in base agli elenchi delle merci nominate nei decreti del Consiglio dei Ministri del 17 giugno 1925 (Dz. U. R. P. N. 61 1925, pos. 340) e dell' 11 luglio 1925 (Dz. U. R. P. N. 69/25 pos. 485).

Le note, per alcune voci, che possono influire sulla commisurazione del dazio sono state inserite secondo il precedente tenore dei citati decreti del Consiglio dei Ministri.

Le note inserite inoltre nell'elenco ed aventi carattere di chiarimenti tariffari, benche non influiscano direttamente sulla commisurazione del dazio, hanno il compito di rilevare che il decreto sui dazi massimi, anche se considerato come un diritto speciale, non altera per nulla le istruzioni riguardanti la tariffificazione delle merci.

In relazione a quanto sopra si chiarisce, a mo' d'esempio, che:

a) le note tariffarie collocate accanto alle voci comprese nei dazi massimi: 76, 158, 171, 216 ed indicanti secondo quali voci della tariffa doganale bisogna sdoganare la merce, devono essere interpretate in questo modo: che le relative merci sono soggette al dazio massimo solo quando il rispettivo punto della voce, secondo la quale la nota ordina di sdoganare tali merci, è compreso nei dazi massimi;

b) la nota alla voce 173 della tariffa doganale sulla riscossione di un supplemento del 40% rispettiv. del 60%, si riferisce solo alle merci di questa voce comprese nei dazi massimi, cioè ai punti 3, 8, 11; invece le merci comprese in altri punti di tale voce non sono soggette al dazio massimo.

c) le merci, comprese nei dazi massimi, di cui alle voci 112 pp. 7, 23 e 32; 169 pp. 9 e 11; 172 pp. 1, 2, 3, 4 e 6; 212 pp. 1, 2, 3, 4 e 5 sono soggette al pagamento del dazio massimo unitamente al peso dell'imballaggio immediato, rispettivam, unitamente al peso di speciali scatole, fodere, ecc. rispettiv insieme al peso dei cartoncini ai quali siano fissate.

(„Monitor Polski", Nr. 192 del 23 agosto 1932, pos. 225).

DECRETO DEL CONSIGLIO DEI MINISTRI DEL 22 LUGLIO 1932 CIRCA L'INTEGRAZIONE DEL DECRETO DEL CONSIGLIO DEI MINISTRI DEL 21 DICEMBRE 1931 SUL DIVIETO D'IMPORTAZIONE PER ALCUNE MERCI.

(Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 lipca 1932 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Rady Ministrów z 21 grudnia 1931 o zakazie przywozu niektórych towarów).

In base all'art. 7 p. b. della legge 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. No. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. L'allegato al decreto del Consiglio dei Ministri del 21 dicembre 1931 sul divieto d'importazione per alcune merci (Dz. U. R. P., N. 111, pos. 865), viene integrato come segue:

Posizione della tariffa doganale	Denominazione della merce:
ex 168 1, 2, 3, 4, 5, 6	filati di cotone. . . . .

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il giorno stesso della sua pubblicazione.

Dziennik Ustaw R. P. del 30 luglio 1932, N. 65, pos. 607.

DECRETO DEL 31 AGOSTO 1932 SULLA RIDUZIONE DOGANALE PER IL CELLULOIDE

(Rozporządzenie z dn. 31 sierpnia 1932 o zniżkach celnych na celuloid).

In base all'art. 7 punto b) della legge del 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. N. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. La merce sotto specificata può usufruire all'importazione di un dazio ridotto, il cui ammontare in rapporto percentuale al dazio normale (autonomo) viene fissato come segue:

Posizione della tariffa doganale	Denominazione della merce:	Dazio ridotto in % % del dazio normale (autonomo)
ex 68 ex p. 3	Celluloide non lavorato, anche tinto, in pezzi — dietro permesso del Ministero delle Finanze	25
ex 68 p. 4	Celluloide in blocchi, lastre, fogli, barre e tubi:	
	a) non lavorati, anche se sgrossati, levigati o macerati — dietro permesso del Ministero delle Finanze	25
	b) incollati, con impresso un disegno — dietro permesso del Ministero dalle Finanze . . .	25
	c) coperti o inframmezzati da tessuti—dietro permesso del Ministero delle Finanze . . .	25

§ 2. Per le merci che potrebbero usufruire di riduzioni doganali in base al presente decreto, ma che fossero state sdoganate senza applicazione di tali riduzioni, potra essere rimborsata la differenza tra il dazio normale e quello ridotto, quelora:

a) sia stata accertata dall'ufficio doganale l'identita della merce prima della sua introduzione nel libero traffico, con ciò che l'accertamento dell'identita della merce deve aver luogo mediante la presentazione dei campioni nel modo previsto dal paragrafo 42 del decreto del 14 marzo 1930 sul procedimento doganale (Dz. U. R. P. N. 33, pos. 276);

b) la domanda per l'applicazione della riduzione doganale venga presentata entro 30 giorni dalla decisione definitiva sui risultati della revisione della determinata merce.

Qualora la parte chieda la riduzione doganale prima dell'introduzione della merce, ma la sdogani con dazio normale prima che sia stato emesso il permesso per lo sdoganamento con dazio ridotto, il rimborso della differenza del dazio può avvenire in base ad una domanda presentata entro 30 giorni dal momento del riconoscimento della riduzione doganale, unitamente alla dichiarazione doganale (quietanza doganale) ed ai documenti comprovanti l'identita della merce a sensi del presente decreto.

§ 3. Il presente decreto entra in vigore il settimo giorno dopo la sua pubblicazione e sara valido fino al 31 dicembre 1932 compreso.

„Dziennik Ustaw" N. 78, del 15 settembre 1932, pos. 696.

DECRETO DEL CONSIGLIO DEI MINISTRI DEL 22 LUGLIO 1932 CIRCA L'INTEGRAZIONE DEL DECRETO DEL CONSIGLIO DEI MINISTRI DEL 21 LUGLIO 1931 SUL DIVIETO D'IMPORTAZIONE DEI CONCIMI AZOTATI.

(Dekret Rady Ministrów z 22 lipca 1932 roku o dopełnieniu dekretu Rady Ministrów z 21 lipca 1931 r. o zakazie importu nawozów sztucznych).

In base all'art. 7, punto b, della legge 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P., Nr. 80, pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. Il decreto del Consiglio dei Ministri del 21 luglio 1931 sul divieto d'importazione dei concimi azotati (Dz. U. R. P., Nr. 62, pos. 501) viene integrato come segue:

1) Nel titolo si cancella il punto finale e si aggiungono le seguenti parole:

„nonchè dell'acetato di calcio e dell'acido acetico";

2) Nel § 1, prima della frase finale „è vietata fino a revoca" si introduce il seguente periodo:

„come pure dell'acetato di calcio greggio (pos. della tar. dog. 106 p. 1), dell'acetato di calcio purificato (pos. della tar. dog. 106 ex p. 2) e dell'acido acetico (pos. della tar. dog. 108 ex p. 6 lett. a)".

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il giorno successivo a quello della sua pubblicazione e non concerne le merci nominate nel § 1 del presente decreto e che siano:

a) giacenti nel giorno dell'entrata in vigore del presente decreto nei magazzini doganali ufficiali, in quelli ferroviari o postali, oppure nei magazzini non ufficiali sottoposti a sorveglianza doganale,

b) state consegnate per l'importazione diretta nel territorio doganale polacco al più tardi nel giorno dell'entrata in vigore del presente decreto, qualora tali merci siano presentate allo sdoganamento entro 30 giorni dall'entrata in vigore del presente decreto.

c) comprese nelle prescrizioni sul traffico d'importazione od esportazione temporanea, su quello di perfezionamento e di riparazione,

d) comprese nelle esenzioni da dazio a sensi del decreto sulla tariffa doganale e nelle esenzioni da dazio rispettivamente nei dazi di favore in forza dei decreti sulle riduzioni doganali.

„Dziennik Ustaw" R. P. del 30 luglio 1932, Nr. 65 pos. 608).

DECRETO DEL 28 LUGLIO 1932 CIRCA LA MODIFICA PARZIALE DEL TENORE DELL'ARTICOLO 15 DEL DECRETO DELL'11 GIUGNO 1920 SULLA TARIFFA DOGANALE.

(Dekret z 28 lipca 1932 o częściowej zmianie tekstu art. 15 dekretu z 11 czerwca 1920 o taryfie celnej).

In base all'art. 7 alinea e) della legge 31 luglio 1924 sul regolamento doganale (Dz. U. R. P., Nr. 80 pos. 777) si dispone quanto appresso:

§ 1. Il punto 1) del capo IV articolo 15 del decreto dei Ministri delle Finanze e dell'Industria e Commercio dell'11 giugno 1930 (Dz. U. R. P Nr. 51, pos. 314) nel tenore fissato con il decreto dei Ministri delle Finanze, dell'Industria e Commercio e dell'Agricoltura dell'11 luglio 1931 (Dz. U. R. P., Nr. 64, pos. 521) riceve il seguente tenore:

„1) Per i certificati d'importazione dall'estero o d'esportazione all'estero di merci vietate all'importazione rispettivamente all'esportazione, si riscuote, con le eccezioni sottoriportate, una tassa speciale di manipolazione nell'ammontare dell'1% del valore locale delle merci comprese nel certificato, ed in nessun caso meno di uno zloty".

§ 2. Il presente decreto entra in vigore il terzo giorno dopo la sua pubblicazione.

„Dziennik Ustaw" Nr. 66 del 2 agosto 1932, pos. 620.

PERMESSI D'IMPORTAZIONE.

(Pozwolenia przywozu).

Con recente provvedimento del Ministero delle Finanze polacco è stato stabilito, per quanto concerne l'impiego dei permessi d'importazione, quanto segue:

1) Qualora i documenti di trasporto siano emessi a nome di uno spedizioniere, quelli commerciali però a nome di una ditta, al cui nome e stato rilasciato il permesso d'importazione, il permesso stesso potrà essere utilizzato solamente qualora lo spedizioniere venga indicato nel permesso e qualora dai documenti commerciali risulti che la spedizione è destinata per la ditta, a favore della quale e stato rilasciato il permesso d'importazione,

2) qualora nel permesso d'importazione non venga indicato alcuno spedizioniere e tutti i documenti, sia di trasporto che commerciali, siano rilasciati a nome della ditta, in favore della quale è stato concesso il permesso d'importazione, la ditta stessa potrà essere rappresentata allo svincolo doganale da qualsiasi altra ditta o persona all'uopo autorizzata;

3) non sarà ammessa una cessione da parte dello spedizioniere indicato nel permesso d'importazione a favore di altra ditta; lo spedizioniere così indicato dovrà esso stesso compiere le operazioni doganali;

4) cessioni di documenti commerciali e di trasporto potranno essere riconosciute solamente quando siano state compiute dal mittente della merce oppure da colui che ha emesso i documenti commerciali.

DIVIETO D'IMPORTAZIONE DI ACETATO DI CALCIO E DI ACIDO ACETICO.

(Zakaz przywozu octanu wapnia i kwasu octowego).

Con recente disposizione del Governo polacco, alla lista delle merci di vietata importazione sono stati aggiunti i seguenti prodotti:

voce 106-1) Acetato di calcio greggio.
voce 106-2) Acetato di calcio purificato.
voce 108-6-a) Acido acetico.

DECRETO DEL 26 SETTEMBRE 1932, SUL RIMBORSO DI DAZI ALL'ESPORTAZIONE DEI CEREALI, DEI PRODOTTI DI MACINAZIONE E DEL MALTO.

(Rozporządzenie z 26 września 1932 o zwrocie cła wywozowego na rośliny zbożowe, na produkty przemiału i na słód).

In base all'art. 7 punto d) della legge del 31 luglio 1924, sul regolamento doganale (Dz. U. R. P. Nr. 80, pos. 777), si dispone quanto appresso:

§ 1. All'esportazione all'estero dei seguenti articoli standardizzati: cereali, prodotti di macinazione e malto, prodotti nel paese, si ammette il rimborso dei dazi precedentemente corrisposti per concimi chimici, materiali accessori e impianti importati dall'estero e impiegati nella produzione di queste merci, secondo le seguenti norme:

1) per 100 kg. di orzo . . . . zł. 2,—
2) per 100 kg. di segala e frumento . . . . zl. 6,—
3) per 100 kg. di farina (pos. tar. doganale d'importazione 3 p. 1:
   a) di primo velo (senza contenuto di crusca) . . . . zł. 10,—
   b) altra (di secondo, di terzo velo, di qualita inferiore ecc.) zł. 6,—
4) per 100 kg. di cruschello d'orzo (pos. tar. doganale d'importazione 3 p. 2 lett. a) . . . . zl. 12,—
5) per 100 kg. di malto (pos. tariffa doganale d'importazione 3 p. 3) zl. 3,—

§ 2. La disposizione di cui al § 1 del presente decreto non viene applicata all'orzo, alla segala ed al frumento prodotti nella parte polacca dell'Alta Slesia ed esportati nella parte tedesca dell'Alta Slesia in virtù delle disposizioni di cui all'art. 218 della Convenzione Polacco - Tedesca Alto - Slesiana stipulata a Ginevra il 15 maggio 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 44, pos. 371).

§ 3. Il rimborso di dazio di cui al § 1 del presente decreto viene eseguito mediante quietanze d'esportazione emesse volta per volta dagli uffici doganali a ciò autorizzati, in base a certificati del Ministero dell'Industria e Commercio, dopo la constatazione dell'avvenuta esportazione della merce all'estero.

§ 4. Le quietanze d'esportazione sono emesse al portatore, restando valide per un mese a partire dalla data della loro emissione e servono alla riscossione in contanti del rimborso di dazio accordato. Al pagamento del medesimo sono autorizzati gli uffici doganali di Varsavia, Poznań e Leopoli.

§ 5. Gli elenchi delle associazioni d'esportazione autorizzate a rilasciare i suddetti certificati di cui al § 3, verranno stabiliti dal Ministro dell'Industria e Commercio d'intesa con il Ministro dell'Agricoltura e Riforma Agraria e pubblicati nel Giornale Ufficiale „Monitor Polski".

§ 6. Il presente decreto entra in vigore il 1 decembre 1932, eccettuate le disposizioni ivi contenute, riguardanti il rimborso di dazio all'esportazione dell'orzo, le quali entrano in vigore il 1 gennaio 1933. Il presente decreto sarà va-

lido fino a revocca e il decreto abrogante sara pubblicato per lo meno 2 mesi prima dello spirare del termine di validità del presente decreto.

Il 1 decembre 1932 vengono abrogati i decreti del 29 settembre 1930 (Dz. U. R. P. Nr. 70, pos. 557) e del 15 gennaio 1931 (Dz. U. R. P. Nr. 18, pos. 100), eccettuate le disposizioni contenute nei medesimi sul rimborso di dazio all'esportazione dell'orzo, le quali vengono abrogate il 1 gennaio 1933.

„Dziennik Ustaw" Nr. 81 del 30 settembre 1932 pos. 716.

COMUNICAZIONI

DANZICA E GDYNIA

(Gdańsk i Gdynia)

Se per il porto di Danzica il progresso sembra essersi arrestato da due anni, circa, l'impeto del porto di Gdynia non appare affatto frenato che anzi, il 1931 ha segnato un nuovo record. Anno 1927: tonn. di merce imbarcata e sbarcata, 898.094; 1928: 1.957.769; 1929: 2.822.502; 1930: 3.625.748; 1931 5.300.114 tonn.

Gdynia e soprattutto un porto di esportazione del carbone (2.447.895 tonn. nel 1929; 2.963.253 nel 1930; 4.383.516 nel 1931); senza il combustibile le esportazioni si sarebbero ridotte a ben poca cosa negli anni 1929, 1930, 1931. E cioe— rispettivamente—a tonn. 43.153; 158.378; 357.861 mentre le importazioni fra le quali dominano: riso (tonn. 56.665; 46.864; 75.286); concimi chimici (194.102; 113.141; 88.297); ferracciaio (49.582; 272.479; 341.901) — ascendono, sempre per i tre anni predetti, a tonn. — rispettivamente—331.454; 504.117; 558.737. Cosicche se Gdynia „figure aujourd'hui parmi les principaux ports de la Baltique" e se „son trafic en chiffres de tonnes depasse celui de tous les autres, a part Dantzig", ciò è dovuto al combustibile. E' però da nutrire qualche timore circa il progresso delle esportazioni marittime di carbone polacco.

Nei riguardi di Gdynia, il Lloyd's List del 7 giugno aggiunge le seguenti notizie: Nel primo quadrimestre del 1932 si è notato un interessante mutamento negli elementi costitutivi del traffico del porto in quanto che il movimento delle rinfuse, specialmente in entrata, si è notevolmente ridotto, a causa della stasi della industria polacca, mentre è aumentato quello del carico generale. E poiche questo carico „costituisce in ogni porto la base di un redditizio lavoro si sta facendo uno sforzo deciso per svilupparne il traffico". In primo luogo bisogna menzionare il traffico della frutta; ne furono importate 11.000 tonn. nei primi quattro mesi dell'anno (comprese 11.500 tonn. di frutta secca). Tale articolo è arrivato esclusivamente mediante navi addette a linee regolari: la Gdynia - America-Line e la American - Scantic Line hanno portato frutta americana; lo Svenska Lloyd e la Svenska Orient Line, tutte e due di Gotemburgo, hanno sbarcato la massa della frutta mediterranea.

Si ebbe anche un aumento nelle importazioni di cotone grazie ai servizi regolari quindicinali della Svenska Orient Line, da Alessandria, e le linee di Wilhelmsen (di Oslo) in unione con la Svenska Amerika Mexico Linien, dai porti cotonieri americani. Anche le importazioni dirette di merci coloniali sono in aumento.

Ma l'aumento del traffico merci generale ha reso necessario l'ampliamento dello spazio ad esso destinato; cosicche un nuovo grande deposito — spazio coperto: 12.500 mq. — sara fra breve completato e destinato, principalmente, al deposito coloni. Il deposito sara servito da otto gru della portata di tre tonnellate ciascuna.

Il secondo bacino portuale — non appena sarà ultimato il banchinamento — sara destinato a porto franco. Nel 1932 sarà iniziata la costruzione di un capannone, da adibire alle merci in transito (frutta) ed ai passeggeri, sul French Quay.

Il porto va acquistando rinomanza per il „quick discharge"; si citano, ad esempio, la motonave Svancholm che sbarcò recentemente, 5150 balle di cotone in 14 ore e il piroscafo Mansuria, che scaricò 14.000 cassette di frutta (che furono nello stesso tempo immagazzinate e separate per marche) in 10 ore.

Nello stesso fascicolo del Lloyd's List (7 giugno) il corrispondente da Danzica aggiunge notizie su quel porto. Il primo quadrimestre 1932 ha segnato una notevole riduzione — in confronto al corrispondente periodo del 1931 — nelle merci sbarcate: 125 mila 925 tonn. (contro 209.378) ed in quelle imbarcate: 1.657.122 (contro 2.227.958 tonn.). La caduta nelle importazioni è dovuta alla riduzione degli sbarchi di minerale alla rinfusa (circa 71.000 tonn. in meno), fosfati, sale. Il regresso nelle merci imbarcate e dovuto alle minori esportazioni di carbone (566.816 tonn. in meno) e di legname (54.213 tonn. in meno).

Per ovviare a tale riduzione sono stati fatti notevoli ribassi nelle tariffe portuarie (15 per cento di riduzione per i „tramps" che imbarcano merci a destinazione di porti mediterranei; 20 per cento se sono diretti a porti non europei o se scaricano a Danzica in provenienza da scali americani; i „liners" che arrivano da un porto transatlantico o mediterraneo pagano una sola volta i diritti portuali quand'anche scalino due volte Danzica, durante lo stesso, viaggio, per sbarcarvi o imbarcarvi merce deponibile; riduzione di 24 pfennig di Danzica, a tonnellata, sullo zinco e talco sbarcato; le navi immatricolate a Danzica ed addatte a linee regolari godranno il 25 per cento di riduzione sui diritti predetti qualora spediscano per porti europei e mediterranei ed il 30 per cento, se per altri scali; i „tramps" iscritti a Danzica hanno diritto, al quinto arrivo entro un anno solare, ad una riduzione del 5 per cento; all'ottavo arrivo, ad una riduzione del 10 per cento; i diritti sono stati ridotti in misura varia — da 0.25 gulden a 0.60 a tonnellata — per una serie di voci tariffarie; anche infine, i diritti di pilotaggio sono stati notevolmente ridotti: basti dire che la quota massima è stata diminuita da 200 a 175 fiorini per nave. Una nuova tariffa ridotta e stata adottata per le grue a datare dal 10 marzo; una nuova tariffa di deposito a datare dal 7 aprile. Si aggiunga che „le Ferrovie dello Stato Polacche e quel Governo tentano, mediante — rispettivamente — la concessione di tariffe speciali e di diritti di sbarco preferenzionali, di attirare il traffico verso Danzica". Dal primo maggio è entrata in vigore una nuova tariffa che ha apportato notevoli riduzioni nei cosidetti diritti locali di Danzica ed ha abolito i diritti di spinta per il trasporto merci nelle stazioni Danzig - Holm, Danzig— Westerplatte, e sulle linee ferroviarie dell'antico Marine - Kohlenlager nella Danzig - Neufahrwasser—Weichselbahnhof. Sono anche progettate notevoli riduzioni nella tariffa ferroviaria polacca per l'avviamento ai porti. A questo riguardo occorre aggiungere che sono anche sotto esame, in vista di una eventuale revisione, la tariffa ferroviaria di esportazione rumeno - polacca e la tariffa polacco - danubiana, via Bratislava e Komarno. Anche alcune tariffe ferroviarie polacche per l'esportazione saranno ridotte.

ACCORDO FRA LA AMERICAN SCANTIC LINE E LE FERROVIE RUMENE E POLACCHE.

(Umowa między American Scantic Line a kolejami żelaznemi rumuńskiemi i polskiemi).

Fra la American Scantic Line e le ferrovie rumene e polacche è intervenuto un accordo in base al quale, col 1 luglio è entrata in vigore una tariffa diretta per i trasporti merci fra Stati Uniti e Rumenia, via Gdynia.

La nuova tariffa è applicata a tutti i trasporti fra le stazioni rumene ed i seguenti porti dell'Atlantico: New York, Baltimore, Norfolk, Boston, Filadelfia, Portland, via Polonia e quindi — come si è detto — porto di Gdynia.

L'accordo, a quanto si dice, agevolerà l'esportazione di alcuni prodotti rumeni (noci, pelli grezze con pelo, budelle di animali ecc.) che prima, per le difficolta di trasporto, non potevano penetrare nel mercato nord-americano.

CREDITO E FINANZE

SITUAZIONE DELLA BANCA DI POLONIA.

Specifica	Migliaia di złoty							
	31.XII 1929	31.XII 1930	30.XI 1931	31.XII 1931	31.V 1932	29.VI 1932	31.VII 1932	30.VIII 1932
Oro	700 517	562 244	597 662	600 391	554 902	484 325	480 078	477 191
Argento	—	—	—	—	—	—	268 679	270 855
Valute, divise e altri crediti esteri:							211 399	206 336
a) compresi nella copertura	418 577	288 417	84 381	87 995	38 448	46 155	40 190	46 908
b) non compresi nella copertura	107 577	124 268	126 402	125 446	117 201	112 333	105 011	99 928
Monete d'argento e divisionali	159	12 100	31 025	37 030	50 603	49 856	49 083	47 987
Portafoglio di sconto	704 220	672 047	635 971	670 343	637 530	670 986	682 311	657 642
Anticipazioni su titoli	76 947	90 344	114 646	126 053	117 385	124 121	120 700	119 107
Tesoro dello Stato	20 000	—	20 000	20 000	50 000	50 000	70 000	90 000
Biglietti in circolazione	1 340 263	1 328 198	1 210 912	1 218 263	1 102 908	1 105 384	1 089 171	1 081 730
Obbligazioni pagabili immediatamente	467 855	210 322	208 717	213 229	161 066	130 210	155 326	147 167
di cui								
a) conti di giro delle Casse dello Stato	269 125	26 643	33 288	5 609	—	—	—	—
b) altri conti di giro	177 404	162 415	145 770	190 539	2 101	936	984	3 968
c) conto dei fondi statali di credito	2 231	144	859	375	139 689	113 853	135 579	124 536
Conti speciali del Tesoro dello Stato	—	—	—	—	—	—	—	—
Copertura % statutaria	*61,89*	*55,29*	*48,04*	*48,09*	*46,94*	*42,93*	*41,81*	*42,65*

PRESTITI ACCORDATI ALLA POLONIA DALL'ESTERO

e quotati alle Borse mondiali.

Denominazione del prestito	Borsa di	1931		1932		
		mesi				
		VII	VIII	VI	VII	VIII
Prestiti dello Stato		**Corsi in percentuali del valore nominale**				
Il prestito Dillon 1925 all 8% del 1925	N. York	77,9	50,8	46,2	54,5	56,8
Il prestito di stabilizzazione al 7% del 1927	N. York	64,8	48,9	43,1	46,9	49,9
	Londra	69,4	65,9	55,4	65,6	71,1
	Zurigo	62,5	51,0	42,7	46,5	51,7
	Parigi	94,3	59,3	52,3	55,9	—
	Varsavia	69,8	51,4	44,7	47,5	51,4
Il prestito in dollari al 6% del 1920	N. York	65,5	51,1	47,9	51,6	52,9
Il prestito italiano al 7% del 1924	Milano	97,9	94,6	88,0	89,9	90,4
Prestiti di Enti Autarchici:						
Il prestito della Citta di Varsavia al 7% del 1928	N. York	46,9	34,8	31,1	35,6	38,5
Il prestito slesiano al 7% del 1928	N. York	44,6	35,9	29,8	35,1	39,4
		Cifre d'affari in 1000 dollari del valore nominale				
Il prestito all' 8% del 1925		316	696	475	315	99
" " " 7% " 1927		828	1.110	528	344	276
" " " 6% " 1920	N. York	130	117	64	31	32
" della Citta di Varsavia al 7%		274	320	256	186	79
" " Slesiano al 7%		180	188	381	191	49

a) Dati provvisori.

KRONIKA

PRZEMYSŁ I HANDEL

EKSPORT MATERJAŁÓW WYBUCHOWYCH Z POLSKI DO ITALJI

(L'esportazione di esplosivi dalla Polonia in Italia).

Według oficjalnych statystyk italskich, import materjałów wybuchowych z Polski do Italji wyrażał się w ostatnich 3 latach następującemi cyframi:

Proch myśliwski i strzelniczy:

	1929	1930	1931
Waga w kwint.	18	29	11
Wartość w lirach	63.285	93.734	39.467

Spłonki wybuchowe:

	1929	1930	1931
Waga w kwint.	118	84	58
Wartość w lirach	566.848	406.814	220.948

Lonty górnicze:

	1929	1930	1931
Waga w kwint.	395	1300	112
Wartość w lirach	302.872	1.092.730	67.140

Wszelkie inne materjały wybuchowe niewymienione:

	1929	1930	1931
Waga w kwint.	187	131	139
Wartość w lirach	789.666	518.688	529.052

Stawki celne (w lirach za kwintal):

Ad I	poz. 511a	660.—
Ad II	poz. 511b	880.—
Ad III	poz. 513	2.200.—
Ad IV	poz. 515	220.—
Ad V	poz. 512	1.100.—

Uwaga do poz. 511a i 511b: Oprócz cła pobiera się od prochu myśliwskiego, strzelniczego i górniczego, otrzymanego z saletry, siarki i węgla, opłatę od fabrykacji, równającą się odnośnej opłacie, pobieranej również wewnątrz kraju, t. zn. od produktów krajowych, w następującej wysokości:

1) od każdego kg. prochu sproszkowanego (bezkształtnego) lub prochu górniczego Lir. 1.—
2) od każdego kg. innego materjału wybuchowego (t. zn. nie prochu górniczego), używanego w górnictwie Lir. 2.50
3) od każdego kg. prochu myśliwskiego Lir. 4.—
4) od każdego kg. jakiegokowiek innego materjału wybuchowego, myśliwskiego, strzelniczego i t. p. Lir. 8.—

Uwaga do poz. 512: Oprócz cła, pobiera się od tych wyrobów opłatę fabrykacyjną jak przy poz. 511a i 511b punkt 4.

Uwaga do poz. 515: Oprócz cła pobiera się również opłatę za opakowanie. Waga opakowania równa się ⅔ ogólnej wagi, od której pobiera się cło przy poz. 515.

Import amunicji i materjałów wybuchowych do Italji wymaga w myśl obecnie istniejących przepisów zezwolenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Rzymie, do którego zainteresowana strona wnosi podanie (może to być importer italski lub eksporter zagraniczny), podając rodzaj i ilość produktu, który pragnie importować (wzgl. eksportować), punkt graniczny przez który produkt będzie importowany do Italji, imię i nazwisko odbiorcy (a więc importera italskiego) i inne szczegóły techniczne, które uważa za stosowne.

Firmy italskie importujące materjały wybuchowe.

Societa Italiana Esplosivi e Munizioni AULLA (Massa Carrara).

Boschieri e Pellagru Via Artieri 2 BOLOGNA.

Magazzini Munizioni, à Braiona FERRARA.

Società Italiana Prodotti Esplodenti Corso Ivrea 20—2 GENOVA.

Societa Esplodenti Spilamberto SPILAMBERTO (Modena).

Società Esplodenti e Prodotti Chimici via Lanza 88 ROMA.

Azienda Esplodenti Nazionali Affini, Società Anonima, Via Principe Umberto 18 MILANO.

Società Anonima Italiana Consumatori Esplosivi Corso Italia 6 MILANO.

Società Italiana Polveri Esplodenti Via Principe Umberto 27 MILANO.

EKSPORT GRZYBÓW Z POLSKI DO ITALJI

(L'esportazione di funghi dalla Polonia in Italia).

Statystyka italska nie podaje danych importu grzybów solonych i marynowanych. Cyfry te ukryte są pod pozycją „Owoce, jarzyny i warzywa solone, w occie lub oliwie". I-a grupa tej pozycji obejmuje liczby dotyczące oliwek, fasoli, grochu, ogórków i korniszonów, druga grupa, zatytułowana „inne", obejmuje również grzyby solone i marynowane.

Jak jednak wynika ze statystyki polskiej, (Rocznik Handlu Zagranicznego R. P. i W. M. Gdańska za lata 1929, 1930 i 1931, cz. I i II), eksport grzybów solonych i marynowanych do Italji przedstawiał się w ostatnich 3-ch latach następująco:

	1929	1930	1931
Waga w kwintalach	131	394	103
Wartość w złotych	76.000	68.000	21.000

Według pozycji 171 b. Taryfy Celnej italskiej cło na grzyby solone lub marynowane wynosi 73.40 lirów pap. za kwintal.

Ceny rynkowe wahają się od 80 — 100 lirów (waga brutto) za kwintal, o ile towar jest w zwykłem opakowaniu, t. j. w beczkach, w dużych słojach i t. p. Ceny za towar, ułożony w specjalnych małych słoikach, naczyniach i t. p. są o 10—30% wyższe.

Towar musi być przedewszystkiem dobrze wypłókany, kolor jego powinien być żółto - czerwony, w takiej bowiem barwie odpowiada najwięcej wymaganiom rynku italskiego. Importuje się przeważnie w beczkach wagi brutto 150 kg.

Najważniejsze ośrodki handlu znajdują się w Lombardji i w prowincjach weneckich.

Importem grzybów interesują się następujące firmy:

SEVER & Co. Via Macchiavelli 20. Trieste.

PITZ GUGLIELMO Via Milano 29 Trieste.

GRIONI A. Punto Franco Vitt. Em. III. Trieste.

ARRIGONI G. & Co. Soc. An. Prodotti Alimentari Via R. Manna 23 Trieste.

L. ROCCA & Figlio, Morbegno.

GIOVANNI GHISLANZONI Morbegno

CIRIO S. A. Via Pietrasanta 12 Milano

INDUSTRIA ITALIANA DELLE CONSERVE ALIMENTARI via de Marchi Gerini 10 Milano.

SOCIETA ANONIMA MERIDIONALE CONSERVE ALIMENTARI „TURRIS" via Cusani 4. Milano.

COMPAGNIA AGRICOLA ITALIANA, S. A. via Governolo 24. Torino.

SOCIETA TORINESE INDUSTRIE ALIMENTARI Doks Dora & Comp. Torino.

E. PRETTO S. A. via Soltoripa 7 — 4 Genova.

CONSERVIFICI DELL'ANTICA SOCIETA GENERALE FRANCESE DI CONSERVE ALIMENTARI via Mazzini 4 Trieste.

OGRANICZENIA DEWIZOWE W ITALJI.

(Limitazioni delle divise in Italia).

Ogłoszono dekret, w myśl którego importerzy nie mogą przekazywać walut do Niemiec i Jugosławji i obowiązani są odstępować je eksporterom italskim. W wypadku wyrównania w tej drodze należności eksporterów, udzielane będzie pozwolenie na przekazanie 25% (Niemcy) lub 10% sumy.

JAJA POLSKIE NA RYNKU ITALSKIM.

(Uova polacche sul mercato italiano).

W r. bież. przywóz jaj polskich do Italji wykazuje duży wzrost w porównaniu z latami poprzedniemi. Głównemi ośrodkami handlu jaj polskich są Medjolan i Genua. Na rynkach tych towar polski posiada swoich stałych odbiorców których ilość, zwłaszcza w Genui, ostatnio bardzo się powiększyła. W ogólnym imporcie jaj do Italji, Polska zajmuje trzecie miejsce po Jugosławji i Turcji. Dostawy z Polski na wspomniane rynki stanowiły ostatnio około 60% całego przywozu jaj. Towar polski cieszy się dobrą opinją, zwłaszcza na rynku genueńskim, gdzie mała i średnia wielkość polskich jaj odpowiada wymaganiom miejscowym w przeciwieństwie do rynku medjolańskiego, gdzie poszukiwane są raczej jaja duże.

OBROTY HANDLOWE POLSKO - ITALSKIE.

(Scambi commerciali polacco-italiani).

Według statystyki italskiej przywóz do Italji z Polski wynosił w I-em półroczu rb. 46.047 tys. lirów, a wywóz z Italji do Polski 50.275.000 lirów. Obroty handlowe polsko-italskie wykazały w tym okresie saldo pasywne dla Polski w wysokości 4.228 tys. lirów. Najważniejsze towary przywiezione do Italji z Polski w I-em półroczu rb były następujące: konie 334 szt., wartości 188 tys. lirów, bydło 94 szt., wartości 139 tys. lirów, kury — 776 tys. lirów, jaja 17.675 tys. lirów, warzywa suszone 4.462 tys. lirów, węgiel i koks 13.103 tys. lirów, drzewo — 503 tys. lirów, benzyna— 244 tys. lirów, parafina 94 tys. lirów, produkty chemiczne nieorganiczne 9 tys. lirów, nasiona nieoleiste 1.539 tys. lirów i inne.

PODWYŻKA CŁA NA MASŁO W ITALJI.

(Aumento del dazio sul burro in Italia).

Dekretem z dnia 29 lutego 1932 zostało podwyższone cło na masło w Italji, a mianowicie podniesiono stawkę celną oraz zwiększono równocześnie współczynnik podwyżki.

Cło italskie na masło kalkuluje się następująco: masło z mleka świeżego od 100 kg.: 1. cło wg. pozycji 29 lit. „a" Lirów 100 : 100 × 2,5 koeficjent zwyżki L. 350; 2. 15% ad valorem, przyjmując wartość 1 kg. L. 10,— L. 150; 3. opłata statystyczna L. 0,30; 4. znaczek stemplowy na pokwitowaniu opłacenia cła L. 1,00. Razem L. 501,30.

Cło od masła sporządzonego z mleka zbieranego oraz solonego wynosi lirów 105 — 105 × 2.6 współczynnik podwyżki oraz 15% opłata ad valorem w myśl poz. 29 punkt „B" italskiej taryfy celnej.

Nowe cło posiada charakter prohibicyjny. Godzi ono poważnie w interesy eksportu masła polskiego, które wykazało znaczną ekspansję na rynku italskim, dzięki czemu Polska, która jeszcze w ro-

USTAWODAWSTWO CELNE

ZMIANA STAWEK CELNYCH NA BYDŁO ORAZ PRODUKTY SPOŻYWCZE.

(Modificazioni alle tariffe doganali del bestiame e dei prodotti alimentari)

Niezmiernie doniosłe zmiany dokonane zostały w italskiej taryfie celnej. Zainteresują one szczególnie polskich eksporterów bydła oraz produktów spożywczych.

Zmiany te, obowiązujące od dnia 1-go września r. b., zostały wymienione w Król. Rozporządzeniu — Ustawie z dn. 15 sierpnia 1932 — X n. 1032, ogłoszonem w Gazecie Urzędowej N. 202 z dn. 1.IX.1932.

NAZWA TOWARU	Cło poprzednie		Cło obecne	
	autonomiczne	konwencyjne	autonomiczne	konwencyjne
	od sztuki			
Konie:				
ogiery, miary 1.40 m. i mniej do kłębów .	1.101	550	2.300	—
ogiery wys. 1.30 m. i mniej do kłębów .	—	550	—	550
inne konie, w tem źrebaki i klacze niezależnie od wzrostu .	825	275	1.800	700
inne konie wysokości 1.30 i mniej od kłębów				
a) wałachy	—	147	—	147
b) klacze	—	—	—	294
c) muły	128.50	91.70	200	91.70
d) woły	110.—	55.—	800	350.—
e) woły o wadze 240 kg. i mniej, przeznaczone na rzeź pod nadzorem cel.	—	36.70	—	36.70
f) byki	110.—	55.—	800	340 —
g) bawoły	—	36.70	—	110.—
h) krowy o wadze 200 kg. i mniej przeznaczone na rzeź pod nadzor. cel.	—	29.40	—	29.40
i) krowy rasy szwajcarskiej przeznaczone do rozpłodu	—	—	—	51.40
j) jałówki i byczki	—	—	—	36.70
l) cielęta	73.40	36.70	575	—
ł) cielęta ciężkiej wagi ponad 150 kg.	—	—	—	200.—
m) poniżej 150 kg. .	—	—	—	120.—
n) świnie o wadze poniżej 20 kg. . .	—	16.50	139	—
o) powyżej 20 kg. .	55	36.70	345	—
p) " " " aż do 100 "	—	—	—	110.—

ku 1929, jako importer nie wchodziła w rachubę, zdołała w 1931 r. zająć drugie miejsce po Argentynie, zwiększając zarazem przeszło dwukrotnie swój eksport w porównaniu z rokiem 1930.

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA W TRYJEŚCIE.

(Riunione Adriatica di Sicurtà a Trieste).

Ze sprawozdania Zarządu Towarzystwa za 93 rok działalności wynika, że pomimo pogłębiającego się coraz bardziej kryzysu gospodarczego, co znalazło szczególnie dobitny wyraz w odstąpieniu Anglji i całego szeregu innych państw od parytetu złota. — „Riunione" zdołała utrzymać dawny poziom i zakres swej działalności. Rozwój interesu ilustrują następujące dane cyfrowe:

W dziale życiowym przyjęto nowych ubezpieczeń na sumę 1.011.000.000.— lir it. Stan ubezpieczeń w tym dziale wyraża się przy zamknięciu roku sprawozdawczego cyfrą 4.298.000.000.— lir. it.

W działach rzeczowych zbiór składek wynosi w dziale ogniowym 174.203.777.— Lir. it., w dziale transportowym 22.969.784.— Lir. it., w dziale gradowym, kradzieżowym i innych pobocznych 54.898.916.— Lir. it.

Zachowując w pełni ostrożną dotację swych rezerw technicznych i swoją siłę finansową, wypłaciło Towarzystwo swym akcjonarjuszom tę samą dywidendę, co w ubiegłym roku i powiększyło swe kapitały gwarancyjne o 65.488.124,74 lir. it.; tak, że kapitały Towarzystwa i różne rezerwy wynoszą z końcem roku sprawozdawczego: 826.848.297,38 lir. it.

WYSTAWY I TARGI

Z MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWY PIEKARSKIEJ W ITALJI.

(Esposizione internazionale del Pane in Italia).

Rzemiosło piekarskie w Italji wykazuje w roku bież. nadzwyczajną ruchliwość, pociągając swym przykładem wszystkie kraje europejskie, a nawet pozaeuropejskie. Wyrazem wzmożonego ruchu w piekarstwie italskiem i wogóle europejskiem był ostatnio: Międzynarodowy Kongres Techniczny Piekarstwa, który odbył się w Rzymie w dniach od 23 do 25 czerwca r. b., w którym wziął udział cały szereg państw. W liczbie tych państw znajdowała się Polska, której delegacja składała się z 15 członków. W skład delegacji wchodzili m. in.: Prezes K. Wendt z Warszawy, Wiceprezes L. Kopydłowski z Poznania, Syndyk A. Zabęski jako delegaci Centralnego Związku Cechów Piekarskich. Z poszczególnych wojewódzkich organizacyj przybyli: T. Kozłowski z Krakowa, S. Stypiński z Poznania, O. Langhof z Łodzi. Ze Śląska wzięli udział: A. Kmiotek, A. Sadłowski i L. Potyka.

W dniach 19—30 czerwca r. b. odbywała się w Rzymie Międzynarodowa Wystawa gatunków chleba, w której Polska wzięła również wydatny udział. Eksponaty nadesłały miasta: Lwów, Łódź, Kraków i Warszawa. Stoisko przedstawiało się okazale i interesująco, tak że b. italski Minister Przemysłu i Handlu G. Bottai, który wystawę otworzył, przez kilka minut zatrzymał się przy niem i wyraził zadowolenie i uznanie dla przedstawicieli piekarstwa polskiego, że wzięli tak wydatny udział w wystawie.

Otwarcia wystawy dokonał b. Minister Przemysłu i Handlu G. Bottai, w obecności Ministra Rolnictwa, przedstawicieli władz państwowych italskich i obcych.

Wystawa zawierała literaturę piekarską i młynarską około 20-tu państw oraz próbki chleba, nadesłane przez przeszło 100 krajów.

Obfitością nadesłanych eksponatów i opracowaniem ich wysunęły się na pierwsze miejsce Niemcy, Austrja, Anglja, Szwajcarja, Francja, Belgja, Czechosłowacja.

W dalszym ciągu zwracały uwagę pieczywa Holandji, Polski, Rumunji, Szwecji, Norwegji, Bułgarji, Estonji, Łotwy, Litwy, i S. S. R., oraz państw pozaeuropejskich.

Italja wprost oszałamia obfitością form, gatunków i rysunków. W państwie tem przeważa pieczywo pszenne, wyroby z mąki żytniej są rzadkością.

Pieczywo polskie zwracało powszechną uwagę. Umieszczone wśród państw wschodnich, jakością i rozmaitością gatunków w niczem nie ustępowało pieczywu innych państw środkowo - europejskich.

NAZWA TOWARU	Cło poprzednie		Cło obecne	
	autonomiczne	konwencyjne	autonomiczne	konwencyjne
	od kwintala			
Drób	55	16,35	250	120,—
Zwierzęta bite:				
drób	36,70	—	400	170
mięso nieobrobione (za wyjątkiem drobiu, dziczyzny, gołębi, królików:)				
a) świeże i chłodzone	27,50	27,50	200	140
b) mrożone . .	b. cła	b. cła	200	140
c) mięso obrabiane .				
1. gotowane . .	66,10	—	345	—
2. solone, wędzone i przyrządzone w inny sposób:				
a) szynki . .	91,70	—	400	280
b) inne . . .	55	—	300	240
c) salami typu rumuńskie- [illegible] „Sibiu" . .	—	55	—	240
Jaja kurze	b. cła	b. cła	250	145
Żółtka jaj suszone lub płynne . . .	„	—	345	—
Tłuszcz zwierzęcy (łój):				
a) spożywczy . . .	55	—	—	230
b) wieprzowy (sadło)	29,40	—	200	150
c) słonina	44	—	250	180
Tłuszcze osobno niewymienione:				
a) zwierzęce do spożycia	110	—	230	—

ZMIANA STAWEK CELNYCH NA DRZEWO DO WYROBU DYKT KLEJONYCH ORAZ ŻUŻLI CYNKOWYCH, PRZEZNACZONYCH DO WYROBU TLENKU CYNKU.

(Modificazione del regime doganale del legname destinato alla produzione del legno a compensazione e delle scorie di zinco destinate alla produzione dell'ossido di zinco).

Król. Rozporządzeniem — Ustawą z dn. 19 sierpnia 1932, Nr. 1034, (Gazzetta Ufficiale z 1 września 1932), która weszła w życie w dniu jej ogłoszenia, uległo zmianie cło na drzewo do wyrobu dykt klejonych.

Ponadto zostały zwolnione od cła żużle, popioły, i inne produkty pochodne, zawierające cynk w proporcji od 80% wzwyż, przeznaczone dla produkcji tlenku cynku.

KREDYT I FINANSE

Banki emisyjne (od 1. VI. 1926 Banca d'Italia)
w miljonach lirów

Koniec roku lub miesiąca	Obieg [illegible]	Wskaźnik 31.XII.26-100	Pokrycie: Złoto	Pokrycie: Waluty	Pokrycie: Ogółem	Stosunek procentowy pokrycia do obiegu	Portfel weksli krajowych	Pożyczki	Rachunek otwarty	Władze na rach. otw. oproc.
1928	17 456.4	100.—	5 051.9	6 018.9	11 070.8	63.4	3 720.3	1 781.9	716.1	1 525.2
1929	16 854.3	96.6	5 190.1	5 151.2	10 341.3	61 4	4 318.7	1 802.2	602.8	1 082.1
1930	15 680.5	89.8	5 296.8	4 327.5	9 624.3	61.4	3 946.0	1 661.7	700.8	1 420.4
1931	14 294.8	81.9	5 626.3	2 170.2	7 796.5	54.5	4 598.1	1 066.6	444.7	1 325.6
1930	15 680.5	89.8	5 296.8	4 327.5	9 624.2	61.4	3 946.0	1 661.7	700.6	1 420.4
1931 styczeń	15 012.3	87.1	5 298.8	4 038.2	9 337.0	61.4	3 860.3	1 174.1	423.1	1 809.0
„ luty	15 129.4	86.7	5 305.8	4 036.6	9 342.4	61.7	3 651.1	1 442.1	351.1	1 986.4
„ marzec	15 034 1	86.1	5 310.5	4 100.2	9 410.7	62.6	3 147.8	1 223.3	403.8	1 971.2
„ kwiecień	14 880.8	85.3	5 312.7	4 149.6	9 462.3	63.6	2 754.7	1 270.0	419.5	1 233.0
„ maj	14 772.3	84.3	5 318.2	4 058.4	9 376.6	63.7	2 749.4	1 183.7	319.4	1 334.6
„ czerwiec	14 683.2	84.1	5 368 0	3 923.3	9 291.3	63.3	3 100.5	1 568.7	482.0	1 022 5
„ lipiec	14 678.4	84.1	5 372.0	3 544.7	8 916.7	60.7	3 265.9	1 122.5	408.3	1 549.6
„ sierpień	14 645.4	83 9	5 373.3	3 464.7	8 838.4	60.3	3 270.0	1 178.2	399.6	1 197.2
„ wrzesień	14 481.0	83. —	5 445.4	2 937.0	8 382.4	57.9	3 374.3	1 464.1	424.3	1 189.5
„ październik	14 441.3	82 7	5 569.9	2 551.2	8 121.1	56.2	3 710.4	1 540.7	334.7	1 115.1
„ listopad	14 254.4	81.7	5 626.0	2 361.0	7 987.0	56.0	3 927.1	1 182.0	364.7	1 545.5
„ grudzień	14 294.8	81.9	5 626.3	2 170.2	7 796 5	54.5	4 598.1	1 066.6	444.7	1 325.6
1932 styczeń	13 971 0	80.—	5 626.3	1 935.0	7 561.3	54.1	4 356.7	953.9	346.7	1 702.4
„ luty	13 938.5	79 8	5 627.4	1 724 8	7 351.2	52.7	4 627.9	1 126.6	413.1	1 290.2
„ marzec	13 871.6	79.5	5 627.0	1 533.9	7 161.5	51.6	4 618.0	1 020.0	376.4	1 026.5
„ kwiecień	13 374.9	76 6	5 630.2	1 483.5	7 112 7	53.2	4 753.8	1 090.7	375.2	997.9
„ maj	13 136.8	75.3	5 650.2	1 436.1	7 086.3	53.9	5 468.0	1 351.3	354.8	916.8
„ czerwiec	13 034 8	75.4	5 663.8	1 419.7	7 083.5	54.3	4 866 3	1 531.4	410.6	978.1
„ lipiec	13 492.4	78.0	5 700 4	1 390.3	7 090.7	52.6	4 818.7	818.9	395.6	1 008.9
„ sierpień	13 382.1	77.4	5 750.1	1 393.4	7 143.5	53.4	4 701.5	1 207.0	365.8	979.5

Od 15 czerwca do 15 lipca r. b. odbywała się w Bolonji Międzynarodowa Wystawa Maszyn i Urządzeń Piekarskich oraz Wystawa Narodowa Maszyn i Urządzeń do Przygotowywania Środków Spożywczych. Przedstawiała się ona bardzo interesująco, gdyż obejmowała obfity dział zagraniczny i grupowała cały przemysł italski wytwarzający maszyny dla piekarzy, cukierników i fabrykantów makaronu.

Eksponaty naogół trzymają się ogólnie wprowadzonych u nas typów maszyn i pieców. Ciekawe są typy pieców izolowanych blachą, elektrycznych i niektórych ulepszonych maszyn rogalikowych i wypieku do bułek „warszawianek".

W wystawie wzięło udział około 100 wystawców.

ZNIŻKA STOPY PROCENTOWEJ OD WKŁADÓW W ITALJI.

(Riduzione del tasso percentuale sui depositi in Italia).

Wszystkie banki italskie obniżyły odsetki od zdeponowanej w ich kasach gotówki do 2% rocznie. Od gotówki zdeponowanej z trzechmiesięcznem wypowiedzeniem, odsetki zredukowano do 4%.

Zarządzenie to wydane zostało na życzenie rządu italskiego, który spodziewa się, iż uda mu się w ten sposób skłonić publiczność do lokowania oszczędności w akcjach przemysłowych lub papierach państwowych.

Notowania średnie walut na giełdach italskich

Data	Francja	Szwajcarja	Londyn	Berlin	Nowy York	Polska
Średnio 1925	119.72	484.92	121.15	5.99	25.09	—
„ 1926	83.43	500.72	125.87	6.18	25.93	—
„ 1927	76.96	377.48	95.28	4.66	19.61	—
„ 1928	74.60	[illegible]	92.56	4 54	19.02	—
„ 1929	74.73	367.84	92.67	4,56	19.10	214
Październik 1930	74.94	370.95	92.81	4 54	19.09	214
Listopad	75.04	371.18	92.78	4.55	19.09	214
Grudzień	75.01	370.45	92.72	4.55	19.09	214
Styczeń 1931	74.89	369.87	92.74	4 55	19.10	214
Luty	74-87	368.58	92.80	4.54	19.10	214
Marzec	74.71	367.39	92.74	4.54	19.09	214
Kwiecień	74.68	367.81	92,81	4.55	19.09	214
Maj	74.71	368.43	92 91	4.55	19.10	214
Czerwiec	74.79	370.56	92.93	4.53	19.10	214
Lipiec	74.45	371.52	92.87	4.49	19.11	214
Sierpień	74.91	372.36	92.89	4.54	19.11	214
Wrzesień	76.22	389.07	89.27	4.55	18.25	214
Październik	76.43	380.66	75.52	4 51	19.22	214
Listopad	76.24	378.66	72.367	4.59	19.259	220
Grudzień	76.75	381 31	66.143	—	19.438	220
Styczeń 1932	77.86	[illegible]	66.05	4.73	19.66	215
Luty	76.20	377.06	66.85	4.60	19.27	215
Marzec	76.19	373.92	70.08	4.61	19.27	215
Kwiecień	76.71	377.76	73.05	4.63	19.37	215
Maj	76.69	379.76	71.416	4.64	19.39	215
Czerwiec	76.91	381.32	71.38	4.64	19.49	215
Lipiec	76 86	381.71	69.72	4.66	19.56	217
Sierpień	76.66	380.11	68.13	4.66	19.54	217

Parytet: 1 fr. szw. = 3.622127 lir. it., 1 złoty = 2.131442 lir. it., 1 f. szt. = 91.046542 lir. it., 1 dol. St. Zj. = 19.00019 lir. it., 1 mk. niem. = 4.625095 lir. it.

CENY

Wskaźniki cen hurtowych

(podług notowań Prowincjonalnej Rady Gospodarczej w Medjolanie)
(podstawa 1913 = 100)

Lata i miesiące		Według rodzaju obróbki				Według rodzaju handlu			
		Surowce przemysłowe	wyroby półobrobione	wyroby gotowe	artykuły rolnicze krajowe	wyroby krajowe	artykuły przywozowe	artykuły wywozowe	wskaźnik ogólny
Liczba towarów		26	52	12	26	83	48	23	125
Średnio	1928					517.15	550.58	496.88	526.67
	1929	490.20	449.21	512.18	530.72	484.59	506.06	479.62	491.36
	1930	464.19	449.92	513.92	508.76	475.12	491.75	452.84	480.69
	1929	383.51	403.70	439.92	413.39	406.88	424.39	356.10	411.04
Listopad	1930	343.36	377.97	433.18	373.77	377.01	[illegible]	327.71	379.03
Grudzień	1931	336.37	371.46	414.80	356.88	365.65	382.65	314.73	368.63
Styczeń	„	331.45	365.03	408.13	347.90	358.01	377.97	308.26	361.86
Luty	„	328.79	360.51	407.40	343.75	35[illegible].24	375.64	303.84	357.92
Marzec	„	328.47	357.08	406.16	345.90	350,89	374 80	302.46	356.18
Kwiecień	„	317.91	352.49	404.28	356.36	349.77	367 77	298.24	353.10
Maj	„	306.76	345.28	403.20	357.20	345.76	359.14	290.17	347.16
Czerwiec	„	298.41	338.37	395 85	348.32	337.94	351.92	282.65	339.33
Lipiec	„	301.95	340.47	385.92	337.05	333.64	353.64	283.17	337.43
Sierpień	„	291.27	336.53	383.60	330.21	329.51	345.31	280.74	331.42
Wrzesień	„	286.48	333.98	387.48	334.23	330 15	341.82	281.98	330.33
Październik	„	280.68	332.96	388.58	337.20	329.65	341.12	283.17	329 85
Listopad	„	281.35	331.14	386.56	336.84	328.99	340.55	[illegible]	328.74
Grudzień	„	273.50	328.10	379.09	342.35	326.68	336.16	274.15	325.54
Styczeń	1932	273.47	426.48	371.50	350.71	326.40	337.96	266.24	335.92
Luty	„	272.28	323.37	365.48	349.57	323.92	335.04	261.77	323.49
Marzec	„	[illegible]	319.60	373.00	351.62	322.87	332.65	261.37	322.14
Kwiecień	„	261.45	313.11	371.59	361.18	320.85	326.86	251.32	789.12
Maj	„	252.44	305.80	362.05	359.91	315.14	319.35	243.44	312.54
Czerwiec	„	243.57	301.62	353 40	345.69	306.23	312.25	233.48	304.22
Lipiec	„	243.39	336.48	352.32	328.78	299.90	311.55	229.71	299.93
Sierpień	„	252.91	296.12	351.82	322.08	298.13	314.16	233.10	300.06

TURYSTYKA

STATYSTYKA TURYSTYCZNA W ITALJI.

(Dati statistici sul turismo in Italia).

Statystyka turystyczna w Italji prowadzona jest niezmiernie drobiazgowo. Nawet małe wioski, nie mówiąc już o biurach podróży, organizacjach hotelarzy itp., prowadzą dokładne zapisy przybywających turystów wedle narodowości, przyczem notują także wszelkie żale i pochwały na podstawie usłyszanych zażaleń i pochwał przybyłych turystów. W ten sposób starają się możliwie idealnie iść na rękę przybyszom.

Jak dokładną statystykę prowadzi się w tym względzie, świadczą ogłoszone dane syndykatu hotelarzy, na podstawie zebranych dat z prowincji, że w r. 1931 przybyło z Francji tylko więcej turystów niż w r. 1930, zaś z innych krajów o 40 proc. mniej, mianowicie z Anglji o 10 proc., z Niemiec o 12 proc., z południowej Ameryki o 11 proc., a nawet co do obywateli italskich — z kraju — zanotowano mniej o 10 proc.

Według danych statystycznych italskich kolei państwowych, w r. 1931 liczba cudzoziemców, przybyłych do Italji przez graniczne węzły kolejowe, wynosiła 919.484 osoby, z czego przez granicę italsko-szwajcarską 320.000, a przez granicę italsko-francuską 135.000 osób.

KRONIKA KULTURALNA

NOWY UNIWERSYTET RZYMSKI.

(La nuova Università di Roma).

Niejednokrotnie podnoszono, że wiele przedsięwziąć obecnego regimu italskiego nosi charakter raczej pokazowy, niż utylitarny. Ale niepodobna uczynić tego zarzutu powziętej niedawno w Rzymie decyzji przeniesienia uniwersytetu Wiecznego Miasta do nowych budynków godnych tej wysokiej instytucji. Odpowiednie postanowienie, zadekretowane jeszcze w listopadzie 1930 r. przeszło obecnie w formie ustawy przez obie Izby i będzie wkrótce wprowadzone w życie. W dniu narodzin Rzymu w kwietniu 1935 r. wszystko ma być gotowe i uniwersytet przeprowadzi się ze swej pierwotnej siedziby, ufundowanej przez papieża Bonifacego VIII w r. 1303, jako „Studio di Roma", do współczesnej obszernej Città Universitaria, która wzniesiona będzie dookoła polikliniki Humberta I. Znajduje się ona na skraju Rzymu, koło drogi do Tivoli.

Cały kompleks budynków ma kosztować 35 miljonów zł., z których 7 milj. mają dać różne instytucje lokalne, a resztę skarb italski. Wielka ta suma odpowiada jednak pomocy, jaką uniwersytet normalnie od rządu otrzymuje. Subsydjum roczne wynosi 2½ milj. zł. prócz tego 100.000 zł. daje miasto i inne korporacje i około 500 zł. wpływa jako czesne od każdego studenta.

Kwestja godnego pomieszczenia uniwersytetu rzymskiego czeka na rozwiązanie już od r. 1870. Gdy Rzym stał się stolicą Italji zjednoczonej, miał uniwersytet około 1000 studentów, pracujących wraz z profesorami w zupełnie nieodpowiednich warunkach i pomieszczeniach. Zarodkiem budynków był pałac „Sapienza", rozpoczęty podług rysunków Michała Anioła i zakończony przez Borromini'ego. Ale wykładano w nim bardzo niewiele przedmiotów, a pracowni naukowych nie miał on żadnych, choć listę profesorów upiększały nabwiska takie jak Andrea Cesalpino i Benedetto Castelli, uczeń Galileusza i nauczyciel Torricelli'ego. Wraz z wstąpieniem do Rzymu wojsk jenerała Cadorna nowe życie wstąpiło do starych uczelni. Studenci ściągali z całej Italji do nowej stolicy państwa i liczba ich doszła do 9.000, w tem 3.000 „fuori corpo", t. j. studentów, którzy zakończyli studja normalne i pracują naukowo lub przygotowują rozprawy. Jako ilustrację do „kwestji kobiecej" w Italji warto nadmienić, iż liczba studentek wynosi zaledwie 6½%; jednak jest także kilka kobiet-wykładowców.

NOWA KSIĄŻKA D'ANNUNZIA.

(Un nuovo libro di d'Annunzio).

„Italia Letteraria" zapowiada ukazanie się nowej pracy d'Annunzia i wymienia nakładcę: Calmann-Levy w Paryżu. Rzecz została napisana po francusku i nosi tytuł: „Endosme, ou le Banquet des Phololo gastres".

NIEZWYKLE CENNE ODKRYCIA ARCHEOLOGICZNE W ITALJI.

(Preziosissime scoperte archeologiche in Italia).

Koło miejscowości Angelo dokonano w czasie prac archeologicznych niezwykle cennych wykopalisk.

Znaleziono tam mianowicie szereg przedmiotów, pochodzących z XIII wieku przed Chrystusem. Wśród tych przedmiotów znajdują się dwie niezwykle ciekawe wazy, jedna z terakoty, druga z bronzu, które przedstawiają wysoką wartość.

ODNALEZIENIE LISTÓW I RĘKOPISÓW MAZZINIEGO.

(Lettere e manoscritti di Mazzini).

W jednej z bibljotek rzymskich przypadkiem odnaleziono cały szereg dokumentów, rękopisów i listów znanego garibaldczyka i karbonarjusza Józefa Mazziniego, z okresu Rzeczypospolitej Rzymskiej 1849 r. Dokumenty te i listy zostaną wydane w osobnym tomie jeszcze w ciągu roku bież.

Notowania ważniejszych akcyj
na giełdach: w Medjolanie, Turynie, Genui, Rzymie i Tryjeście
(podług danych Centralnego Instytutu Statystycznego)

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Kapitał (w miljard.)	Wartość nominalna (w lir.)	Ilość akcyj (w miljard.)	Przeciętne kursy (w lirach)														
				Grudzień 1930	1931 Kwiecień	Maj	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	1932 Styczeń	Marzec	Kwiecień	Maj	Lipiec	Sierpień
Banca d'Italia . . .	240	800	300	1658	1560	1555	1547	1546	1431	1404	0	1391	1439	1473	1362	1621	1338	1454
Banca Commerciale	700	500	1400	1407	1302	1300	1302	1301	1302	1301	1301	1187	1110	1042	1034	1036	1031	1039
Credito Italiano	400	500	800	749	700	700	701	701	700	700	701	700	701	682	670	670	670	671
Ferrovie Mediterranee	90	350	258	527	463	412	385	378	325	309	313	309	327	365	288	270	253	305
Ferrovie Meridionali .	189,6	500	579	887	883	797	798	787	703	699	632	616	595	626	562	489	481	531
Navigazione Generale Italiana	600	500	1900	494	322	317	293	277	264	259	249	257	224	210	183	134	92	156
Cosulich	250	200	1250	87	80	78	76	76	72	68	66	63	42	39	24	16	21	29
Cotonificio Turati . . .	32	200	160	396	258	222	228	208	208	184	174	166	208	226	172	146	148	168
Cotonificio Val d'Olona .	18	200	50	310	290	260	230	230	220	184	184	160	110	126	70	66	71	75
Cotonificio Valle Seriana .	12	250	48	320	200	160	78	100	100	100	96	70	50	52	50	48	40	40
Manufattura Rossari e Vorzi	25	250	100	500	442	400	370	350	338	340	318	[illegible]	290	310	264	272	218	258
S. N. I. A. Viscosa . .	1000	150	6666	40	35	36	34	31	30	29	32	33	33	156	138	111	112	127
Cascami Seta	63	300	210	480	446	410	388	380	374	350	314	310	328	326	04	264	224	280
Lanificio di Gavardo .	8	200	40	670	632	640	720	700	650	650	630	618	615	670	680	680	662	625
Terni (elettr. e industr.)	600,7	400	1502	383	350	347	352	353	309	307	[illegible]	252	238	215	171	150	119	155
Montecatini	500	100	5000	194	165	149	150	150	142	134	122	102	120	123	90	83	86	100
Iva	150	200	750	214	190	183	173	167	144	134	119	110	112	100	[illegible]	84	76	[illegible]
Metallurgica Italiana . .	60	100	600	170	159	150	151	150	145	144	145	136	140	145	139	125	115	129
Breda	100	250	400	87	56	41	43	44	30	26	26	24	24	28	29	25	14	18
Fiat	400	200	2000	283	217	209	191	187	178	159	136	128	148	140	124	109	124	.147
Edison	712,5	375	1900	653	598	545	545	540	520	513	452	430					396	437
Italiana Industria Zucchero													479	484	401	377		
indigeno	40	200	200	795	707	676	678	670	617	622	636	631	647	739	655	637	654	722
Ligure-Lombarda Raffineria Zuccheri	75	200	375	870	726	684	700	702	655	667	643	642	730	831	683	387	430	471
Eridania	45	150	300	370	200	248	256	259	249	245	246	242	272	246	246	223	218	249
Romana Beni Stabili .	80	200	400	476	488	468	479	477	493	493	503	540	580	593	191	193	193	196

ZGON PRZYRODNIKA ITALSKIEGO.

(La morte di uno scienziato italiano).

We Florencji zakończył życie wybitny przyrodnik florencki, Eljasz Modigliani, ur. w r. 1860.

Modigliani dokonał całego szeregu podróży eksploracyjnych i był pierwszym uczonym, który opisał wyspę Engano z grupy wysp Sundajskich.

ZAKOŃCZENIE PRAC NA JEZIORZE NEMI.

(Chiusura dei lavori sul lago di Nemi).

W październiku r. b. ma być zakończona zupełnie praca nad wydobyciem z dna jeziora Nemi szczątków dwóch słynnych galer Kaliguli i zabezpieczeniem ich na przyszłość.

Jak wiadomo, dla dokonania tego rząd italski podjął się trudnego zadania wypompowania wody z jeziora.

Obok szopy, w której umieszczono już pierwszą, większą z wydobytych galer, budowana jest nowa dla zabezpieczenia w niej od wpływów atmosferycznych i drugiej galery.

Jednocześnie oczyszczany jest grunt pod budowę równi pochyłej, po której ta druga galera ma być wciągnięta do szopy.

Galerę tę oswobodzono już z grubej, twardej warstwy szlamu, który okrywał ją, jak pancerz.

Dzięki temu pancerzowi, druga galera przechowała się lepiej, niż pierwsza, którą w ciągu stuleci uszkodziły mocno siekiery nurków, poszukujących skarbów w zatopionych zabytkach starorzymskich.

ITALSKA MODA KOBIECA.

(Moda femminile italiana).

W Turynie powstaje subsydjowany przez władze italskie, instytut mód, mający na celu stworzenie italskiej mody kobiecej i uniezależnienie się w ten sposób od mód paryskich.

Według zatwierdzonego przez rząd italski programu tego instytutu, w celu propagowania mód italskich mają się odbywać corocznie w Turynie dwie wystawy mód kobiecych.

Inicjatorzy tego projektu spodziewają się, że wystawy powyższe zainteresują nietylko italski świat kobiecy, ale także płeć piękną innych krajów.

FILM ZAKOPIAŃSKI NA WYSTAWIE WENECKIEJ.

(Un film di Zakopane (monti di Tatra) all'Esposizione di Venezia).

Na wystawie sztuki kinematograficznej w Wenecji wygłosił przemówienie w imieniu Polski p. Ryszard Ordyński, dając obraz kinematografji polskiej i zapowiadając jednocześnie wyświetlenie przywiezionego do Wenecji filmu polskiego wykonanego przez A. Krzeptowskiego wg. scenarjusza Rafała Malczewskiego na tle polskich gór.

Na wystawie tej nastąpiło wyświetlenie filmu zakopiańskiego pt. „Biały ślad". Zgromadzona publiczność, wśród której znajdowało się wielu wybitnych przedstawicieli świata artystycznego i przedstawicieli sfer rządowych italskich, przyjęła ten pokaz z dużem zainteresowaniem. Piękne zdjęcia Tatr, wykonane aparatem ręcznym, obrazy śnieżne, niezwykłe efekty na tle zręcznie wyzyskanego folkloru wywoływały od czasu do czasu okrzyki zachwytu.

Przedstawienie filmów, wśród których były obrazy amerykańskie, francuskie, niemieckie, sowieckie i in., odbywało się na tarasie hotelu „Excelsior" na Lido na wolnym powietrzu. W pokazie wziął również udział A. Milstein, radca ambasady polskiej w Paryżu wraz z małżonką.

DAR D'ANNUNZIA.

(Un dono di Gabriele d'Annunzio).

Gabrjel d'Annunzio ofiarował cenny obraz Guerciniego, przedstawiający św. Franciszka z Assyżu, do nowego kościoła wznoszonego ze składek wiernych w Pescarze.

ITALJA

„Świat jest wielki, a jego prawdziwym władcą — podróżnik" — pisał pewnego razu Gustaw Flaubert, który, jak wiadomo, wiele lubił podróżować. Lecz któryż kraj bardziej, niż Italja, jest w stanie zaspokoić to pragnienie zmiany miejsca, które stało się jedną z największych potrzeb współczesnego człowieka? Piękno krajobrazu górskiego i morskiego, łagodność klimatu, miasta, którym sztuka i historja nadały wdzięk niewysłowiony, miasteczka i osady, w których spokojne życie płynie wśród pełnych chwały wspomnień — taką jest Italja. Takiem jest jej piękno i tradycje, jakie obficie odsłaniają się przed każdym, kto potrafi i lubi podróżować, nie mówiąc już o zaletach italskiego narodu, pełnego inicjatywy i zapału do pracy.

—o—

Na północy leży **Piemont**, otoczony amfiteatrem gór: Mont Blanc, Monte Rosa i Monte Cervino, najwyższych olbrzymów w Europie. Użyźniają go wody Padu i dopływów. Doskonale uprawione płaskowzgórza zachwycaja wzrok. Iście georgijska cisza owiewa pokryte winnicami pagórki i stoki. Centrum tej okolicy stanowi Turyn, starorzymska „Augusta Taurinorum", jedno z przodujących i najpracowitszych miast Italji. Piemont mniej obfituje w dzieła sztuki i w pomniki, niż inne okręgi Królestwa. Może jednakże poszczycić się słynnemi pomnikami starorzymskiemi, kilkoma pięknemi kościołami w stylu romańskim, zamkami i budowlami noszacemi cechy średniowiecza, pałacami z XVII i XVIII w. Na specjalną uwagę zasługują: Katedra i Brama Palatyńska w Turynie, Katedra romańska w Casale, średniowieczne budowle w Asti, kościół św. Andrzeja w Vercelli, starodawna chrzcielnica (Baptysterjum) w Biella, łuk rzymski w Susa, ostrołukowe kościoły w Chieri, liczne zamki, rozrzucone w średniowieczu na przestrzeni doliny Aosta, wreszcie, niejako w progach Italji, w temże mieście Aosta, pozostałe po Rzymianach: brama Pretorjańska, Łuk Augusta, Teatr i Amfiteatr.

Główna jednak atrakcje Piemontu stanowi wspaniała panorama Alp i dolin, z pośród których dolina Aosta jest niewątpliwie największą i najpiękniejszą. Przepływa przez nią rzeka Dora. Wokoło najwyżej położonej doliny skupiają się doliny mniejsze, idące od wysokich gleczerów i szczytów górskich. Są to doliny: Courmayeur, Cogne, Valtournanche, Gressoney i wiele innych, wyliczanie których byłoby zbyteczne.

Inne jeszcze strefy alpejskie przebiegają między twierdzami szerokiego pasma wysokich Alp. A wiec — piękne lasy i przejrzyste potoki Biellese, Val Sesia, słynna z malowniczego krajobrazu, bogactw artystycznych, strojów i obyczajów miejscowej ludności. Wreszcie — doliny Suza, Lanzo i Pellice, z których każda swoistemi cechami budzi odrębne zainteresowanie.

—o—

Drugą okolicą, wyodrębnioną, dzięki swemu ukształtowaniu, od innych, jest **Lombardja.** Najwięcej malownicza jest jej część północna, sąsiadująca z Alpami. Tam, między pasmem gór a rozległemi płaskowzgórzami rozciąga się urocza strefa jezior lombardzkich, oaza Południa, przeniesiona do Italji północnej. Na wybrzeżach jezior Maggiore, Como i Garda palmy, oleandry, laury i drzewa pomarańczowe przypominają najpiękniejsze miejscowości Riviery Liguryjskiej, Zatoki Neapolitańskiej i Sycylji.

Urok tych jezior stanowią — łagodny klimat i piękno przyrody. Katedry i pomniki są atrakcją wszystkich miast Lombardji. Najpiękniejsza i największa w całej Italii świątynia gotycka znajduje się w Medjolanie. W Monzy, Como, Bergamo i Bresci i Odrodzenie wyciska piętno świetności swej architektury i malarstwa. Kremona grupuje w cieniu swej wyniosłej wieżycy dumne budowle, które przypominają czasy jej ustroju gminnego. Książęce miasto Mantua pyszni się wspaniałą siedzibą Gonzagów i Palazzo di Té. Pawja, dla chwały której wystarczyłyby już same kościoły: San Michele, San Pietro in Ciel d'Oro i katedra, posiada ponadto monumentalny klasztor Kartuzów, istny klejnot Odrodzenia w Italji północnej.

Na wschód od Lombardji rozciąga się rozległy obszar z miastami o zupełnie odrębnym charakterze. Obejmuje on troje Wenecyj: „Veneto", „Venezia Tridentina" i „Venezia Giulia.

Veneto usiane jest artystycznemi miastami. Verona—swym mostem, Amfiteatrem, setki lat liczącemi świątyniami i pałacami dawnych swych możnowładców przypomina Rzym i Średnie Wieki. Padwa ze znajdującą się w niej Bazyliką budzi reminiscencje Wschodu. Vicenza jest pełna zadumy na tle arystokratycznego uroku swych pałaców. A oto i Wenecja, fantastyczny twór sztuki i przyrody. Królowa Lagun wyłania się z fal, wznosząc ku słońcu swe złocone kopuły, swe wieże i pałace. Treviso zachwyca wspaniałą architektura kościoła św. Mikołaja i pysznego Palazzo del Comune. Udine stroi się we wdzięk swej „piazza". Aquileia i Grado dumają w cieniu katedr o tysiącletniej swej chwale.

Wenecja Trydencka, położona na północ od jeziora Garda, najbardziej może wyróżnia się pięknem swych alpejskich krajobrazów. Grupy Dolomitów oraz słynne miejscowości, jak Trydent, Bolzano, Meran, Cortina d'Ampezzo, San Martino di Castrozza, Madonna di Campiglio, stały się we wszystkich porach roku ulubionemi punktami zbornemi turystów wszystkich narodowości.

Naprzeciwko Wenecji, na zachodniem wybrzeżu Adrjatyku, największe miasto Wenecji Julijskiej, Tryjest, odzwierciedla w falach swe białe, wznoszące się amfiteatralnie budowle. Szereg mniejszych miejscowości ciągnie się wzdłuż wybrzeża

Istrji. Charakter ich placów, architektura ich pałaców komunalnych, ich narzecze, wszystko przypomina życie, jakie one wiodły przez długie wieki pod panowaniem Rzeczypospolitej Weneckiej. Miejscowości kąpielowe i klimatyczne (zimowe): Abbazia, Laurana i Brioni, cieszą się wielkiem powodzeniem. Nazwa miasta Fiume, wtulonego w głąb zatoki, jaką tworzy półwysep istryjski, droga jest sercu wszystkich synów Italji. Ponadto Wenecja Julijska roztacza przed wzrokiem turystów fantastyczne, wizyjne, rzec można, piękno jedynych w swoim rodzaju Grot Postumji.

Położona nad morzem Śródziemnem **Riviera**, ciągnąca się od Ventimiglii do Livorno, zachęca swym urokiem do dłuższego pobytu. Jest to Riviera Italska w najściślejszem tego słowa znaczeniu. Główny jej ośrodek stanowi Genua, zwana Genova la Superba.

Liczne piętrzące się wzdłuż wybrzeża miejscowości cieszą się wszechświatową sławą. Wśród zagajników róż i palm spoczywają Bordighera i Ospedaletti. Starodawna stolica Ligurji, San Remo, spogiąda z przepastnej wyżyny odwiecznych swych budowli na ogrody, na ozdobione palmami aleje, wille, hotele i Kasyno Gry, tworzące wspaniały w całości swej obraz. Alassio chlubi się piękną swą plażą; miejscowość Varazze, licznym napływem zwolenników kąpieli morskich: Pegli — słynną Villą, Nervi, Rapallo i Santa Margherita są zalecane jako zimowe stacje klimatyczne. Plaża Viareggio wyróżnia się swą wytwornością.

Czar krajobrazów i bogactw artystycznych nadaje **Toskanji** specyficznie italski charakter. Była ona przez długie wieki ojczyzną artystów, a wspaniałomyślność jej książąt uposażyła ją w dzieła nieśmiertelnego piękna.

Florencja, rzec można, jest syntezą piękna Toskanji. Obfitujące w budowle z epoki Średniowiecza i Odrodzenia, z XVI i XVII w., miasto to szczyci się swą gotycko-toskańską katedrą Santa Maria del Fiore, pałacem Signoria i królewskim pałacem Pitti, mieszczącym jedną z najcenniejszych pinakotek. Zbędne byłoby usiłowanie opisania wszystkich cudów sztuki, w jakie obfituje Florencja. Któż nie zna ich przynajmniej z imienia? Bez obawy stwierdzić można jedno: iż wszystkie miasta Toskanji posiadają ową podwójną cechę architektonicznego wdzięku i piękna artystycznego. Piza np. słynie z katedry, w której kazalnica jest istnym cudem, z Pochyłej Wieży, z Chrzcielnicy, z Camposanto (cmentarza). Na marmurach tych czterech budowli wieki wycisnęły niezrównaną patynę. Nie mniej pyszni się Siena z posiadania dwóch klejnotów takich, jak Katedra i Palazzo del Comune. Pierwsza podobna jest do kosztownej szkatuły z białego i czarnego marmuru. Drugi, wraz z wzniesioną nad nim wspaniałą wieżą, jest arcydziełem toskańskiego gotyku. Lucca, Pistoia, Prato, Arezzo, Volterra, Montepulciano, Cortona, Empoli, Chiusi, San Gimignano, Pienza i liczne inne miasta posiadają charakter wybitnie toskański, wyrażający się czy to w surowych linjach gmachów średniowiecznych, czy w harmonijnem pięknie budowli, przywodzących na pamięć epokę Odrodzenia i wieki późniejsze.

Emilja posiada krajobraz mniej urozmaicony, niż Toskanja, lecz równie artystyczny i nęcący. Stolicą jej jest Bolonja, oryginalne miasto o obrzeżonych arkadami ulicach, o kościołach i pałacach, zdobnych w dekoracje z terakoty.

W sąsiedniej **Romanji** leżą miasta Ravenna i Rimini. W Ravennie zasługują na uwagę bizantyńskie kościoły oraz grobowce: Galli Placydji, Teodoryka i Danta; w Rimini — Łuk i Most Augusta oraz Świątynia Malatestów, okaz najczystszego stylu Odrodzenia.

Umbrja posiada wspólne cechy z sąsiednią Toskanją, lecz nie jest pozbawiona charakteru indywidualnego, Średniowieczny mistycyzm spowija miasto Św. Franciszka — Asyż, katedrę w Orvieto o wspaniałych marmurach i złoconych mozaikach. Osamotnione ulice Perugji i dumne pałace tamtejsze zdają się nasuwać myśl o kraju walk i bojów raczej, niż o ziemi, gdzie świętość wykwita.

W **Marchjach** znajdujemy podobnie, jak w Umbrji, ciche miasta, położone na szczytach wzgórz i uśmiechnięte doliny. Tak ukazuje się Urbino, ojczyzna Rafaela i Bramanta, uwieńczone wspaniałym pałacem książąt Montefeltro, wielowieżowe miasto Ascoli Piceno i słynne ze swego Sanktuarjum Loreto. Wspomnieć ponadto należy o miastach: Fano, słynnem z łuku rzymskiego, Palazzo della Ragione i malowideł Perugina i o Fabiano, mieście rodzinnem znakomitego artysty-malarza Gentile.

Łagodny charakter krajobrazu i malowniczość tych przytulonych do wierzchołków wzgórz osad zanikają w miarę posuwania się na południe. Po Marchjach następuje górzysta okolica **Abruzzów**. Piękno ich przyrody pełne jest dumy i majestatu. Maiella królowa gór wznosi tam wysoko ku niebu samotny, śniegiem okryty szczyt. Jeżeli jednak przyroda nadała zda się tej okolicy charakter siły a nawet surowości, to z drugiej strony sztuka i poezja zdołała nacechować wdziękiem obyczaje ludności i wiarą natchnione pomniki. Cechę tę znajdujemy w głównem mieście Abruzzów — Aquila, w Sulmona, w Teramo, w opactwach San Clemente a Casauria, Santa Maria di Arabona, San Giovanni in Vetere.

A oto przybywamy do centrum Italji gdzie panuje Rzym, „Caput mundi". Obywatele nadali mu za czasów Cesarstwa tę nazwę, jako stolicy całego znanego wówczas świata. A nazwa Wiecznego Miasta w dalszym ciągu wywołuje podziw u wszystkich narodów. Rzym zawdzięcza to swym dziejom, swej cywilizacji, katolicyzmowi, którego jest stolicą, i który, na gruzach największego Imperjum politycznego zbudował największe Królestwo Ducha. Zawdzięcza to pomnikom, które przekazała nam jego cywilizacja starożytna i potęga kościoła katolickiego. A czyż i dzisiaj Rzym nie jest, rzec można,

twórczym mózgiem nowej Idei rządzącej narodem w pełni rozwoju?

Świetność Rzymu zaćmiewa nawet hojnie rozrzucone po Lacjum skarby piękna. Któż nie zna książęcych willi w Castelromano, romantycznej Villa d' Este, malowniczych kaskad i wspaniałych ruin Villa Adriana w Tivoli? Viterbo w obramowaniu otaczających je murów przywołuje na pamięć obraz średniowiecza. Ostja, port Romy Imperatorów, wyłania swe zapadłe w ziemię ruiny.

Na południe, o trzy godziny drogi koleją od Rzymu, leży na wybrzeżu wspaniałej zatoki **Neapol**, niezrównana panorama roztaczająca się w kształt rozległego amfiteatru od przylądka Miseny do krańcowego punktu półwyspu Sorrento — do Capri, wyspy Syren. Pośrodku, Wezuwjusz o dyszącym kraterze wznosi się samotny między błękitem nieba a błękitem morza.

Neapol i zatoka neapolitańska cieszą się o wiele głośniejszą sławą, niż inne miejscowości Italji południowej. Klasztor w Montecassino, Pałac Królewski w Caserta, ruiny Pompei i Herkulanum, greckie świątynie w Paestum stanowią klejnoty Kampanji. Kalabrję otaczają porosłe wspaniałemi lasami góry. Apulja pyszni się swemi pięknemi katedrami i zamkami, przypominającemi dawne czasy panowania Szwabów.

Tam, gdzie kończy się półwysep, wyłania się wyspa czarodziejska — Trinacria ludów starożytnych, wyspa słońca, przytulona do stóp olbrzymiego, dyszącego stożka Etny, **Sycylja.**

Panujący tam przez długi czas Grecy pozostawili pomniki, odznaczające się harmonją piękna, w takiej ilości, że pod tym względem jedynie Grecja może współzawodniczyć z Sycylją. Są to świątynie w Selinonte, w Agrigento i w Segeste, ruiny fortyfikacyj Euryele pod Syrakuzami, teatr w samych Syrakuzach, w Agrigenti i w Segeście. Znajdujemy tam niezbyt liczne, lecz niezmiernie ciekawe ślady panowania Rzymian, np. ruiny amfiteatrów w Katanji i w Syrakuzach, rzymską architekturę teatru greckiego w Taorminie, mieście powszechnie znanem z pięknego położenia.

Natomiast w architekturze budowli religijnych, pałaców i zamków wyczuwa się wpływ Saracenów. Cywilizacja tych dwóch tak odrębnych narodów wycisnęła tam niezatarte ślady.

Jest jeszcze inna wyspa, położona dalej od lądu, lecz dziejowo ściśle związana z cywilizacją Italji. Zwraca również uwagę surowem pięknem krajobrazu, zwyczajami i obyczajami przywiązanej do tradycji ludności, **Sardynja,** która zasługuje na zwiedzenie.

—o—

Rozgłos swój z punktu widzenia turystycznego zawdzięcza Italja w pierwszej linji pięknu przyrody i skarbom sztuki, lecz niemniej również swym **miejscowościom klimatycznym i kąpielowym.** Niema w Italji ani jednej prowincji pozbawionej miejscowości kuracyjnych. W Italji północnej znajdujemy Valdieri, Acqui, Salice, Bormio, Santa Caterina Valfurva, San Pellegrino, Sirmione, Levico, Roncegno, Recoaro, Abano, Salsomaggiore, Bagni della Porretta. W Toskanji — Montecatini i Chianciano W Lacjum — Fiuggi. Nad zatoką Neapolitańską — Agnano, Castellammare di Stabia, na Sycylji — Acireale. Nie są to bynajmniej wszystkie.

Italja współczesna cieszy się sławą w znacznej mierze dzięki udoskonalonym **środkom komunikacji** i doprowadzonemu do świetnego stanu przemysłowi hotelowemu.

Powszechnie dziś wiadomo, iż italskie parowce transatlantyckie zapewniają maksimum bezpieczeństwa, komfortu i szybkości. W dokach Półwyspu wre praca nieustanna.

Italskie koleje żelazne zaliczają się do najszybszych, najwygodniejszych i najoszczędniejszych w Europie. Ekspresy, pociągi pospieszne i bezpośrednie, zaopatrzone przeważnie w wagony sypialne i restauracyjne, obsługują główne linje, po których przebiegają również krajowe i międzynarodowe pociągi luksusowe. Należy mieć ponadto na uwadze, iż Italja posiada najrozleglejszą sieć linij kolejowych zelektryfikowanych.

Komunikacja samochodowa poczyniła również w Italji znaczne postępy. Italja posiada dziś sieć dróg samochodowych, t. zw. „autostrade", zbudowanych zgodnie z najnowszemi wymaganiami techniki, odznaczających się trwałym torem i skrętami o szerokim promieniu. Szybkość jazdy na „autostrade", jak również na zwykłych drogach, nie podlega żadnym ograniczeniom, współczesne zaś metody brukowania wierzchni pozwalają unikać kurzu i błota.

Historja italskiego lotnictwa cywilnego datuje się od bardzo niedawna. Powstało ono, rzec można, zaledwie wczoraj; a jednak linje powietrzne wynoszą już ogółem 14.000 km. Italska komunikacja powietrzna prowadzi z Wiednia, Berlina, Marsylji, Barcelony, Tunisu, Trypolisu, wyspy Rodos, Stambułu; Aten, Vallony do Italji; wewnątrz Italji istnieją linje: Genua — Rzym, Neapol — Palermo, Rzym — Wenecja, Portorose — Tryjest, Lussimpicolo — Zara — Ancona, Tryjest — Fiume — Zara, Rzym — Medjolan, Trydent — Bolzano, Rzym — Cagliari, Rzym — Trypolis, Wenecja — Ancona, Bari i Brindisi, Medjolan — Turyn, Tryjest — Wenecja — Genua, Tryjest — Fiume, Brioni i Wenecja, Wenecja— Trydent, Rzym — Florencja — Wenecja.

Rozwój tych środków komunikacji daje możność podróżowania po Italji równie łatwo, jak wygodnie. Wysoki poziom przemysłu hotelarskiego przyczynia się ze swej strony do uprzyjemnienia pobytu. W większych miastach, oprócz luksusowych hoteli, przeznaczonych dla bogaczy, można znaleść i inne, zaopatrzone we wszelkie wygody, a jednak po bardzo przystępnych cenach. To samo dotyczy miejscowości kuracyjnych i wypoczynkowych.

Turysta — miłośnik sportów znajdzie w Italji pełne zadowolenie dla swych zamiłowań. Nowe Fo-

rum Mussoliniego w Rzymie, mogące pomieścić 100.000 widzów „Stadio Nazionale", zbudowane również w Rzymie dzięki szczęśliwej i dobroczynnej inicjatywie stronnictwa Faszystowskiego, wreszcie Littoriale w Bolonji, zalicza się do najważniejszych instytucyj sportowych całego świata.

Sporty zaś, jako takie, mają możność rozwijania się w Italji w niezmiernie sprzyjających warunkach. Każda z miejscowości, uczęszczanych przez turystów, posiada przynajmniej jeden plac do gry w golfa; sport tem można uprawiać w Alpach, na wybrzeżach jezior, na Rivierze, jak również w większych miastach.

Cóż powiedzieć o sportach zimowych? Czy to w Alpach, czy w Apeninach, Italja posiada mnóstwo miejscowości odpowiednich. Niektóre z nich, jak Cortina d'Ampezzo, która przoduje innym miejscowościom — Courmayeur, Clavieres, Mottarone, Bardonecchia, zdobyły sobie rozgłos światowy. Inne, może mniej doskonale zorganizowane pod względem technicznym, wyrównują te braki pięknością położenia. Hotele są tam skromniejsze, a jednak urządzone bardzo wygodnie. Wszystkie te miejscowości są bardzo dostępne i położone w pobliżu większych środowisk. Nawet turyści zamieszkali w Italji środkowej, w łagodnym, umiarkowanym klimacie, mogą w krótkim casie znaleźć się w miejscowości sportowej. Przestrzeń, dzielącą Florencję od Abetone lub od Vallombrosy, można przebyć w godzinę. Wygodna jest również komunikacja między Rzymem a Roccaraso, Rivisondoli i Ovindoli w Abruzzach.

Nie wyczerpaliśmy bynajmniej wszystkich rozrywek, jakie można mieć w Italji. Polowania na lisa w Kampanji Rzymskiej oraz polo w Rzymie i w Brioni cieszą się sympatją najwykwintniejszych międzynarodowych kół towarzyskich. Urządzone w sposób zupełnie nowoczesny tory wyścigowe San Siro w Medjolanie, Cascine we Florencji, Mirafiori w Turynie, Capannelle, Villa Glori i Tor di Quinto w Rzymie, tor w Tryjeście i wiele innych, dają zwolennikom wyścigów pełne zadowolenie.

Teatr odgrywa również pierwszorzędną rolę wśród rozrywek artystycznych i światowych Teatry: La Scala w Medjolanie, Regio w Turynie, Carlo Felice w Genui, Fenice w Wenecji, Opera Królewska w Rzymie i teatr Massimo w Palermo, słyną z sezonów operowych. Stary chlubnie zapisany w dziejach teatr medjolański La Scala zdołał do dziś dnia zachować oddawna zdobyte pierwszeństwo.

Muzykę symfoniczną słyszeć można w rzymskim teatrze Augusteo. Wysoko są również cenione sezonowe koncerty symfoniczne we Florencji i w Medjolanie.

W licznych miastach są urządzane świetne koncerty muzyki kameralnej. W Bazylice św. Piotra w Rzymie, w innych kościołach Stolicy, w Augusteo i t. p. znawcy mają możność słuchania muzyki religijnej, której wykonanie uchodzi za prawdziwy ewenement artystyczny. Któż nie zna, np., słynnego chóru Sykstyńskiego?

Uczeni — intelektualiści wysoko cenią przedstawienia sztuk klasycznych, urządzane w Syrakuzach, w Agrigento i niekiedy w rzymskim teatrze w Ostji. W żadnem innem otoczeniu starożytna tragedja grecka nie mogłaby znaleźć odpowiedniejszych ram, niż owe mury, utrwalające pamięć grecko-rzymskiej cywilizacji. Wspomnieć jeszcze należy o Uniwersytecie dla cudzoziemców z siedzibą w Perugji oraz o kursach letnich, przeznaczonych również dla cudzoziemców i zorganizowanych w głównych Uniwersytetach Królestwa przez Międzynarodowy Instytut Uniwersytecki. Kursy i wykłady są prowadzone przez najwybitniejszych profesorów Italji. Badania archeologiczne stanowią przedmiot szczególnej pieczy, a z zapałem prowadzone roboty wykopaliskowe w Rzymie, Pompei, Herkulanum oraz w miastach Wielkiej Grecji (Magna Graecia) dostarczają nieustannie bogatego materjału archeologom i historykom.

Wreszcie, Italja jest Ziemią Obiecaną dla osób, zamiłowanych w badaniu tradycyj i obyczajów ludowych. Ludowe uroczystości pozwalają wskrzeszać niejako życie wieków minionych. Do takich należy słynna uroczystość „Paljusza" w Sjenie, odbywająca się dwa razy do roku, w dniu 2 lipca i 16 sierpnia. Trudno jest poznać duszę Italji Średniowiecznej, nie ujrzawszy przynajmniej raz jeden, tego niezwykłego widowiska. Nie mniej malownicze są uroczystości „scoppio di carro" (wybuch wozu) i gra w „calcio" w kostjumach z XVI w., które odbywają się we Florencji. Neapol obchodzi miejscowe święto Piedigrotta i słynną uroczystość Cudu Krwi św. Januarego, Viterbo — święto św. Róży, Wenecja — święto Zbawiciela. Grado urządza procesję Barbana, Asyż — odpust doroczny, Gubbio — święto Gromnic i Turnieje Łuczników. Lotnicy obchodzą święto Matki Boskiej, Loretańskiej. Ileż ponadto innych jest tego rodzaju uroczystości!

Doskonale zaopatrzone place i kluby golfu znajdują się w: Abbazii — Lauranie (Istria), Bordigherze (Riwiera), Brioni (Istria), Carezza al Lago (Dolomity), Clavieres (Val de Suze), Florencji, Franciacorta (w pobliżu Brescji), Gardone (nad jez. Garda), Madonna di Campiglio (Dolomity — Brenta), Menaggio — Cadenabbia (jez. Como), Mendoli (Dolomity), Meranie, Medjolanie, Mondello (ok. Palermo), Pallanza (Lago Maggiore) Rzymie, San Remo, Stresa, (Lago Maggiore) Turynie, Wenecji — Lido, Villa d'Este (jez. Como), na wyspie Rodos. W stadjum realizacji lub projektu znajdują się nowe place w Rapallo i w Nervi (Riviera), w Viareggio, Portorose (Istria), Neapolu i in.

Obszerniejsze informacje znajdzie czytelnik w wydawnictwach E. N. I. T., wysyłanych bezpłatnie na żądanie, wystosowane do Instytucji pod adresem: Roma, via Marghera 2, lub do większych ajencyj i biur podróży.

Polecamy m. in. wydane we wszystkich niemal językach europejskich broszury: „Sztuka w Italji", „Ostatnie odkrycia archeologiczne w Italji", „Hotele w Italji", „Piemont", „Lombardja", „Kraj Jezior", „Wenecja Trydencka", „Veneto i Venezia Giulia", „Riviera italska", „Toskanja", „Umbrja", „Apulja", „Abruzzy", „Zatoka Neapolitańska" i Sycylja, „Sport w Italji" oraz przewodniki po Wenecji, Aquilei, Parmie, Piacenzy, Veronie, Ravennie, Pawji, Mantui, Spezii, Pistoi, Lucca, Volterra, San Gimignano, Arezzo, Perugii, Gubbio, Aquila, Montecassino i Caserta, Bari, Taranto, Lecce, Syrakuzach, Agrigento, wyspie Rodos.

INFORMACJE PRAKTYCZNE.

Paszporty. Posiadanie paszportu obowiązuje bezwzględnie wszystkich cudzoziemców, przybywających do Italji. Zostały natomiast zniesione wizy konsularne dla obywateli: Albanji, Niemiec, Anglji, Argentyny, Belgji, Kuby, Danji, Estonji, Hiszpanji, Stanów Zjednoczonych A. P., Francji, Węgier, Japonji, Łotwy, Luksemburgu, Meksyku, Norwegji, Holandji, El Salvador, Szwecji, Szwajcarji, Urugwaju, Litwy, Rzplitej Chilijskiej, Portugalji, Austrji, Brazylji, Ekwadoru, Finlandji, Księstwa Monaco, Księstwa Lichtenstein.

Obywatele nie wymienionych w powyższym wykazie państw, otrzymują wizy konsularne bądź bezpłatnie, bądź za nieznaczną opłatą.

Komory celne. Bagaże, przywożone do Italji, podlegają rewizji, dokonywanej przez italskie komory celne na stacjach pogranicznych. Natomiast bagaże, wysyłane do: Abbazii — Mattuglie, Ankony, Brindisi, Como, Cortina d'Ampezzo (od 1 czerwca do końca września oraz od 15 grudnia do 15 marca), Genui—portu, Genui—Ponte dei Mille, Messyny, Medjolanu, Montecatini (od 1 maja do 31 października), Neapolu (port), Neapolu (stacja kolejowa), Palermo (port), Rzymu, San Remo, Syrakuz (port), Turynu, Tryjestu, Wenecji, mogą w drodze wyjątku podlegać rewizji po przybyciu do wymienionych miejscowości.

W pociągach luksusowych oraz tych, do których doczepiane bywają wagony komunikacji międzynarodowej, rewizja odbywa się w wagonach.

Podróżni są obowiązani zadeklarować urzędnikom komór celnych przewożone zapasy — zwłaszcza cukru, kawy, spożywczych artykułów kolonjalnych, czekolady, tytoniu oraz ilość klejnotów, kart do gry i t. p. Tytoń przewozić wolno w ilości, wystarczającej przeciętnie na spożycie w ciągu jednego dnia.

Wszelką broń należy zadeklarować. Zabrania się surowo przewożenia broni bez odpowiedniego pozwolenia.

Bagaże. Większe bagaże zarejestrowane podlegają pełnym taryfom przewozowym. Bezpłatnie przewozić wolno jedynie bagaże w wagonach, o ile waga ich nie przewyższa 20 kg. od osoby.

Tryptyki i kartety, uprawniające do przewozu samochodów. Turyści, pragnący przewozić przez granicę italską samochód lub rower, winni zaopatrzyć się w „trpytyk" lub w karnet przepustkowy", które to dokumenty wydaje uznany przez władze państwowe Automobile-Club. Podróżny, przedstawiający władzom wspomniany tryptyk lub karnet, jest zwolniony od opłaty celnej, kaucję bowiem opłaca zań stowarzyszenie, które dokument wydało. Tryptyk ma znaczenie jedynie dla przejazdu samochodu przez terytorjum Państwa, na które został wydany, natomiast karnet zachowuje swą ważność we wszystkich krajach, wchodzących w skład członków A. I. A. C. R.

Karty pozwolenia na przewóz tymczasowy. Prawo tymczasowego przewozu samochodu przez granicę italską przysługuje nawet w braku tryptyku lub karnetu, podróżnych, którzy za opłatą lit. 20 otrzymali od R. A. C. I. t. zw. „karty automobilowe" via Po, 1. 4, Rzym) ważne w ciągu 5 dni na przestrzeni 1000 km., licząc od wjazdowej komory celnej.

Hotele. Ceny, ustanowione dla poszczególnych hoteli, obowiązują ich dyrekcje na przeciąg jednego roku i są podawane w wydawanym przez E. N. I. T. roczniku „Hotele w Italji" (Gli Alberghi in Italia), który jest do nabycia w większych Ajencjach i Biurach podróży, wzgl. w Dyrekcji E. N. I. T. Rzym, via Marghera 2.

W hotelach, pensjonatach, restauracjach i kawiarniach zniesione są wszelkie napiwki. Natomiast został wprowadzony „dodatek za usługę" w stosunku 15% od rachunków do lit. 200. — i 10% od rachunków powyżej lit. 200.

Taksa kuracyjna i pobytowa. W miejscowościach leczniczych, klimatycznych i kąpielowych, taksa ta jest pobierana przez właściciela hotelu, i wynosi albo:

a) pewną kwotę, nie mogącą w żadnym wypadku przewyższać 10% ceny pokoju —

b) pewną stałą kwotę dzienną od osoby —

c) kwotę, ustanowioną na cały czas pobytu nie mogącą w żadnym wypadku przewyższać 30 lirów.

Zniżki kolejowe:

a) w okresie „Wiosny Sycylijskiej" (Primavera Siciliana) t. j. w okresie 1 stycznia do 15 czerwca do Palermo, Taormina - Giardini, Syrakuz i Agrigento wynoszą one 15% na kolejach, i 25% na parowcach przybywających z Neapolu do Palermo.

Bilety powrotne, nabyte zagranicą, są ważne w ciągu 45 dni. Mogą być prolongowane na dalsze 15 dni za opłatą w stosunku 20% od ceny biletu.

Adyga Górna i Cadore. Od 16 czerwca do 31 października przysługuje zniżka w wysokości 50% od ceny biletów powrotnych do miejscowości, położonych na linjach: Rovereto - Brenner, Bolzano -

Malles Venosta, Fortezza - San Candido, Chiusa - Plan, Trydent T. V. — Malé, Brunico - Campo Tures, Feltre - Calazzo, Trydent - Primolano.

Bilety te są ważne w ciągu dni 60. Mogą być prolongowane o dalszych 30 dni za dodatkową opłatą w stosunku 10% od ceny biletu, o ile podróżny przebywą w miejscu przeznaczenia nie krócej, niż 6 pełnych dni.

Adrjatyk Górny: Od 16 czerwca do 31 października przysługuje zniżka kolejowa 50% od jednej ze stacyj tranzytowych między Fiume a Brennerem, do którejkolwiek z miejscowości kolejowych położonych na przestrzeni Fiume - Falconara.

Ulgowe bilety powrotne są ważne w ciągu 60 dni i mogą być prolongowane na dalsze 30 dni za dopłatą w stosunku 10% od ich ceny, o ile czas pobytu w danej miejscowości nie był krótszy, niż pełnych 6 dni.

Primavera Sarda (Wiosna w Sardynji): Od 10 kwietnia do 15 czerwca — przysługuje zniżka 50% do Cagljari, Sassari i Macomer via Genua, Livorno, Civitavecchia, Neapol. Ważna jest w ciągu dni 20.

Wiosna w Benaco (nad jez. Garda): Od 22 kwietnia do 8 czerwca przysługuje zniżka 50% do Desenzano, Pescary, Brescii i Mori. Bilety ważne przez 12 dni.

Uroczystości w Grotach Postumji: Od 1 maja do 30 czerwca przysługuje zniżka 30%. Bilety ważne przez dni 5 na prestrzeni poniżej 600 km., zaś przez dni 10 na prestrzeni powyżej 600 km.

Lato w Sila: Od 16 czerwca do 15 października — przysługuje zniżka 50% do miejscowości: Coltrone, Catanzaro, Rossano i Nicastro. Ważne przez 45 dni z prawem przedłużenia na dalszych 10 dni za opłatą 15% od ceny biletu.

Bilety okrężne między dwiema stacjami tranzytu międzynarodowego: (Południowe pasmo Alp) dają prawo wyboru pomiędzy 180 marszrutami, które odejmują marszruty klasyczne, najczęściej obierane przez turystów. Są one wydawane bez żadnych formalności i zachowują ważność przez 2 miesiące. Mogę być prolongowane do 4 miesięcy za minimalną opłatą 1% od ceny biletu za każdy dzień od upływy pierwszych 2 miesięcy.

Podróżni za układ wybranej marszruty nie płacą nic. Również nie uskuteczniają żadnych opłat Ajencjom podróży od biletów, nabytych zagranicą.

E. N. I. T.

Annuario Generale d'Italia

(Księga adresowa Italji)

Co roku od 1886 roku

Trzy tomy ogółem 8000 stronic

ADRESÓW 3.500.000 ADRESÓW

ułożonych systematycznie według gałęzi przemysłu, handlu, zawodów i siedzib.

Zarządy wszystkich państwowych kolei italskich.

Szczegółowy wykaz gmin

Królestwa Italji i kolonij italskich.

Cztery tysiące miast zagranicznych.

WYKAZ IMIENNY ITALSKICH FIRM PRZEMYSŁOWYCH

Skorowidz geograficzny

Italskich i zagranicznych prowincyj, gmin, miejscowości i kolonij.

OGÓLNY SKOROWIDZ BRANŻOWY

w czterech językach

— Cena w Europie — Lirów 200 —

ZAGRANICZNI EKSPORTERZY I IMPORTERZY

Jeżeli pragniecie powiększyć sprzedaż swych artykułów na rynku italskim oraz wzmódz stosunki handlowe z Italją

OGŁASZAJCIE SIĘ I NABYWAJCIE WYDAWNICTWO

Annuario Generale d'Italia

Informacyj w sprawie cen i warunków sprzedaży udziela

ANNUARIO GENERALE D'ITALIA

Società Anonima Editrice
(Akcyjna Spółka Wydawnicza)

Via Dante, 2 GENOVA (Italia) - Via Dante, 2

ZAPOTRZEBOWANIA, OFERTY ORAZ PRZEDSTAWICIELSTWA

729 a. **Czosnek i cebulę** — pragnie przywozić do Polski firma italska i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

730 a. **Podeszwy i obcasy gumowe** — pragnie przywozić do Polski firma italska i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

731 a. **Siarkę surową i przetwory siarczane** — pragnie przywozić do Polski firma italska i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

732 a. **Kapsle automatyczne do hermetycznego zamykania butelek, słoików, i t. p.** — pragnie przywozić do Polski firma z Neapolu i poszukuje przedstawicieli.

733 a. **Sumak** — pragnie przywozić do Polski firma z Katanji i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

734 a. **Piece elektryczne do fabrykacji materjałów dentystycznych, piece przemysłowe do stopów złota i platyny oraz do doświadczeń laboratoryjnych** — pragnie przywozić do Polski firma z Novate Milanese i poszukuje przedstawicieli.

735 a. **Obręcze metalowe dla bydła** — pragnie sprowadzać do Polski firma z Rzymu i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

736 a. **Glinkę sjeneńską, ochrę, tlenki żelaza** — pragnie sprowadzać do Polski firma z Livorno i poszukuje przedstawicieli.

737 a. **Wyroby artystyczne z drzewa i skóry** — pragnie sprowadzać do Polski firma z Florencji i poszukuje przedstawicieli.

738 a. **Farbę do malowania na żelazie, stali, cemencie, gipsie, drzesie , dębie korkowym i t. p.** — pragnie sprowadzać do Polski frima z Casablanca i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi importerami.

739 a. **Kwiaty cięte** — pragnie przywozić do Polski firma italska i nawiąże kontakt z zainteresowanymi importerami.

740 a. **Sprzączki automatyczne do zapinania futer, kołnierzy i t. p.** — pragnie przywozić do Polski firma z Turynu i poszukuje przedstawicieli.

741 a. **Biżuterję i artykuły fantazyjne** — pragnie sprzywozić do Polski firma w Wenecji i poszukuje przedstawicieli.

742 a. **Oleje i smary** — pragnie sprowadzać z Polski firma italska w Nizzy i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi eksporterami.

743 a. **Szczecinę z dzika do wyrobu pędzli** — pragnie sprowadzać z Polski firma w Gorycji i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi eksporterami.

744 a. **Jaja** — pragnie sprowadzać z Polski firma w Turynie i nawiąże w tym celu kontakt z zainteresowanymi eksporterami.

745 a. **Jaja i drób** — pragnie sprowadzać z Polski firma w Medjolanie i nawiąże kontakt z zainteresowanymi eksporterami.

746 a. **Żołądki cielęce** — pragnie sprowadzać z Polski firma w Turynie i nawiąże kontakt z zainteresowanymi eksporterami.

DOMANDE ED OFFERTE DI MERCI E RAPPRESENTANZE

326 b. **Funghi** — ditta di Grodno desidera entrare in relazioni con Case italiane importatrici.

327 b. **Suini** — ditta di Słonim desidera allacciare relazioni con Case italiane importatrici.

328 b. **Fusti per conservazione e trasporto di burro** — ditta di Pomerania desidera allacciare relazioni con Case italiane importatrici.

329 b. **Casse per imballaggio arance** — ditta di Wilno desidera allacciare rapporti con Case italiane importatrici.

330 b. **Articoli di merceria** — ditta di Varsavia desidera allacciare rapporti con Case italiane importatrici.

331 b. **Esplosivi** — ditta di Katowice desidera allacciare rapporti con Case italiane importatrici.

332 b. **Strumenti musicali** — ditta di Cracovia desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

333 b. **Serrature per mobili** — ditta di Leopoli desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

334 b. **Olio di arance** — ditta di Sambor (Polonia Minore) desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

335 b. **Tessuti di seta** — Ditta di Lodź desidera assumere la rappresentanza di Case italiane esportatrici.

336 b. **Articoli diversi** — ditta di Cracovia desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

337 b. **Articoli di abbigliamento per aviatori** (combinazioni in pelle, calzari, guanti, occhiali). Ente Statale polacco desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

338 b. **Scorci salate di arance e poppa di arance non inzuccherata** — ditta di Pudliszki (Polonia Maggiore) desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.

339 b. **Seta greggia, grege, crepe e organzin** — ditta di Lodź desidera allacciare rapporti con Case italiane esportatrici.